

Broj 103 - Zagreb, 3. svibnja 2016. godine

Nova knjiga

**SLAVKO
GOLDSTEIN
RAZOTKRIVA
LAŽI O
JASENOVCU**

Predsjedništvo SABA RH

**ODUPRIMO SE RUŠENJU ANTIFAŠISTIČKIH
TEMELJA HRVATSKE**

Vukovar

**NE PRIHVAĆAMO
GOVOR MRŽNJE**

Zagreb

**ZAVRŠEN 10.
JUBILARNI
FESTIVAL
TOLERANCIJE**

Tri komemoracije u
Jasenovcu

**DOSTA JE
NEGIRANJA
ISTINE O
USTAŠKIM
ZLODJELIMA**

Pula

ISTRA JE ANTIFAŠISTIČKA BILA I OSTALA

KNJIGA SLAVKA GOLDSTEINA RAZOTKRIVA LAŽI O JASENOVCU

•Knjiga »Jasenovac – tragika, mitomanija, istina« publicista i povjesničara *Slavka Goldsteina*, predstavljena je javnosti 8. travnja 2016. godine u Hrvatskom novinarskom domu u Zagrebu. U toj knjizi, u izdanju nakladničke kuće »Fraktura«, autor argumentirano odgovara na falsifikate, laži i netočnosti o jasenovačkom logoru koje su objavljene u knjizi »Jasenovački logori - istraživanja« Društva za istraživanje trostrukog logora Jasenovac, ali i na nedavno prikazani film o Jasenovcu *Jakova Sedlara*

Goldstein je pobjio povijesnu laž i razotkrio falsifikat i namjernu selekciju podataka za sve tri teze o »trostrukom logoru Jasenovac«. Prva laž je da ustaški logor Jasenovac nije bio logor smrti, druga laž je da je od 1945. do 1948. u bivšem ustaškom logoru bio partizanski logor smrti, a treća izmišljotina je da je Jasenovac od 1948. do 1951. bio logor za informbirovce. Autor je objasnio kako je odgovor na laži napisao kada je čuo da se knjiga »Jasenovački logori - istraživanja«, predstavlja u osnovnim školama. »To me zgrozilo«, kazao je Goldstein.

Na promociji knjige govorili su izdavač i urednik *Seid Serdarević*, novinar i glavni urednik tjednika *Novosti* *Ivica Đikić* te bivša predsjednica Upravnog Vijeća Spomen-područja Jasenovac *Nataša Mataušić*.

Knjigu Slavka Goldsteina treba shvatiti kao poziv da se ustraže u dokumentiranjo borbi za istinu o logoru u

Jasenovcu, ali i kao poziv široj javnosti, svim našim građanima, svima koji djeluju u javnosti u Hrvatskoj, da je ovo točka otpora na kojoj će oni koji pokušavaju umanjiti zločin u jasenovačkom logoru, polomiti zube, rekao je *Ivica Đikić*.

Nataša Mataušić prikazala je fotografije koje su ustaške vlasti snimile u Jasenovcu u veljači 1942., te one iz travnja i svibnja 1945., koje su partizanske vlasti snimile u oslobođenom i porušenom Jasenovcu. »Žao mi je što u fotomonografiju i u stalni postav spomen-područja nismo uvrstili fotografije leševa, smatrajući da one još jednom ponižavaju žrtvu. Sad mi je jasno da smo pogriješili«, kazala je Mataušić.

Na promocijni knjige bio je i ministar kulture *Zlatko Hasanbegović*.

S.T.

Prepuna dvorana Hrvatskog novinarskog doma na predstavljanju Goldsteinove knjige

Fotografije na prvoj stranici: Sjednica Predsjedništva SABA RH / Komemoracija u Jasenovcu u organizaciji SABA RH

GLAS ANTIFAŠISTA – glasilo Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske
Izdavač: Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, 10000 Zagreb, Pavla Hatza 16, Tel/fax: (01) 48 39 996 i 48 39 998, <http://www.sabh.hr>, e-mail: sabh@sabh.hr
IBAN: HR3223600001101546344 (Zagrebačka banka); **OIB:** 78328494160; **MB** 03212220-000. **Za izdavača:** Franjo HABULIN. **Uredništvo:** Katica SEDMAK (glavna urednica), Bojan MIROSAVLJEV, Savan TOMAŠEVIĆ, Zvonko PETRINJAK (tehnički urednik)
e-mail: glas.antifasista@sabh.hr - Glas antifašista se tiska uz potporu Ministarstva branitelja.

ODUPRIMO SE POKUŠAJIMA RUŠENJA ANTIFAŠISTIČKIH TEMELJA HRVATSKE

Ekstremna desnica je vrlo glasna i očito djeluje u doslugu s novouspostavljenim strukturama vlasti u pokušaju da se ruše antifašistički temelji današnje Hrvatske. Ne dozvolimo nikome da dovede u pitanje vrijednosti antifašizma, bez obzira na to pod kakvom se krikom to radi. Nužno je ponovno odrediti mjesto i ulogu naše organizacije, oposobiti je za uspješnije djelovanje, stvarajući uvjete da se zasadi antifašizma približe mladim generacijama. U ostvarivanju ciljeva neophodno je povezivanje s nizom nevladinih udruga - poručeno je sa sjednice Predsjedništva

snimio: Z. Petričak

Sjednica Predsjedništva SABA RH

Na dan održavanja sjednice Predsjedništva SABA RH, Vlada je konačno nominirala novog kandidata za ministra branitelja. Očekujemo da će imati „sluha i razumijevanja“ za promicanje antifašističkih vrijednosti, a SABA RH bi trebala imati jednak tretman kao braniteljske udruge Domovinskog rata. Također, ne bi smjelo doći u pitanje finančiranje organizacije antifašista. Istoga je dana u Saboru vodena dugotrajna rasprava o „tehničkom“ proračunu, a u posjetu Hrvatskoj bio je britanski kraljevski par. Svemu tome prethodila je smjena cjelokupnog vodstva HRT, bez obrazloženja.

Novi „desant na Drvar“

Otkad je formirana Vlada, događaju se stvari koje daju povoda za zabrinutost – rečeno je na sjednici Predsjedništva. Vladajuća koalicija zatvara oči i provodi „lustraciju“ nad svima koji negiraju stećevine antifašizma. Počevši od ministra kulture – povjesničara, koji relativizira NDH, čiji su stavovi o antifašizmu i Drugom svjetskom ratu dvojbeni, koji daje pokajničke izjave i

iznudjeno se ogradjuje od ustaških zločina i vlastitih čvrstih stavova, osobno predvodi „desant na medije“, rekavši da je riječ o „desantu na Drvar“, vjerujući da je tom izjavom šarmirao javnost. Tu su i njegova „povjesna“ stajališta da Hrvatska do završetka Domovinskog rata u 20. stoljeću nikad nije pobijedila, te da je antifašizam „floskula“. Predsjedništvo je javno iskazalo svoje negodovanje istupima ministra kulture Hasanbegovića – i traži njegovu smjenu. Gotovo pet tisuća ljudi potpisalo je peticiju protiv resornog ministra.

Na sjednici je upozorenje na porast nesnošljivosti, govor mržnje, ukidanje potpore neprofitnim medijima, prijetnji kulturnim djelatnicima, najave promjene imena Sabora u Hrvatski državni sabor i vraćanje pokroviteljstva Sabora nad Bleiburgom, javne poruke da političke protivnike treba baciti s mosta u Savu, a predstavnicima manjina vladajući poručuju da odu tamo gdje će im biti bolje. Neprihvatljivi su desničarski ulični marševi koji očito djeluju u doslugu s novouspostavljenim strukturama vlasti, ekstremni istupi pravaša koji su danas dio vladajuće koalicije (čak su dobili mjesto potpredsjednika Sabora), napad na predsjednicu Vijeća za nad-

zor elektroničkih medija, čistke u obavejstajnim agencijama, policiji, diplomaciji... Domoljubna koalicija, koja je jedva osvojila vlast, ponaša se kao da je osvojila državu. Uspostavili su monopol na hrvatstvo – pravih domoljuba nema – osim njih.

Probiti „obruč“ negatora antifašizma

Poduzi „rezime“ koji smo predočili o događajima, postupcima i djelovanju nove vlasti nužan je iz razloga da bi se dobila slika u kakvim okolnostima SABA RH danas djeluje i s kakvim se problemima susreće u izvršavanju svojih programskih zadataka. Borba u okruženju je najsloženiji oblik borbenog djelovanja. To znaju antifašistički borci, danas partizanski veterani. Kako probiti „obruč“ koji su nam nametnuli oponenti antifašizma?

Predsjedništvo je – uvrštenjem u dnevni red točke „Aktualna politička situacija u svjetlu revizije povijesti“ pokušalo argumentiranim stajalištima sagledati vlastitu poziciju, analizirajući

ono što je učinjeno te odrediti prioritete za daljnje djelovanje. Nužno je ponovno odrediti mjesto i ulogu naše organizacije u društvu, rečeno je, među inim, na sjednici. Moramo redefinirati što danas smatramo pod fašizmom i protiv čega se naša organizacija mora boriti, jer danas fašizam znači nacionalnu, rasnu, vjersku i političku mržnju i isključivost. Fašizam je i kriminal, korupcija, nepotizam i vjerski fanatizam, negiranje žrtava nacifašističkih režima, a antifašizam znači suprotstavljanje svim negativnostima. Antifašizam je brana od nedemokratskih nasrtaja jer je hrvatsko društvo suočeno s opasnostima starih oblika fašizma, ali i desnog ekstremizma. Nikada se ne smije zaboraviti da su antifašisti – partizani svrstali Hrvatsku na stranu pobjednika u Drugom svjetskom ratu, te omogućili nacionalni opstanak i hrvatsku državnost tijekom postojanja bivše Jugoslavije i danas moderne Hrvatske.

Franjo Habulin, predsjednik SABA RH je istaknuo kako je, ipak zadnjih godina povećan senzibilitet javnosti, poglavito mladih, za očuvanje tekovina antifašizma i suprotstavljanje reviziji povijesti, diskriminaciji i govoru mržnje. Ovo što se sada radi, to nije ništa drugo nego jeftini politički igrokaz u funkciji očajničkog pokušaja povijesnih revisionista da promijene rezultate Drugog svjetskog rata. Danas ekstremno desne stranke vrlo glasno rade na stvaranju neke nove povijesti Drugog svjetskog rata i Narodnooslobodilačke borbe. Moramo se oduprijeti takvim pokušajima revizije, jer ne smijemo dopustiti da djeca danas ili sutra ne znaju povijest 40-ih godina prošlog stoljeća i

period nakon rata. Ministarstvo zanosti, obrazovanja i sporta priprema nove nastavne programe uz pomoć povjerenstava vezanih uz određena područja. Nama je zanimljivo područje povijesti i htjeli bismo sudjelovati u radu na tim programima kako bi utjecali na dio gradiva koji se odnosi na noviju povijest. „Jučer“ nismo uspjeli, jer našeg predstavnika nisu prihvatali, ali ovog proljeća je javna rasprava vezana za nastavne programe, pa ćemo pokušati da naš predstavnik sudjeluje i iznese primjedbe na nastavni program. Ukažali smo da se u osnovnim i srednjim školama ne uči istinska povijest o Narodnooslobodilačkoj i antifašističkoj borbi, ali i o Domovinskom ratu, te da je krajnje vrijeme da se učine promjene sadržaja u udžbenicima. Na nama je da odgovorimo i istaknemo vrijednosti antifašizma i svega dobrog što je antifašizam iznjedrio, a na tome, osim nas, mora ustrajati i školstvo, kazao je Habulin.

Mladima – baklja antifašizma

Govoreći o točki dnevnog reda naslovljenoj kao „Organizacijsko jačanje SABA RH, udruga, zajednica i saveza (osnivanje novih udruga i podmlaćivanje)“, Habulin je naglasio kako je pred nama veliki pothvat, jer u narednom periodu treba ići na omasovljenje naših organizacija i osnivati ih tamo gdje ih još nema, a posebno je važno da okupimo mlade. Očekivali smo bolje rezultate na obnovi SABA RH mladima, bilo je nekih pomaka, ali ne i dovoljno. U Ljetnoj školi mira iz svake županije u svakoj

od tri smjene nastojimo imati po dvoje mladih ljudi. Time stvaramo jezgru okupljanja mladih u županijama, širim broj mladih koje uključujemo u naše redove, a to je garancija da će sutra oni moći raditi poslove umjesto nas i nastaviti baklju antifašizma. Naravno, treba prevladati generacijski jaz. Mladima treba dati priliku da samostalno kreiraju politiku i da se samostalno organiziraju. Mi ćemo pomoći, ali nikako nećemo nametati naše programe i ideje zato što mladi imaju svoja područja interesa i način kako će se izraziti. Ali ono što je temeljno i mladima i starijima su vrijednosti antifašizma. U tom smislu imamo dobra iskustva s Mrežom antifašistkinja Zagreba, kazao je Habulin, dodavši potrebu ponovnog određivanja mjesta i uloge naše organizacije, osoobljene za učinkovitije djelovanje, stvarajući uvjete da se zasadi antifašizma približe mladim naraštajima. Takodjer, u ostvarivanju ciljeva neophodno je povezivanje s nizom nevladinih udruga koje se bore za ljudska prava, ravnopravnost i zakonitost, suživot medju narodima i tolerantnost zbog različitosti.

Uskoro – antifašistički portal

Na sjednici je bilo riječi i o informativnoj i nakladničkoj djelatnosti. Poželjno je uspostaviti primjereniju komunikaciju s HRT-om, te predložiti pokretanje stalne emisije na temu antifašizma i problema s kojima se susreću borci NOR-a (hoće li nova urednička postava na javnoj televiziji prihvatiti naše sugestije – ostaje da se vidi). Za „Glas antifašista“, rečeno je da ga sadržajno i dalje valja unapređivati širenjem mreže suradnika iz udruga i zajednica udruga, u čemu su već postignuti dobri rezultati. Potrebno je zadržati postojeću kvalitetu lista kao glasila antifašista, a posebno razvijati suradnju sa članovima Savjeta SABA RH radi objavljivanja više stručnih priloga o antifašizmu danas, te objektivnog prikazivanja povijesnih činjenica.

Ukazano je da Internet stranicu SABA RH treba u narednom razdoblju obogatiti s više informativnih i kritički intoniranih tekstova, angažiranjem novih suradnika, poglavito iz „naše kuće“. Raduje spoznaja da je sve više udruga koje su ustrojile popularne web-stranice – što je mladima vrlo prihvatljivo. Nakana je (što najviše ovisi o financijskim mogućnostima) da se u dogledno vrijeme ustroji antifašistički portal, a u optimističnoj inačici „Glas“ s novom

snimio: Z. Perinić

Radno predsjedništvo

koncepcijom, ponuditi javnosti, što također uvjetuju, osim kadrovskog ekipiranja i nemala finansijska sredstva. Uz pomoć Savjeta SABA RH valja definirati programe nakladničke djelatnosti usklađene s vremenom i programima, kako afirmacije antifašizma, tako i suprotstavljanja svakodnevnim atacima i falsificiranjima povijesnih istina.

Na sjednici je konstituiran sastav Predsjedništva SABA RH u novom mandatu i do naredne sjednice imenovan v.d. tajnika – Miroslav Kirinčić.

Predsjedništvo je usvojilo i finansijsko izvješće za prošlu godinu.

Trajno očuvati stećevine antifašizma

Nije to samo revizija, već je na djelu ponишavanje povijesti od strane aktualne vlasti, upozorio je **Krešimir Sršen**. Inicirao je organiziranje „okruglog stola“ izaslanstva SABA RH s ministrom kulture, kako bi se u izravnom sučeljavanju razjasnilo sve prijepore. Podsjetio je da se u Njemačkoj svaki nacizam sankcionira po službenoj dužnosti. Stoga bi u tom smislu i SABA trebala reagirati zahtjevom prema DORH-u. **Jovan Vejnović** zalaže se za objedinjavanje svih demokratskih skupina u

zajedničku antifašističku frontu U Kumiću, na tradicionalnoj manifestaciji „Dan mладости i радости“ očekuje masovniji odaziv građana, prije svega, mladih – veći nego ranijih godina. Razmatra i mogućnost okupljanja na zagrebačkom Trgu maršala Tita, a protiv zahtjeva desničarskih ekstremista za njegovo ukidanje i preimenovanje. **Zvonko Zagrajski** ističe da je danas u Hrvatskoj na djelu „prekrajanje, a ne samo revizija povijesti“. A povijest se ne može prekrojiti i na „prošlost ne možemo utjecati“.

Branko Grošeta zapitao se što smo očekivali od nove vlasti? Njihova retorika iz predizborne kampanje sada se realizira u praksi. Kako bi se organizirano suprotstavili atacima na antifašističke vrijednosti, trebamo „širiti front članstva“, okupljati oko nas „lijevo orijentirane intelektualce“. **Tomislav Ravnić** zamjera najvišim državnim dužnosnicima što nisu reagirali na poruke s proustaških skupova i na govor mržnje. Mišljenja je da s našim stavovima kontinuirano „idemo u javnost“. **Mladen Cvetko** locirao je „stranu koja puca“ – i zaključio: uzvratimo im „argumentima i istinom“. Ukazao je na veliki utjecaj Katoličke crkve koja se priklonila novoj vlasti. Ne smeta mu „vjerovati u Boga“, ali zašto „vjerovati u Božanića“?

Ivan Fumić protivi se da tražimo pokroviteljstvo najviših tijela vlasti na našim svečanim obilježavanjima događaja iz NOB-a. Treba ih zvati da prisustvuju tim manifestacijama. **Darko Fanuko** kaže kako su portalni, društvene mreže i mediji desnog usmjerena dobro organizirani i pristupačni javnosti. Naš „Glas“ je „odlična novina – primjerena za naše članstvo“. Poželjno je da svaka naša udruga ima vlastite internetske stranice na kojima će prezentirati sadržaje koji su nam najvažniji. Odbor za informiranje bi trebao potaknuti jačanje facebooka jer ga koriste i stari i mladi, i to učestalo i preko mobitela. Podosta je ljudi, među njima i mladih koji kao poklonici antifašizma zbog pritiska Crkve i stranaka desnog usmjerena odustaju od nakane učlanjenja u naše udruge, kaže **Edo Jerman**. Problem je odgajanje budućih generacija. Zato je važno obrazovanje. Moramo nastojati utjecati na Kurikulum. Pokušavamo „ući u škole“ kako bi mladima predočili istinu o antifašizmu i NOB-u. **Marinko Vlašić** navodi kako je „nama sužen prostor za djelovanje“, ograničeni smo i nedostatkom finansijskih sredstava. Naveo je primjer vjerskih zajednica koje iz proračuna dobivaju znantna sredstva te su u mogućnosti organizirati Dane kršćanske kulture i slične manifestacije koje pod okriljem Crkve, uz razrađene sadržaje i programe, okupljaju mlade. **Ivan Tartaro** zalaže se za djelotvorniju suradnju sa SDP-om. I kao oporbena stranka i kao socijaldemokrati trebaju nam pomoći u borbi za očuvanje i promicanje antifašističkih vrijednosti. Pozdravlja odluku o nastavku rada Ljetne škole mira za mlade antifašiste. **Nikola Opačić** podržava intenziviranje aktivnosti na omasovljenju i podmlaćivanju, te prijemu novih članova, ne samo mladih već i „svih onih koji poštuju NOB i njene tekovine“. Predlaže da Predsjedništvo osmisli smjernice „kako i na koji način pomoći udrugama u privlačenju mladih u naše udruge“ koji će nastaviti djelovati zajedno s ostalim članstvom na promicanju stećevina antifašizma. Milivoj Dretar podsjeća da smo mi veteranska organizacija i da zbog boraca nismo mijenjali ime Saveza, ali je neophodno vratiti sve mlade koji su „ostali zaboravljeni“.

U raspravi su sudjelovali i **Antun Maruski**, **Zoran Restović**, **Vladimir Jurić**, **Milovan Bojčetić**, **Rade Jovićić**, **Katica Sedmak**, **Duro Kalanja** i **Miroslav Kirinčić**.

R. I.

Članovi Predsjedništva SABA RH

Predsjednik **Franjo Habulin**, potpredsjednici **Branko Grošeta** (Dalmatinska regija – Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija), **Tomislav Ravnić** (Istarska regija – Istarska županija), **Dinko Tamarut** (Primorsko-goranska regija – Primorsko goranska i Ličko-senjska županija), **Vladimir Jurić** (Slavonska, Baranjska i regija zapadnog Srijema – Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska i Brodsko-posavska županija), **Branko Dolenc** (Regija sjeverozapadne Hrvatske – Medimurska, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska i Bjelovarsko-bilogorska županija), **Milovan Bojčetić** (Zagrebačka regija – Grad Zagreb, Zagrebačka, Sisačko-moslavačka i Karlovačka županija).

Članovi Predsjedništva su i **Rade Jovićić** (Bjelovarsko-bilogorska županija), **Stanko Vitas** (Brodsko-po-

savska županija), **Marinko Vlašić** (Dubrovačko-neretvanska županija), **Edo Jerman** (Istarska županija), **Mirko Miladinović** (Karlovacka županija), **Zvonko Zagrajski** (Koprivničko-križevačka županija), **Mladen Cvetko** (Krapinsko-zagorska županija), **Zvonko Golub** (Međimurska županija), **Nikola Opačić** (Osječko-baranjska županija), **Kata Holjevac** (Požeško-slavonska županija), **Darko Fanuko** (Primorsko-goranska županija), **Antun Maruski** (Sisačko-moslavačka županija), **Krešimir Sršen** (Splitsko-dalmatinska županija), **Zoran Restović** (Šibensko-kninska županija), **Milivoj Dretar** (Varaždinska županija), **Lazo Đokić** (Vukovarsko-srijemska županija), **Petar Raić** (Zagrebačka županija i Grad Zagreb), **Jovan Vejnović** (predsjednik Saveza društava Josip Broz Tito Hrvatske), **Ivan Fumić** (predsjednik Savjeta SABA RH) i **Frane Boko** (predsjednik Saveza ratnih vojnih invalida Hrvatske).

Tri komemoracije u Jasenovcu

DOSTAJE NEGIRANJA ISTINE O USTAŠKIM ZLODJELIMA

•Umjesto već tradicionalne zajedničke manifestacije posvećene žrtvama zloglasnog ustaškog logora u Jasenovcu, ove godine su održane tri komemoracije u kojima su predstavnici žrtava pružili - dosta je povijesnih podvala i negiranja istine o zlodjelima koja su počinjena u tom logoru u vrijeme Drugog svjetskog rata. Upozorili su da mora prestati koketiranje vlasti i odgovornih dužnosnika s ustaštvom

Prvo je od sudjelovanja u zajedničkoj „državnoj“ komemoraciji odustala Koordinacija židovskih općina. U obrazloženju te odluke predsjednik Koordinacije židovskih općina u Hrvatskoj **Ognjen Kraus** je rekao da je razlog tome „neslaganje s politikom nečinjenja u odnosu na izmjene postava muzeja, odgađanje imenovanja Savjeta JUSP Jasenovac te dnevнополитичка događanja vezana uz relativizaciju i revitalizaciju ustaštva“.

„Mišljenja smo da je u takvom okruženju jasenovačka komemoracija tek prigoda za zadovoljenje forme u kojoj će isti oni koji toleriraju ustašku ideologiju zauzeti pozornicu, kako bi iskazali svoja antifašistička stajališta i izrazili pijetet žrtvama. Godinama smo se prilagođavali protokolu s kojim se nismo slagali, smatrajući da je naše sudjelovanje važno s obzirom na brojne žrtve naše zajednice. Nakon svih pokušaja da nešto zajednički učinimo, to više nema smisla pa ćemo komemoraciju organizirati sami, u skladu sa židovskom tradicijom“, objavila je Koordinacija.

Što se dnevнополitičkih događanja tiče, Kraus je upozorio da se radi „o ustaškim povicima za vrijeme marša ulicama Zagreba (u Savskoj), nogometnoj utakmici u Osijeku, govoru mržnje u medijima (posebice na internetu), a još više od toga o činjenici da država ne poduzima i ne želi poduzeti baš ništa u vezi s tim. Komentare koje su nakon tih događanja dali visoki državni dužnosnici u najmanju ruku smatram neprimjerenima“. Kraus je podsjetio da je Koordinacija i ranije izražavala nezadovoljstvo novim postavom muzeja u Jasenovcu, za koji smatraju „da ne prikazuje punu istinu o holokaustu i strahotama NDH te da

ublažava istinu o ustaškom režimu.“

Nakon odluke Koordinacije židovskih općina, od zajedničke komemoracije s predstavnicima aktualne vlasti, su odustali i Srpsko narodno vijeće i Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske.

U međuvremenu se predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović sastala s Nicolasom Deanom, posebnim izaslanikom američkog State departmenta, odnosno Državnog tajništva za pitanja holokausta.

Nakon susreta sazvala je konferenciju za novinare i kazala da je „zabrinuta zbog jačanja ideoloških podjela u društvu, posebno oko dana sjećanja na nevine žrtve Jasenovca“.

„NDH je bila najmanje nezavisna i najmanje je štitila interes hrvatskog naroda, a ustaški režim je bio zločinački režim. Antifašizam je u temeljima hrvatskog Ustava, a moderna hrvatska država izrasla je na temeljima Domovinskog rata“, rekla je Grabar-Kitarović.

Neuspjelo dogovor s Predsjednicom RH

Predsjednica je potom pozvala na dogovor predsjednika Saveza antifašističkih boraca i antifašista **Franju Habulinu**, saborskog zastupnika **Veljka Kajtazija**, predsjednik Srpskog narodnog vijeća **Milorada Pupovca** i predsjednika Židovske općine Zagreb **Ognjena Krausa**.

Dogovor o zajedničkoj komemoraciji nije postignut, a s tog sastanka je priopćeno da su se sugovornici „složili s inicijativom Predsjednice Republike o nužnosti otvaranja dijaloga i rasprave o svim otvorenim

pitanjima i problemima manjinskih zajednica u Republici Hrvatskoj. Prilikom susreta razgovaralo se o porastu netolerancije i povišenih tonova kojima svjedočimo, a pozvali su na suglasje i iznalaženje zajedničkog odgovora na te izazove“.

Nakon sastanka, u izjavi novinarima, Kraus je potvrdio da se s Predsjednicom nisu dogovorili o zajedničkom odlasku u Jasenovac.

„Nismo se dogovorili jer smatramo da se nakon svih događaja, relativizacije ustaštva, nije ništa učinilo. Želimo da se prvo nešto učini, onda ćemo mijenjati odluku. Predsjednica do sada nije ništa učinila“, rekao je Kraus te dodao da je sadašnja osuda ustaškog režima od Predsjednice bila samo ‘reakcija na akciju’. Kraus, također, smatra da je očito da se ‘lavina i dalje valja’ a od vlade i premijera očekuje da nešto učine.

U SNV-u kao jedan od razloga nedolaska navode i to što je iz niza “događaja i aktivnosti vidljivo da se u Hrvatskoj nastoji relativizirati, umanjiti pa i negirati zločine koje je u Jasenovcu i na drugim mjestima počinio ustaški pokret za vrijeme kvislinške Nezavisne Države Hrvatske“.

Poslije sjednice Izvršnog odbora SABA RH, mediji su prenijeli izjavu predsjednika SABA RH Franje Habulina u kojoj je, uz ostalo, rekao: “Donijeli smo odluku da ćemo komemoraciju u Jasenovcu održati 24. travnja jer je to neradni dan, pa će oni koji žele imati priliku otići tamo“.

Pojašnjavajući razloge zbog kojih odbijajući ići na službenu komemoraciju, Habulin je upozorio kako je situacija u zemlji takva da “na djelu više nije nikakav klizajući i pužeći fašizam, već je on tu. Vidimo ga i osjećamo na ulici i stadionu, svakodnevno, a aktualna vlast ne reagira ni na jednu od tih pojava“.

Prva komemoracija Koordinacije židovskih općina

U Hrvatskoj je zaista prisutna revitalizacija ustaštva

•Prva od triju komemoracija održana je, kako je bilo najavljeno, 15. travnja, u organizaciji Koordinacije židovskih općina, molitvom za mrtve i stavljanjem simboličnih kameničića podno spomenika "Cvijet" u Jasenovcu

Molitvu za mrtve, kadiš, predvodio je glavni rabin za Hrvatsku **Lucijano Moše Prelević**. "Ovdje smo kako bismo odali počast svim žrtvama logora Jasenovac", kratko je rekao predsjednik Koordinacije židovskih općina **Ognjen Kraus** na početku komemoracije, kojoj su prisustvovali i predstavnici Židovske vjerske zajednice "Bet Israel" te predstavnici Sarajevske židovske općine. Počast žrtvama ustaškog logora došli su, paljenjem svjeća i polaganjem vijenaca, dati i predsjednik Srpskog narodnog vijeća i saborski zastupnik SDSS-a **Milorad Pupovac** i saborski zastupnik SDSS-a **Mile Horvat**, bivši hrvatski predsjednik, čelnik stranke Naprijed Hrvatska! - progresivni savez **Ivo Josipović** te **Zoran Pusić** u ime Antifašističke lige RH. U Jasenovac je počast žrtvama došao dati i predsjednik Narodne stranke - Reformista **Radimir Čačić**, kao i nezavisni saborski zastupnik talijanske nacionalne manjine **Furio Radin**. Počast su odali i vijence položili i austrijski veleposlanik u RH **Andreas Wiedenhoff**, izraelska veleposlanica u RH **Zina Kalay Kleitman** te predstavnici veleposlanstava Nizozemske, Njemačke, Francuske, Kanade, SAD-a i Srbije.

Jasenovac je od kolovoza 1941. do 22. travnja 1945. bio logor smrti u kojem su ubijani muškarci, žene i djeca zbog svoje vjerske, nacionalne ili ideološke pripadnosti. Poimenični popis žrtava logora navodi imena i podatke za 83.145 ubijenih među kojima je bilo 20.101 djete do četrnaest godina starosti. Najviše je stradalo Srba, Roma, Židova i Hrvata.

Predsjednik Židovske općine Zagreb Ognjen Kraus novinarima je rekao da su došli komemorirati „sve žrtve Jasenovca, ali i sve Židove koji su stradali u ustaškom logoru po rasnim zakonima tzv. NDH.“

Došli smo zato, upozorio je, jer u Hrvatskoj je zaista prisutna revitalizacija ustaštva koja je samo iznimno osuđena. A riječ je, ističe Kraus, o lavini »koja se kotrlja već preko godinu dana, a podsjeća na ono što se događalo u tzv. Nezavisnoj Državi

Komemoracija židovske zajednice u Jasenovcu 15. travnja 2016.

Hrvatskoj“. „Podsjeća nas na ono što se događalo u NDH 41‘, a počelo je u Njemačkoj“, prenijela je N1 televizija Krausove riječi.

„Što se tiče potpredsjednika Karanmarka on nikada nije osudio ovaj logor. On u potpunosti relativizira stvari i nikada nije spomenuo ni rasni zakon, niti ustaštvo. A vladajućoj stranci je danas ekstremna desnica, koja do sada nije imala nikakva značaj u društvu, postala zapravo glasnogovornik“, dodao je Kraus.

Komemoraciji su prisustvovali i predstavnici Srpskog narodnog vijeća (SNV), a predsjednik Vijeća Milorad Pupovac je naglasio u izjavi medijima da su i danas tu jer »trebaju biti«.

„Odlučili smo da budemo s našom braćom u stradanju, Židovima, i da budemo s antifašistima koji su ovdje stradavali zbog svog uvjerenja i sa svima drugima koji su ovdje stradavali“, rekao je Pupovac.

I on, kao i Kraus naglašava da su se na »bolnu gestu odvajanja od državne komemoracije« odlučili jer žele da se shvati kako je »zadnji trenutak da se zaustavi relativizacija ustaškoga zločina koji je počinjen ovdje i na drugim

mjestima«, kao i »oživljavanje ustaških vrijednosti u Hrvatskoj«.

Da bi ponovno bila jedna komemoracija u Jasenovcu potrebno je, naglašava, osuditi pojave koje su na djelu, primjenjivati zakone. »Treba početi raditi na obrazovanju, otkloniti one koji u knjige i u škole donose tzv. istine, a zapravo aboliraju zločince i laži ustanovljuju kao istine«, poručuje Pupovac.

Bivši predsjednik države i čelnik stranke Naprijed Hrvatska – Progresivni savez Ivo Josipović kazao je novinarima, u povodu triju komemoracija u Jasenovcu, da je očito došlo do razdvajanja na one »koji znaju što se dogodilo u Jasenovcu i tko je bio na pravoj, a tko na krivoj strani, i na one koji tek prigodničarski, s figom u džepu, ističu hrvatski antifašizam«.

To je ozbiljna situacija, naglašava, jer se mijenjaju vrijednosti. Podsjetio je i na svoj stav o »obnavljanju ustaške zmije« što mu je zamjereno jer je to rekao kao predsjednik države. »Tvrđili su da je to puka propaganda. Ja mislim da nije, a zadnji mjeseci u Hrvatskoj govore da sam bio u pravu«, ustvrdio je.

Čelnik Narodne stranke – reformista Radimir Čačić kazao je u izjavi medijima da je Jasenovac »točka na kojoj stavovi moraju biti neupitno izrečeni, a također upozorava da je u Hrvatskoj danas na djelu »bolesna relativizacija zločina ustaškog režima«, režima koji je funkcionirao na rasnim zakonima.

»Naravno da treba odati počast žrtvama svakog totalitarizma, uključivo i komunističkog, ali ustaštvo se ne može

dovoditi u paralelu ni sa čim. I to treba jasno reći«, poručio je.

U ime Antifašističke lige Zoran Pušić rekao je kako je danas u Hrvatskoj »besramno« prešućivanje i odricanje političkog konteksta koji je doveo do jasenovačkih žrtava. »Te ideje, nažlost, danas kao da su se povampirile u današnjoj Hrvatskoj. I simboli i riječi i pozdravi koji su karakteristični za one koji su napravili ove zločine ovdje, danas se šire Hrvatskom«, rekao je.

Odgovornima za to drži ljudi »koji su davali izjave koje se, kada se prevedu sa saborskih govornica u svakodnevni život, pretvaraju u prijetnju i nasilje prema svima koji drukčije misle«.

Počast su odali i vijence položili i austrijski veleposlanik u RH Andreas Wiedenhoff, izraelska veleposlanica u RH Zina Kalay Kleitman te predstavnici veleposlanstava Nizozemske, Njemačke, Francuke, Kanade, SAD-a i Srbije.

Državna komemoracija

Bez predstavnika židovske zajednice, SNV-a i antifašista

►Druga komemoracija u Jasenovcu, nakon one koju je organizirala Koordinacija židovskih općina, održana je tjedan dana kasnije, u petak, 22. travnja, pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, ispred spomenika „Kameni cvijet“

Nakupu nije bilo govora političara, već je počast žrtvama odana minutom šutnje, čitanjem pisama logoraša te polaganjem vjenaca i paljenjem svjeća. Komemoracija je bila točno na dan kada je prije 71 godinu krenula u proboj posljednja grupa od 600 logoraša iz zloglasnog ustaškog koncentracijskog logora od kojih je preživjelo njih stotinjak.

Službenu državnu komemoraciju, koja je počela intoniranjem himne "Lijepa naša", organizirala je Javna ustanova spomen-područje Jasenovac, a nisu joj prisustvovali predstavnici židovske zajednice i Srpskoga narodnog vijeća (SNV) te antifašističkih organizacija jer zajednički upozoravaju

da je u društvu prisutna revitalizacija ustaštva.

Uz izaslanstvo Sabora u kojem su bili brojni zastupnici i predsjednik Željko Reiner, vijence su položila i zapalila svjeću izaslanstva Vlade, na čelu s premijerom Tihomirom Oreškovićem, kao i izaslanik predsjednice Republike Branko Lustig te izaslanstvo HAZU-a, Matice hrvatske, HSS-a, Grada Zagreba te predstavnici nacionalnih manjina i drugi.

Umjesto govora državnih dužnnika, na komemoraciji je pročitan govor kojeg je napisala najstarije živuća bivša zatočenica 95-godišnja Pava Molnar, kao i nekoliko pisama logoraša iz knjige "Pisma iz logora", autorice

Maje Kučan. Molitve za mrtve izmolili su imam te katolički i pravoslavni svećenik.

Pisma logaraša čitali su dramski umjetnici Branka Cvitković i Goran Grgić. Iako je Pava Molnar, nakon svega što se događalo u vezi s komemoracijom, izjavljivala da se ne slaže da njen govor bude pročitan, na ovoj komemoraciji je to učinjeno.

Pava Molnar: U ovom logoru smrti se svaki dan umiralo

U govoru Pave Molnar, koji je pročitala Branka Cvitković, je rečeno: „Jasenovac. Simbol zla. Zla koje nije haralo samo ovdje i samo tada. Zla koje je iznjedrila mržnja prema drugome, prema drugima, prema onima koji drugačije misle. Mržnja na koju čovjek kao biće ni danas nije imun. Zašto ova gorka, mračna i tragična škola ima tako slabe učenike?“

Pred ovim Cvjetom okupili smo se kao i svake godine da se sjetimo i dostojanstveno tugujemo za svima onima koje je zločinački ustaški režim ovdje pogubio samo zato što su bili druge vjere i druge nacionalnosti, kao i onima koji su se protiv takvog režima borili ili čak se samo s njime ne slagali. U ovom logoru smrti u kojem se svakodnevno umiralo od bolesti, gladi, metka i noža logoraši su nalazili snagu da jedni drugima pomažu, da se brinu i hrabre, da ne klonu. Lijekova nije bilo, liječilo se lijepom riječju.

Državni dužnosnici na komemoraciji u Jasenovcu

Pava Molnar, 95-godišnja bivša zatočenica logora Jasenovac čiji je govor pročitan na Komemoraciji

Među prvima su ubijeni Romi, pa Židovi, kolone srpskih žena, Hrvata koji se nisu slagali s ustaškim režimom, staraca, djece; dotjerani su u logor da bi nestali kako bi napravili mjesta za one koji dolaze iza njih. Teško je zaboraviti kako ustašica zbog jednog aspirina ubija mladu Židovku, ne može se zaboraviti kako srpsku djecu odvajaju od majki, plač i krikovi i danas se čuju, ta djeca mahom su umrla od gladi i bolesti, neka tek rođena.

Ovo je mjesto tištine, ovo je mjesto tuge, ovo je mjesto velikog bola, ovo je mjesto sjećanja i opomene. Ali ovo ne smije biti mjesto mržnje. Mi preživjeli logoraši odbacujemo zlo, u nama ne živi mržnja. Mi osuđujemo zločin, ali slavimo život, mir, toleranciju, nadu u budućnost bez vlasti zla oko nas i u nama, crpeći nadahnuće u onoj snazi koja nam je pomogla da preživimo najteže trenutke naših života.

Mi svi zajedno dužni smo to ovim žrtvama ovdje čiji životi su prekinuti na pragu života, u cvjetu mladosti, u starosti koja je trebala biti mirna i spokojna. Dužni smo to našim unucima i onima koji dolaze poslije njih.

Molim sve prisutne za duboku, duboku tišinu!

Nakon umjetničkog programa članova zbora HNK te umjetnika Nine Cosseto, Tanje Ruždjak i Adama Chelfija, molitve za usmrćene logoraše izmolili su sisački imam Alem Crnkić, jasenovački katolički svećenik Pejo Oršolić te pravoslavni svećenici Luka Bosanac i Dragan Gačeša.

Ministar kulture Zlatko Hasanbe-

gović prije službene komemoracije jasenovačkim žrtvama izjavio novinarima kako ne osjeća nikakvu osobnu odgovornost zbog toga što se ove godine održavaju tri komemoracije u Jasenovcu.

Na pitanje novinara tko je kriv što postoje tri komemoracije, Hasanbegović je rekao: "Odgovorni su oni koji bojkotiraju službenu državnu komemoraciju."

Mitropolit služio liturgiju za žrtve Jasenovca

Mitropolit zagrebačko-ljubljanski **Porfirije**, uz episkopa pakračko-slavonskog Jovana i umirovljenog episkopa **Atanasija** sa svećenicima i monasima, služio je u petak "liturgiju i pomen za žrtve ustaškoga logora Jasenovca" u crkvi sv. Ilike, u Mlaki, selu kod Jasenovca, gdje se nalazio logor za žene, priopćilo je Srpsko narodno vijeće (SNV). Rekao je kako "svaka vrst relativizacije zla koje se tu dogodilo, ili bilo gdje u svijetu, nije ništa drugo nego veći grijeh od onoga koji su počinili zločinci zato što ničim uvjetovani, ničim izazvani oni koji pokušavaju minimalizirati i relativizirati zlo zapravo daju signal da je to dobar put, da nije loše činiti zlo, samo je važno na koji način ga maskirati".

Na liturgiji su bili predsjednik SNV-a i saborski zastupnik **Milorad Pupovac**, ministar kulture u Vladi RH **Zlatko Hasanbegović**, ministar rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja u Vladi Republike Srbije **Aleksandar Vulin**, ministar prosvjete i kulture u Republici Srpskoj (SC) **Dane Malešević**, veleposlanica Republike Srbije u Republici Hrvatskoj **Mira Nikolić**.

Antifašistička liga: Na državnoj komemoraciji vijenac uvrede za žrtve

Antifašistička liga u utorak 26. travnja je službenu državnu komemoraciju žrtvama ustaškoga logora u Jasenovcu, održanu u petak 22. travnja, nazvala licemjernom farsom, reagirajući nakon što je objavljeno da je na toj komemoraciji, uz vijence državne delegacije, vijenac s natpisom 'Stradalima logora Jasenovac od 1941. do 1951.' položila i Hrvatska nacionalna platforma (HNP).

"Važan član te delegacije koji je polagao vijenac i za žrtve probjaja bio je ministar kulture koji tvrdi da se taj probaj nije dogodio, jer 'se ne spominje u službenim ustaškim dokumentima'. Zajedno s državnom delegacijom vijenac na kojem je pisalo 'Stradalim logora Jaseno-

vac od 1941. do 1951.' položili su predstavnici Hrvatske nacionalne platforme i Društva za istraživanje trostrukog logora Jasenovac. Da su ti otvoreni apoleti NDH koji negiraju prave žrtve tog ustaškog logora i besramno izmišljaju masovne žrtve Jasenovca poslije 1945. uopće pripušteni s tim falsifikatom kao porukom na vijencu, i to još s 'blagoslovom' ravnateljice Spomen-područja Jasenovac, predstavlja uvedu uspomeni na žrtve i pravu blasfemiju. Da državna delegacija polaže vijence zajedno s njima, još je jedna potvrda da je cijeli događaj bio licemjerna farsa u kojoj pristojni ljudi ne trebaju sudjelovati", ocjenjuje Antifašistička liga.

PROTIV RELATIVIZACIJE USTAŠKIH ZLOČINA

•Najveći komemorativni skup u Jasenovcu, na kojem se okupilo preko 2.000 ljudi, održan je u nedjelju 24. travnja u organizaciji Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH u suradnji s Antifašističkom ligom Hrvatske, Srpskim narodnim vijećem (SNV), Savezom Roma u RH Kali Sara, Vijećem romske nacionalne manjine grada Zagreba te udružama civilnoga društva

Na tom skupu su bili bivši hrvatski predsjednici **Stjepan Mesić** i **Ivo Josipović**, predsjednik SDP **Zoran Milanović**, kao i brojni SDP-ovi saborski zastupnici, među kojima **Milanka Opačić**, **Igor Dragovan**, **Mirando Mrsić**, **Predrag Matić** i **Siniša Varga**, zatim zastupnik Laburista **Jaroslav Pečnik**, zastupnik romske nacionalne manjine **Veljko Kajtazi**, predsjednik SABA RH

Franjo Habulin: *Aktualna vlast ne reagira na relativizaciju žrtava*

Prije komemoracije novinari ma se obratio i predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske (SABA RH) Franjo Habulin komentirao razloge odvojenje komemoracije od one državne:

“Tko šuti, čini se da odobrava. Aktualna vlast nije ni u jednom momentu reagirala na revitalizaciju prošlosti, nije reagirala na relativizaciju žrtava u Jasenvocu nego su šutjeli, što u biti znači da upravo to i odobravaju. Biti s njima u Jasenovcu bila bi stoga laž. Mi smo došli danas iskreno se pokloniti žrtvama jasenovačkog logora, odati im počast s pijetetom i obilježiti dan proboga. Zamjeram vlasti to što se, na neki način, namjerno Hrvatska gura u eksplicitno desnu stranu. Revitalizira se ustaštvo i fašizam, a hrvatski narod ne želi tu ideologiju i sistem koji je preživljen i nanio ogromna zla građanima Hrvatske. Ne želimo se nazad vraćati, već želimo društvo u kojoj će se poštivati svaki čovjek i raznolikost kod ljudi po bilo kojoj osnovi”.

Franjo Habulin, predsjednik SNV-a **Milorad Pupovac** i brojni drugi.

Komemoracija je počela okupljanjem sudionika ispred Memorijalnoga muzeja Spomen-područja Jasenovac, a potom je duga kolona sjećanja išla prema spomeniku ‘Cvijet’. Sudionici ovog skupa su poručili da su došli na tu, a ne na službenu komemoraciju, jer su nezadovoljni što se u društvu relativiziraju ustaški zločini i što vladajuće dužnosnike ne prepoznaju kao iskrene antifašiste.

Na komemoraciji je govorio bivši hrvatski predsjednik u dva mandata i počasni predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH **Stjepan Mesić**. Obraćajući se brojnim okupljenima antifašistima Mesić je rekao:

„Čast mi je obratiti vam se danas, prigodom komemoriranja obljetnice proboga jasenovačkih logora. S dubokim poštovanjem klanjam se uspomeni na sve one koji su nevini, a svi su bili nevini, pobijeni u najvećem i najstrašnjem od nekoliko desetaka koncentracijskih logora ustaške tzv. Nezavisne Države Hrvatske.

Mi smo ovdje da im odamo počast i da ih se sjetimo. Jer, zaboraviti ne smijemo! I mi ovdje govorimo, jer šutjeti u Jasenovcu, šutjeti danas, to ne bi značilo samo izbjegavati osudu ovdje počinjenih zločina. To bi bilo ravno samoubojstvu demokratske, na antifašizmu zasnovane hrvatske države.

I zato smo ovdje da još jednom kažemo istinu u lice svima onima koji nas zasipaju lažima o Pavelićevoj državi. Da, mi govorimo istinu i upravo zato neki-ma smo neugodni, nekima smetamo. Pa nam predbacuju, optužuju nas čak, da bojkotiramo žrtve i politiziramo Jasenovac. LAŽU!

Činjenica da se ove godine održavaju, uz onu službenu, još dvije komemoracije u Jasenovcu, posljedica je politike; baš kao što je i sam Jasenovac bio odraz, izraz i instrument politike. Logor u Jasenovcu u koji su ljudi dopremani i gdje su ubijani, samo i isključivo zbog nacionalnosti ili vjere, kao i zbog drugačijeg svjetonazora, bio je izraz ustaške – ne

hrvatske, nego ustaške politike. Bila je to politika najprije obespravljanja, a potom i likvidiranja svih drugih i drugačijih, u ovom konkretnom slučaju Srba, Židova, Roma i Hrvata – antifašista.

Riječ je, dakle, o zločinačkoj politici, a oni koji su je provodili, bili su – zar je to uopće potrebno izricati – zločinci. Danas se vodi politika sakrivanja, negiranja, ili u najmanju ruku relativiziranja tih zločina, uz neskriveno obnavljanje idejne osnove ustaške zločinačke države.

Da, ja znam: ljute se kada se to ovako izravno kaže.

Stipe Mesić: *Ustaše su najveće zlo i najveća sramota u povijesti*

Ali, ako netko govori kao ustaša, ako zastupa i promiče ideje što su ih zastupali ustaše, ako ističe njihovo znakovlje i simbole, ako pjeva njihove pjesme, onda je on USTAŠA.

I zato nije nikakvo pretjerivanje, a još manje laganje, ako se kaže, da se nad današnju Hrvatsku nadvija ustaški zloduh, a da među onima koji se predstavljaju kao demokrati i antitotalitaristi, ima ljudi koje se ne može ni doživjeti, ni opisati drugačije nego kao ustaše. Naprosto zato, što oni to i jesu!

Ustaški pokret bio je najveće zlo i najveća sramota u povijesti, naglašavam: u POVIJESTI hrvatskoga naroda. Ne, on nije najveće moralno posrnuće hrvatskoga naroda, dakle cijelog naroda, jer to bi podrazumijevalo da su svi Hrvati bili ustaše. A – NISU!

Ali, u dugoj povijesti hrvatskoga naroda nema mračnijeg razdoblja od one četiri godine u kojima je vladao ustaški teror, u kojima se ovdje, ali i u mnogim drugim logorima ubijalo, ponovit ću još jednom, Srbe, Rome, Židove i Hrvate – antifašiste, u kojima se ubijalo zbog imena, vjere, nacije ili uvjerenja.

A ako bi ustašama u ruke pali i pripadnici nekog drugog naroda, nisu se

Bivši hrvatski predsjednik i počasni predsjednik SABA RH Stjepan Mesić govori na komemoraciji u Jasenovcu

imali čemu nadati, pa je tako ovdje ubijeno i sedmero Slovenaca – katoličkih svećenika.

Svima njima odajemo počast, svima njima obećajemo da ih nećemo zaboraviti, svima njima zavjetujemo se da ćemo nastaviti borbu protiv neofašizma, neoustaštva i povijesnog revisionizma koji truju naše mlade.

Ako je borba za očuvanje uspomene na desetke tisuća ubijenih samo ovdje, u Jasenovcu, politika – onda priznajem: bavimo se politikom.

Ako je borba za demokratsku Hrvatsku, svjesnu svoje prošlosti, suočenu s istinom o toj prošlosti, ali zagledanu u budućnost, politika – i opet priznajem: da, bavimo se politikom.

Ako je borba protiv sve prisutnih pojavi renesanse fašizma i ustaštva i protiv tolerancije što je aktualna vlast prema tome iskazuje - politika; onda moram bez oklijevanja i otvoreno reći: da, mi se bavimo politikom.

Ali: ne i sto puta: NE, mi ne politiziramo žrtve Jasenovca, niti ih bojkotiramo. Mi te žrtve duboko poštujemo, a bojkotiramo one koji bez trunke pijeteta bezočno manipuliraju ubijenima, žrtvama ustaškog režima.

Oni su, naime, ti koji koriste Jasenovac za promicanje svoje nakaradne teze o izjednačenosti fašizma i antifašizma, što ga za tu priliku zovu komunizmom, kao zala što ih treba odbaciti. Oni su ti, bit će do kraja jasan, koji povijesno neosnovano stavlju znak jednakosti između komunizma i antifašizma.

Fašizam i njegova hrvatska inačica: ustaštvo bili su ti koji su otvarali koncentracione logore i u njima ubijali lju-

de, da kažem ponovo, možda moje riječi dopru i do onih kojima su namijenjene, isključivo zbog nacionalnosti, vjere ili svjetonazoraz.

Mora se početi kažnjavati manifestiranje ustaštva

To je činjenica i na toj činjenici nezgrapni falsifikati i prigluge tvrdnje kako su u Jasenovcu komunisti ubili više ljudi, nego ustaše, neće ama baš ništa promije-

niti. Krajnje je opasno, međutim, što se takvi falsifikati počinju prikazivati u školama, i to na satu vjerouauka.

Na nama je da ne popustimo u pritisu na vlast, kako bi ne samo prestala tolerirati manifestacije ustaštva, praviti se prema njima gluha i slijepa, nego ih počela i kažnjavati. Na nama je da budemo savjest ovoga društva, jer aktualna vlast savjesti očito nema.

Na nama je da i ovdje i danas, kao i svuda i svakoga dana, kažemo: DOSTA je bilo, ovako dalje niti može niti smije!

Ako to ne učinimo, izdali smo žrtve kojima se danas klanjam, kao i sve one hrabre borce Narodno-oslobodilačkog pokreta koji su dali živote za Hrvatsku bez ustaštva. Ali – ako to ne učinimo, izdali smo i sve one koji su u devedesetim godinama stali na branik Hrvatske, jer oni u golemoj većini ovakvu Hrvatsku nisu željeli.

Današnja je Hrvatska tragično podijeljena. Ta se podjela gradila i forsirala godinama, posljednjih nekoliko godina osobito agresivno i oni koji su je poticali i koji su u tome najaktivnije sudjelovali ne mogu pobjeći od svoje odgovornosti za današnje stanje izjavljujući kako ideo-loške podjele ostavljamo iza sebe.

Ono što moramo ostaviti iza sebe, svi mi, cijela Hrvatska, to je golema povjesna laž, lansirana i poticana s jasnim političkim ciljevima. Tek onda, kada bez i najmanje rezerve, stvari postavimo na njihovo mjesto, tek onda kada uklonimo i najmanju sumnju o tome tko je stajao na pravoj, a tko na krivoj, zločinačkoj strani u Drugom svjetskom ratu, riješit ćemo se i podjela i opterećenosti prošlosti.

To je, uostalom, naš dug prema svi-

Sudionici komemoracije u Jasenovcu u organizaciji SABA RH 24. travnja

ma kojima danas odajemo počast, prema svakome ubijenome, ali i prema svakome u borbi protiv fašizma poginulome Hrvatu, Srbinu, Židovu, Romu, ili pripadniku bilo koje nacionalnosti.

I to je naš dug prema onima koji dolaze. Ne dozvolimo da žive u laži, da nose breme prošlosti samo zato što neki ne želete prihvati istinu o toj prošlosti. Ne dozvolimo da žive u podjelama, ali radimo sve što možemo da se prevladavanje podjela ne izvede nametanjem laži

i jednoumljem, zaognutim plaštem demokracije.

Uprimo sve snage da Hrvatsku izgradimo kao demokratsku državu slobodnih i ravnopravnih građana!

Neka je vječna slava svima ubijenima u Jasenovcu i svim žrtvama fašizma, kao i onima koji su položili svoje živote u herojskoj borbi protiv najvećeg zla dvadesetog stoljeća!

Predsjednik SDP-a i saborski zastupnik **Zoran Milanović** novinarima nije

davao izjavu, ali je na svome facebook profilu objavio poruku u kojoj također naglašava da se ne smije dopustit relativizacija jasenovačkih žrtava.

»Zločini u Jasenovcu počinjeni su u ime režima i 'države' koji nemaju veze s hrvatstvom. Ne smijemo nikad zaboraviti zlo koje je ovdje učinjeno i dopustiti relativizaciju Jasenovca i žrtava. Odobravanje politike relativizacije ustaškog režima je i moralno bijedno i štetno za Hrvatsku. No pasaran!«, poručio je Milanović.

Antifašisti poručili - 'Dosta je!'

SABA RH je uz poziv na komemoraciju pozvala građane, antifašiste, udruge i institucije koje se zalažu za obranu temeljnih ljudskih prava i ustavnih temelja Republike Hrvatske da Hrvatskom saboru i institucijama državne vlasti poruče:

DOSTA JE

- Neprovodenja Saborske Deklaracije o antifašizmu,
- Manipulacija s ustaškim Koncentracijskim logotipom Jasenovac i njegovim žrtvama,
- Koketiranja vlasti i odgovornih dužnosnika s ustaštvom,
- Zakonom priznatog povijesnog falsifikata pod nazivom Hrvatska domovinska vojska,
- Ponižavanja, oduzimanja stečenih prava i egzistencijalnog ugrožavanja sudionika NOB-a,
- Falsificiranja i manipuliranja povijesnim istinama,
- Rušenja, devastiranja i neobnavljanja spomeničke baštine iz NOB-a,
- Blagonaklonosti tijela državne vlasti i dužnosnika u povodu različitih oblika povrede ustavnih temelja RH,
- Izjednačavanja hrvatskog antifašizma s naci-fašizmom i ustaštvom,
- Izjednačavanja općenarodnog otpora boraca

NOB-a s kvislinskog NDH,

- Poistovjećivanja pripadnika ustaške zločinačke vojske s braniteljima u Domovinskom obrambenom ratu,
- Komemoracija i odavanja počasti pripadnicima poraženih režima i vojski iz Drugog svjetskog rata,
- Ustaškog pozdrava Za dom spremni na javnim mjestima, osobito u nazočnosti državnih dužnosnika,
- Pozivanja na lažno jedinstvo uz istodobno izazivanje podjela, napada na hrvatski antifašizam i toleriranja napada na ustavne temelje RH,
- Šutnje i nečinjenja represivnih i pravosudnih organa u povodu kršenja ustavnih prava i dužnosti,
- Lažnog domoljublja,
- Nesposobne vlasti koja svojim ponašanjem sve to potiče, tolerira i minimalizira.
- Najave da Hrvatski sabor valja preimenovati u endehaizijski Hrvatski državni sabor,
- Negiranja povijesne uloge i značaja ZAVNOH-a, prvog zakodovanog tijela RH,
- Najava o izbacivanju antifašizma iz Ustava Republike Hrvatske,
- Najava drugog domovinskog rata, uz svjesno manipuliranje javnošću i braniteljima,
- Govora mržnje, lustracija i registara izdajnika.

U Zagrebu održan skup "Jasenovac na Trgu žrtava fašizma"

♦Antifašistička liga Hrvatske, kojoj su se pridružile Koordinacija Židovskih općina u Hrvatskoj, Srpsko narodno vijeće, Romsko nacionalno vijeće te Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, organizirala je 22. travnja u Zagrebu skup pod nazivom "Jasenovac na Trgu žrtava fašizma" kojem se odazvao veliki broj građana

Skup je održan istog dana, ali u posljednjim satima, kada je u Jasenovcu bila komemoracija na kojoj su sudjelovali predstavnici aktualne vlasti. Upravo s ovog mesta su poručili da se zločini počinjeni u jasenovačkom logoru više nikada i nigdje ne smiju ponoviti, ali i upozoriti na „izjave, činjenja i nečinjenja sadašnjeg političkog vrha čiji

postupci imaju za posljedicu sve otvorenu promociju ustaštva, kao malo radikalnijeg hrvatskog domoljublja“.

Predsjednik Antifašističke lige **Zoran Pusić** govorio je na skupu i naglasio da „žrtve jasenovačkog i ostalih logora nisu žrtve prirodne nepogode ni osvete, nego politike u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj“ ustvrdivši kako njezini apolo-

geti sjede u današnjoj Vladi RH. Pusić je upozorio aktualnu politiku da umanjuje zločine NDH, da ne reagira na pokušaje revizije povijesti te je pozvao na obnovu antifašističkih vrijednosti. Također je apelirao na suprotstavljanje relativiziranju zločinačkih ideja koje su doveli do stradanja u jasenovačkom i drugim logorima. Pusić kaže: „Mislio

Veliki broj građana na skupu "Jasenovac na Trgu žrtava"

sam, da, mislio, da se nakon 2000. godine, kada smo ovome trgu uspjeli vratiti njegovo ime, više nećemo morati ovdje okupljati s istim porukama“, ali sam se očigledno prevario. Objasnio je da su nedolaskom na današnju službenu memoraciju državnog vrha u Jasenovac i ovim skupom na Trgu žrtava fašizma željeli upozoriti na opasne pojave u hrvatskom društvu.

Povjesničarka **Nataša Mataušić** podsjetila je na proboj logoraša iz jasenovačkog logora, pri čemu je od ukupno njih 600 proboj preživjelo samo njih 106, a svi ostali, kazala je, našli su smrt na putu od logorske zgrade do ulaznih vrata, jer su gladni i iscrpljeni od teškog rada bili lak plijen ustaškim strojnicama. Oko 470 starih i nemoćnih logoraša nije sudjelovalo u proboju,

ali ga ni oni nisu preživjeli. Istoga dana započeo je proboj zatočenika iz kožare koja se nalazila u samom mjestu Jasenovac, u kojem je od 167 preživjelo samo njih jedanaest. U noći s 21. na 22. travnja 1945. od 1240 zatočenika jasenovačkog logora, u zadnjem danu njegova postojanja ubijeno je njih 1122, kazala je Mataušić.

Glumica **Urša Raukar** rekla je kako logor Jasenovac nikada ne smije biti zaboravljen i ne smije se nikada ponoviti. Ustvrdila je kako je današnja vlast, posebice označivši vodstvo Vlade, Sabora i predsjednicu Republike, odgovorna za „bolne podjele u društvu“ i „pokusaje negiranja zločina ustaškog režima“, i, kako je rekla, podupiranje ekstremističkih ideologija u liku i djelu ministra kulture Zlatka Hasanbegovića.

Jasenovac kao mjesto pijeteta trebao bi nas ujediniti da se takvo zlo, strašan i neoprostiv zločin, više nikada ne smije ponoviti. Ne dajmo im da nas zavedu i da nama manipuliraju političari, jer su to radili u komunizmu, a rade i danas, i ništa im ne znače žrtve ni jedne ni druge, a najmanje Jasenovac, izjavila je Raukar. Dodala je da se treba ujediniti u traženju znanstvenog istraživanja koje će jednom za svagda onemogućiti bilo kojoj politici da manipulira strahotama i zločinima u povijesti kao što je to bio Jasenovac.

Povjesničar **Hrvoje Klasić** kazao je kako su u svakom društvu postojali ljudi spremni na zločin i zlo, ali im se ne smije dopustiti da oni postanu mainstream i da štete drugima.

Potomak žrtve Holokausta **Daniel Ivin** ustvrdio je kako s ovom vlašću nema budućnosti, ali da su pokašaji otimanja prošlosti - zločin.

Otimaju nam naše najslavnije dane borbe protiv fašizma i staljinizma, rekao je Ivin.

Mile Nikolić govoreći uime Romskog nacionalnog vijeća pročitao je svjedočanstva o stradanju Roma u Jasenovcu.

Na skupu su se mogli vidjeti i transparenti „Fašistodi na vlasti - vrijeme je za otpor“, „Oni fašistički zbore - njihove oči sve govore“, „Hoćemo antifašističku vladu“ i druge.

U glazbenom dijelu programa **Anastasija Kapitelova** izvela je himnu Roma „Đelem, Đelem“ te „Imagine“ Johna Lennona, a glumac i građanski aktivist **Vilim Matula** pročitao je dijelove iz antiratne poeme „Jama“, Ivana Gorana Kovačića.

S.T.

Austrija

Neonacist osuđen na pet godina zatvora

♦Austrijski sud osudio je 8. travnja ove godine četrdesetogodišnjeg muškarca na pet godina zatvora za seriju nedjela neonacističkog karaktera na području Salzburga

Neonacist je, među ostalim, oštetio spomenik podignut u sjećanje na osobe koje su eutanazirane za vrijeme Trećeg Reicha, a proglašen je krivim i za oštećenje spomen-ploča postavljenih pred kućama deportiranih židova. Crtao je i nacističke simbole na više škola, studenskih domova i prostorima lijevih političkih stranaka, a razbio je i prozore na prostorima organizacije za integraciju imigranata.

Te delikte učinio je u vremenu između 2013. i 2015. godine. Osuđeni, za kojeg tužiteljstvo kaže da je ‘uvjereni nacionalsocijalist’, opravdavao je svoja nedjela osjećajem ‘frustracije’.

Tužiteljstvo je najavilo da će se žaliti na kaznu jer ju smatra preblagom. Austrija ima jedan od najstrožih zakona u Europi kada se radi o kaznenim djelima neonacističkog karaktera.

S.T.

Predstavnici vlasti, iako pozvani, nisu došli

•Obilježena 72. obljetnica formiranja 10. korpusa zagrebačkog. S Gornjeg grada poručeno je kako nema mesta ravnodušnosti na pokušaje revizije povijesti. Nova postava vlasti skup je bojkotirala

Pod pokroviteljstvom Grada Zagreba, a u organizaciji SABA RH, u zagrebačkoj je Skupštini obilježena 72. obljetnica formiranja 10. korpusa zagrebačkog Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske. Na skupu je poručeno kako se na reviziju povijesti ne smije ostati ravnodušnim, te da ona ne smije uspijeti. Predstavnici vlasti, iako pozvani, nisu došli na svećnost. Oni tvrde da su antifašisti, ali se s antifašistima ne vole družiti. Nazočnima, među kojima su bili preživjeli borci 10. korpusa, partizanski veterani i poklonici antifašizma, te brojni aktivisti na čelu sa predsjednikom antifašističke lige Hrvatske **Zoranom Pusićem** i diplomatski kor, pozdravili su i ukrajinski ambasador **Oleksandr Levčenko** i konzul Rusije **Vladimir Poljanov**.

- Zagrepčani i građani sjeverozapadne Hrvatske mogu biti ponosni na doprinos Desetog korpusa Narodnooslobodilačkoj borbi i konačnoj pobjedi nad nacističkim okupatorima i njihovim domaćim suradnicima - istaknuo je **Frano Habulin**, predsjednik SABA RH. Naglasio je da je borba u ovom dijelu zemlje počela već 1941., te da ubojstva, teror nad antifašistima i nevinim žrtvama koje su provodili nacisti i ustaše, svjesni važnosti ovog prostora, nisu slomili otpor naroda. U Zagrebu, koji je brojao 220.000 stanovnika, svaki četvrti građanin borio se ili je bio povezan s NOB-om. Značaj Desetog korpusa formiranog 19. siječnja 1944. godine u Rasinji od 32. i 33. divizije NOV-e, te od sedam jakih i borben prekaljenih odreda, bila je borba na prostorima koji su imali strateški značaj, kazao je Habulin i dodao da su jedinice tog korpusa djelovale na raskrižju putova oko Zagreba, po Podravini, Moslavini i Hrvatskom zagorju, na vratima centralne Europe i Trećeg Reicha. Zato je formiranje korpusa bio snažan udarac NDH i njenoj vojski, kao i zapovjedništvu njemačke vojske u Zagrebu.

- U posljednje vrijeme se često čuje: „Dosta nam je ustaša i partizana, to je isto“. Ali to nikako nije isto. Partizani su oslobađali i izborili su se za slobodu svoje zemlje od tuđinske okupacije. Antifašizam je civilizacijsko opredjeljenje koje njeguje i promiče demokratske vrijednosti, dok ustaštvo i nacizam podrazumijeva progone, ubojstva, deportacije drugih i drugačijih. Obilježavanje obljet-

U Skupštini obilježena 72. obljetnica formiranja 10. korpusa zagrebačkog

nice je evociranje uspomena na taj veliki događaj iz NOB-a, ali i prenošenje istine onima koji je moraju znati, a to su prije svega mlađi - zaključio je Habulin.

Danijel Ivin, član Savjeta SABA RH je naglasio da desne stranke u Hrvatskoj danas manipuliraju famoznom rezolucijom Vijeća Europe o zločinima totalitarnih režima. U njoj je navedeno postojanje komunističkih partija kojima je, uz konstataciju da su počinile zločine, priznat veliki doprinos slobodi i demokraciji u njihovim zemljama. Tu se navode KPJ i KPH, objasnio je.

Predsjednik stranke Naprijed Hrvatska i bivši hrvatski predsjednik **Ivo Josipović** opasnom je tendencijom nazvao poruke „onih koji žele promijeniti povijest, a koje od pobjednika i nekoga tko je činio dobro u Drugom svjetskom ratu žele učiniti zločincem“. To je tendencija koja danas svadi i dijeli ljudе, te ih suprotstavlja na nacionalnoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi. Ne smijemo dozvoliti da se revidira povijest. Ne dopustimo da se od antifašističke Hrvatske napravi crna Hrvatska, kazao je Josipović, ističući da se kroz povijest nije dovoljno uporno čuvalo tekovine antifašizma.

Pokrovitelj ove obljetnice **Milan Bandić**, gradonačelnik (izostao zbog bolesti) pozdrave je uputio preko svog pročelnika Gradskog ureda za financije **Slavku Kojiću** koji je rekao da je osnivanje 10. korpusa zagrebačkog posvjedočilo kako je profašistički ustaški režim utemeljen na „lažnom nadanju da se nezavisna Hr-

vatska može stvoriti na temeljima fašizma uz pomoć fašističkih sila“. Istaknuo je da su u temelje Hrvatske trajno ugradene vrijednosti antifašizma i da je u vrijednostima borbe protiv fašizma i žrtvovanja brojnih građana u obrani, Zagreb primjer grada i zajednice prepoznatljive u svojoj humanističkoj dosljednosti.

Borba za jednak i slobodno društvo traje i dalje, smatra potpredsjednik Gradske skupštine **Davor Bernardić**. Moramo se pitati kako je danas moguće da se neke brigade zovu po zločincima iz Drugog svjetskoga rata, da se organiziraju marševi s upitnom ikonografijom, da u pravnoj državi nemamo u Vukovaru čirilične ploče. Jesmo li zaštitili te vrijednosti ili smo se protiv njih borili riječima, a ne djelima - zapitao se Bernardić.

Obraćajući se skupu, **Milorad Pupovac**, predsjednik Srpskog narodnog vijeća, podsjetio je kako su početkom 90-ih mnogi mislili da se ideja solidarnosti i ravnopravnosti može baciti kao pokvarena roba i zamijeniti idejama liberalizma ili nacionalizma. To se pokazalo pogrešnim. Antifašizam u Europi, bivšoj Jugoslaviji i Hrvatskoj bio je oslobođilačka snaga, pokret i ideja koja je narode tadašnje Europe i Jugoslavije oslobođila od ropaštva i zločina i nejednakosti, poručio je Pupovac.

U kulturno-umjetničkom programu, među inim, nastupili su Mješoviti zbor židovske općine „Lira“ i zagrebački Partizanski zbor.

B. M.

snimio: J.Kota

SPOMEN NA KARLOVAČKU BRIGADU

♦Polaganjem vijenaca podno spomenika palim borcima i evociranjem sjećanja na borbeni put, obilježena 72. obljetnica osnutka Karlovačke udarne brigade

Do jeseni 1943. godine karlovački odred narastao je na četiri bataljuna. To je objektivno značilo da na prostoru velikog kupskog luka (rajona meduriječja Kupa-Dobra), postoje snage za formiranje partizanske brigade. To se moglo provesti odmah, ali je zbog njemačke ofenzive tijekom listopada 1943. godine odgođeno. Tom ofenzivom zahvaćeni su i Karlovački kotar i područja Žumberka zbog čega je Karlovačka brigada formirana tek 5. ožujka 1944. godine u selu Svetičko Hrašće (kod Ozlja).

U povodu 72. obljetnice osnutka Karlovačke brigade u Svetičkom Hrašću upriličen je komemorativni skup, položeni su vijenci podno spomenika palim borcima i na grobnicu pokopanih istarskih partizana, te evocirana sjećanja na borbeni put te partizanske jedinice, a bilo je riječi i o aktualnom položaju antifašizma u Hrvatskoj. Obraćajući se nazočnima, **Franjo Habulin**, predsjednik SABA RH kazao je da karlovačka regija može biti ponosna na svoj doprinos borbi koja je sprala ljudu s hrvatskog naroda i onog što je učinila NDH. Otvoreno se provodi revizija Drugog svjetskog rata, izjednačavaju se ustase i partizani, a to se ne smije prihvati, već treba čuvati i prenositi istinu o NOB-u na mlade. U obrazovnoj reformi antifašizam je opet zapostavljen, upozorio je Habulin. **Ivo Josipović**, predsjednik stranke Naprijed Hrvatska i bivši hrvatski predsjednik je istaknuo da fašizam nije mrtav i da se javlja i da će se javljati u drugim oblici-

ma ali „ćemo znati očuvati tradicije antifašizma i RH će biti jača od onih koji žele povratak crnila i onih koji bi dijelili ljude“. **Nikola Badovinac**, gradski vijećnik Karlovaca je rekao da se već dugo provodi fašizacija grada i da se ne brine o antifašističkim spomenicima, a da je antifašizam naša prošlost, sadašnjost i budućnost.

Skup su pozdravili **Željko Car**, načelnik općine Ribnik, **Mirko Miladinović**, potpredsjednik Saveza udruga antifašista Karlovačke županije, **Gordana Lipšinić**, gradonačelnica Ozlja i **Igor Galo**, glumac, u ime istarskih antifašista, te **Jelka Glumičić**, predsjednica karlovačkog Odbora za ljudska prava. Svečanosti su nazočili i **Martin Jedrašić**, počasni predsjednik Saveza udruga antifašista Karlovačke županije, **dr. Đuro Zatezalo**, povjesničar i publicist, **Petar Raić**, predsjednik ZUABA ZZ i GZ i **Miroslav Kirinčić**, tajnik SABA RH, kao i izaslanstva Zvezе borcev Slovenije (iz Črnomlja i Metlike), antifašističkih udruga iz Samobora, Ozlja, Duge Rese, Karlovca i Zagreba. O ratnom putu Karlovačke brigade kazivala je **Biserka Vranić**, bivša gradonačelnica Ozlja i bivša saborska zastupnica SDP-a.

Sastav novoformirane Karlovačke brigade činili su borci i rukovodioci Prvog karlovačkog odreda. Na dan formiranja 5. ožujka imala je 640 boraca – 595 ih je bilo s teritorija Karlovačkog kotara, a čak 93% bili su Hrvati. Brigada je imala četiri bataljuna od kojih je svaki imao

po dvije čete i mitraljeski vod, a imala je još i četu za vezu, prateću četu, minerski vod, štapski vod, sanitetski vod i intendanturu. Za komandanta imenovan je **Franjo Molek**, a za komesara **Petar Erdeljac**. Mjesec dana nakon formiranja brigade je popunjena sa 280 boraca iz Istre, a značajan priljev boraca bilježi se u drugoj polovici 1944. godine, kada je Tito proglašio amnestiju za pripadnike domaćih neprijateljskih formacija koji nisu počinili ratne zločine.

Do 1. svibnja 1944. godine brigada je bila u sastavu 8. kordunaške divizije, a od tada do kraja rata u sastavu 34. divizije. Brigada je 26. listopada 1944. godine dobila naziv – udarna. Bila je glavni nositelj oružane borbe na karlovačkom teritoriju. Borbeno je djelovala na području Karlovca, Ogulina, Vrbovskog i u Pokuplju, Turopolju, Žumberku, a povremeno i u Beloj krajini (u Sloveniji).

Tijekom svoje borbene aktivnosti brigada je imala vidnih uspjeha. Ukupno je izbacila iz stroja 1739 neprijateljskih vojnika. Zaplijenila mnoštvo naoružanja i opreme. S obzirom na vrijeme borbenog djelovanja, brigada je pretrpjela dosta velike gubitke: 337 je poginulo i umrlo od zadobivenih rana, 422 su ranjena, 18 je umrlo od bolesti i 107 ih je „nestalo“, od čega su 30 zarobljena. Posebno je broj poginulih nerazmjerno velik u usporedbi s ranjenima. Za to postoji više razloga. Najprije, brigada je tako reći svakodnevno vodila vrlo teške borbe s daleko nadmoćnjim neprijateljem koji je, osim toga, raspolagao i boljom tehnikom i naoružanjem, uključujući i avijaciju. Operativno područje Karlovačke brigade obuhvaćalo je prostor na samim vratima Zagreba, Karlovaca i Siska na kojima je neprijatelj često poduzimao ofenzivne poduhvate na oslobođeno područje Žumberka i Pokuplja, kao i na karlovačkom području radi odbacivanja naših snaga što dalje od komunikacija. U dosta slučajeva protunapadi nisu otpočinjali u najpotpunijem času i često su bili inicirani više osobnom hrabrošću nego stvarnim izgledima za uspjeh.

U proljeće 1945. godine brigada je vodila borbe na području Banije i sudjelovala u završnim operacijama za oslobođenje Korduna, Pokuplja i Žumberka. Ratni put je završen ulaskom u Karlovac 6. svibnja 1945. godine.

Na skupu je **Dubravko Sidor**, dramski umjetnik recitirao pjesme **Ivana Gorana Kovačića**, a nastupio je i zagrebački Partizanski zbor.

B. M.

U povodu 72. obljetnice osnutka Karlovačke brigade upriličen je komemorativni skup

Imenovan Park Prvog splitskog odreda

•Gradsko vijeće Splita prihvatio je odluku da park u četvrti Plokite dobije naziv Park Prvog splitskog odreda, a da se pristupne ulice na Katalinića brigu nazovu Prilaz žrtava komunizma

lako se oko imenovanja očekivala žučna rasprava, točke su prošle glatko, bez problema. Kako je uvodno obrazložio predsjednik Gradskog vijeća **Boris Čurković**, klubovi svih vijećnika prethodno su se dogovorili da će se „ove dvije točke izglasavati bez rasprave, kako bi se izbjegle ideološke podjele“, te kako bi „vijećnici pokazali odgovornost po ovom pitanju unatoč različitim stavovima“.

Tako je za prijedlog imenovanja Parka Prvog splitskog odreda glasovalo 20 vijećnika, devet ih je bilo protiv i jedan suzdržan, dok je za Prilaz žrtava komunizma svoj glas dalo 19 vijećnika, uz 6 protiv i tri suzdržana.

Splitski gradonačelnik **Ivo Baldasar** je tim povodom dao izjavu za medije u kojoj kaže: „Iznimno sam zadovoljan što smo usvojili te odluke bez rasprave na Gradskom vijeću jer smo svi svjesni kuda vodi rasprava o takvim temama“. Dodao je kako se, osim zadovoljstva, odavno nije osjećao tako „komplicirano“ kao danas, kada je o tome odlučivalo Gradsko vijeće.

„Jasno nam je svima da je ovo opet tema ‘mi’ i ‘oni’, ‘ustase’ i ‘partizani’ ili slična kombinatorika, i o tome smo

raspravljali više od sedam dana prije današnje sjednice Gradskog vijeća. Bez obzira na to što svi znamo kako tko razmišlja, postigli smo dogovor – nećemo se svađati, nećemo raspravljati. Hajdemo zajednički zaključiti prošlost i okrenuti se budućnosti“, kazao je Baldasar. On je rekao da se tim odlukama i htjelo postići da se u Splitu „zajedno okrenu budućnosti, a prošlost ostave povjesničarima“.

Na novinarsko pitanje mogu li današnje odluke splitskoga Gradskog vijeća o nazivima po Prvome splitskom odredu i po žrtvama komunizma imati pozitivan učinak i na druge gra-

dove i mjesta u Hrvatskoj, Baldasar je odgovorio potvrđno.

„Split je čudan grad i – ako se o ovakvim stvarima mi možemo dogovoriti – ne vidim razloga da se to ne dogodi i u drugim dijelovima Hrvatske. Split može biti primjer u Hrvatskoj: ako možemo mi, a nismo jednostavan grad, postići dogovor o ovakvim stvarima, onda mogu i ostali ići za time da zaključimo s prošlošću“, istaknuo je Baldasar.

Kako je rekao, prijepore iz prošlosti treba ostaviti profesionalcima koji se time bave na pozitivan način, a “oni profesionalci koji to izvlače radi svoje koristi – neka ostanu bez teksta”.

Članovi Gradskog vijeća Splita glasaju o imenovanju parka

Priopćenje UABA Split i ZUABA Splitsko-dalmatinske županije Osuda razbijanja spomen-ploče splitskim antifašistima

♦Udruga antifašista i antifašističkih boraca Splita i Zajednica udruga antifašista Splitsko-dalmatinske županije objavile su zajedničko priopćenje za javnost u kojem izražavaju ogorčenje u povodu još jednog u nizu vandalskih razbijanja spomen-obilježja partizanskim antifašističkim borcima i rodoljubima

Zahvaljujući još jednom u nizu govora mržnje, gradskog vijećnika i predsjednika HDZ-a **Petra Škorića**, teškim čekićem, brutalno je još jednom razbijena ploča u spomen borcima Prvog splitskog partizanskog odreda, koje su 26.8.1941. g. strijeljale ustaše i talijanske okupacijske snage. U povodu prijedloga da se park na Sućidru nazove imenom Prvog splitskog odreda, izjavom da gradonačelnik tim prijedlogom podmeće teme koje izazivaju podjele.

- Vraćate nas u prošlost, prestanite izjednačavati Domovinski i Drugi svjetski rat i bilo kakve totalitarizme, što je nedo-

pustivo, licemjerno - gromoglasan je bio Škorić.

Takvom izjavom Škorić je izazvao i potaknuo neofašističke elemente da brutalno fizički, još jednom, ‘na smrt osude’ sjećanja na splitsku mladost koja je ustala protiv okupacije i fašističke vlasti u njihovu gradu. Ne razumije da je sjećanje na povijest civilizacijska vrijednost i nije vraćanje u povijesti, nego upravo sprječavanje njenog ponavljanja. Zar i vi, veliki katolici, negirate riječi pape Franje koji se obratio svim vjernicima i građanima svijeta kazavši: ‘Narod koji nema povijesti, nema ni budućnost’.

Pitamo se, do kada će se Splitu, koji je nekada bio i u svijetu priznati simbol borbe protiv fašizma, javno negirati njegova slobodarska antifašistička povijest. U ime kojega su to totalitarizma strijeljani splitski rodoljubi i tko to izaziva podjele? Je li se vi gospodo stidite antifašističke borbe na tekovinama koje je i, ustavnom odredbom, utemeljena suverena Republika Hrvatska?“

Na ovo je reagirao Odbor za branitelje HDZ-a Split i u poznatom stilu izrazio „zgražanje“

zbog teksta priopćenja, iako UABA i ZUABA u njemu osuđuju govor mržnje.

S.T.

Sjećanje na osnivanje Narodne vlade Hrvatske 1945. godine

•Prigodom svečanošću i polaganjem vijenaca kod spomen-ploče na splitskoj Staroj Gradsкоj vijećnici, u kojoj je 14. travnja 1945. osnovana Narodna vlada Federalne Hrvatske, obilježena je 71. godišnjica tog značajnog događaja iz hrvatske povijesti

Svečanosti pred Starom gradskom vijećnicom prisustvovali su predstavnici Republike Hrvatske, Grada Splita i Udruge antifašističkih boraca i antifašista. U znak sjećanja na osnivanje Narodne vlade Federalne Hrvatske zajednički vijenac na spomen-ploču položili su **Andro Krstulović Opara**, izaslanik predsjednice Republike, **Ivo Baldasar**, splitski gradonačelnik i **Pjero Baranović**, zamjenik predsjednika Udruge antifašista i antifašističkih boraca Grada Splita. Vijence su položili i izaslanstvo splitskog Društva „Josip Broz Tito“ i izaslanstvo splitske podružnice Socijalističke radničke partije (SRP).

Obraćajući se prigodnim riječima na toj svečanosti, **Andro Krstulović Opara** je istaknuo kako je činom slanja izaslanika, predsjednica Republike potvrdila važnost tog događaja, tj. osnivanje Narodne vlade Hrvatske prije 71 godinu, koji će, kako je rekao, definitivno ostati zabilježen ne samo u splitskoj povijesti, nego i „jedan od značajnijih datuma u hrvatskoj novijoj povijesti.“

„Bio sam najmladi zastupnik u Hrvatskom saboru 1990. godine kad smo donosili Božićni Ustav u kojem je jasno i glasno stajala definicija o ZAVNOH-u kao izrazu državnosti i slobodarstva hrvatskog naroda, koji se time smjestio na pobjedničku stranu u Drugom svjetskom ratu. Ova odluka, osnivanje Narodne vlade Hrvatske, prije 71 godinu nije ništa drugo nego ozakonjenje ZAVNOH-ove odluke“, istaknuo je Krstulović Opara.

Splitski gradonačelnik **Ivo Baldasar** rekao je da je osnutak Narodne Vlade Hrvatske prije 71 godinu, kao tadašnje Federalne jedinice ili Republike Hrvatske, bio znak završetka rata za slobodu, a isto tako i znak želje i izraza hrvatskog naroda, ali i drugih naroda, koji su živjeli na ovom području.

Osvrćući se na aktualne podjele u hrvatskom društvu, Baldasar je rekao kako se „u medijima s tim malo pretjeruje“ i da nema tako izrazitih suprotnosti prema kojima su jedni na jednoj, a drugi na drugoj strani.

„Mislim da smo svi ujedinjeni u tome da antifašizam priznajemo kao

Zajedničko polaganje vijenca kod spomen-ploče na Staroj gradskoj vijećnici

osnovu naše Domovine i našeg Ustava, a ove priče ‘ovamo’ i ‘onamo’ - ima tu malo i želje za publicitetom”, rekao je te naveo kako “99,9 posto hrvatskog naroda misli jednako, što je dokazano i u Domovinskom ratu kada su se borili protiv jednog drugog oblika fašizma i na taj način dokazali svoje direktno vjerovanje u antifašizam”.

Zamjenik predsjednika Udruge antifašista i antifašističkih boraca Grada Splita **Pjero Baranović** rekao je da je osnivanje Narodne Vlade Hrvatske ozakonjenje vraćanja hrvatskog teritorija Hrvatskoj koji danas imamo i na koji moramo biti ponosni kao što smo i onda bili kad smo ih vratili matici zemlji. Naglasio je i kako mu je dragو što su se predsjednica Republike i predsjednik Vlade izjasnili kao antifašisti. „Antifašistička Hrvatska je sastavnica Europe koja je također antifašistička jer, podsjetimo se, Dan Europe, 9. svibanj, je Dan pobjede nad fašizmom“, rekao je Baranović.

U ime Društva „Josip Broz Tito“ **Ante Jelaska** je podsjetio da je Split u vrijeme Drugog svjetskog rata imao 40.000 stanovnika, a da ih je 15.000 sudjelovalo u antifašističkoj narodnooslobodilačkoj borbi. A danas oni koji su podržavali fašizam, vraćaju ga natrag, ogorčeno je rekao Jelaska.

Valja podsjetiti da je ujutro 14. travnja 1945. godine krenula iz Šibenika

kolona automobila koja je svečano dočekana u Splitu. Narod je članove Predsjedništva ZAVNOH-a dočekao ovacijama obasipajući ih cvijećem, a posebno predsjednika ZAVNOH-a, hrvatskog pjesnika Vladimira Nazora. Danas 71 godinu nakon toga, sagledava se koliko je taj povijesni datum utjecao i na rađanje današnje Republike Hrvatske.

U ratnoj kronici Grada zabilježeno je tog mjeseca 1945. godine da je crkva za Uskrs bila puna, da je osnovana Pedagoška akademija, otvorena gimnazija i muzička škola, da su osnivani sindikati, da se javio Radio Split, da 4. Splitska brigada oslobođa Istru i napreduje prema Trstu, da je otvorena Umjetnička galerija, a posebno je upisan ovaj povijesni datum kada je u Splitu osnovana prva vlast u poslijeratnoj Hrvatskoj. Formirana je 14. travnja 1945. godine na sjednici Predsjedništva ZAVNOH-a u splitskoj Staroj gradskoj vijećnici i nosila je naziv Narodna vlada Federalne Hrvatske. Ova vlada bila je sastavljena od predstavnika Narodne fronte, pa je 21. srpnja 1945. godine na Četvrtom zasjedanju ZAVNOH-a u Zagrebu formirana nova vlada pod nazivom Vlada Federalne Hrvatske. U ovu vladu su pored predstavnika Narodne fronte bili uključeni i predstavnici opozicije, koji se nisu kompromitirali tijekom okupacije. Predsjednik obje ove vlade bio je Vladimir Bakarić.

S.T.

Osuda vandalizma na Vukovarskom groblju

•Dijemo glas protiv vandalizma i barbarizma koji za cilj ima zatiranje vrijednosti iz Domovinskog rata, ali se sjećamo i vandalizma u kojem su srušena 2.954 antifašistička spomenika

Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije priopćenjem za javnost osudila je 17. ožujka vandalski čin na Vukovarskom groblju na kojem je oštećen spomenik branitelja Velimira Đereka Sokola. Priopćenje, kojeg potpisuje Predsjedništvo ZUABA županije, objavljujemo u cijelosti:

„Nakon što je Slobodna Dalmacija 16.3.2016.g. objavila vijest da je na Vukovarskom groblju oštećen spomenik Velimira Đereka Sokola,

imotskog junaka obrane Vukovara, Zajednica udruga ABA Splitsko-dalmatinske županije ne može, a da ne digne svoj glas protiv takovog vandalizma i barbarizma koji za cilj ima zatiranje vrijednosti iz Domovinskog rata koje čine temelj pobjede naroda za slobodu zemlje i u njoj svakog doma.

Dakako, isto tako ne možemo, a da se ne sjetimo, s velikom tugom i jecanjem u srcu i u duši, masovnog vandalizma, u vremenu od 1990.-2000.g., nad spomenicima i spomen-obilježjima iz Drugog svjetskog rata. U Hrvatskoj je, od ruku pojedinaca ili grupe iz istog narodnog korpusa, srušeno ili oštećeno ukupno 2.954 spomenika i spomen-obilježja, od toga u Dalmaciji njih 1.030. Na području Splitsko-dalmatinske županije, od 620 spomen-obilježja, srušeno ih je 180, oštećeno 118, a uklonjeno i pohranjeno 93 (uglav-

nom spomen-bista i spomen-ploča). Ukupno je devastirano ili na drugi način oskrvnuti oko 63% pijeteta žrtvama fašizma i nacizma. Lokalne i regionalne vlasti najčešće su preko tih strašnih događanja prelazile šutke, a bilo je i primjera koji su poticali na vandalizam, dok su institucije države, pozvane da postupaju sukladno nadležnostima, vjerovali ili ne, najčešće izjavljivale da nemaju osnove za postupanje po službenoj dužnosti?!

U svijetu je teško naći primjere u kojima pripadnici istog naroda ruše i oštećuju spomenike i spomen-obilježja najboljim sinovima i kćerima, onima koji su svoje živote položili na oltar Domovine ili su bili žrtva borbe protiv okupatora i njegovih slugu. Gdje nije „učiteljica života“, povijest je „opaka tužiteljica“. Zato pozivamo sve istinske rodoljube i domoljube da skupa ustanemo protiv vandalizma i kulturocida nad vlastitim narodom!“

Zagreb

Spomen-park

Dotršćina išaran ustaškim simbolima

Zagrebačkom spomen-parku Dotršćina 17. travnja oskrvnavljen spomenik žrtvama fašizma, na mjestu gdje su u Drugom svjetskom ratu ustaše pobile najveći broj antifašista iz Zagreba i okolnih mjesta.

Na ploči na ulazu u park, na prilazima te središnjem spomeniku, ispisani su fašistički simboli, između ostalih kukasti križ, ustaško U s upisanim križem i ustaški pozdrav ‘Za dom spremni’, izvijestila je Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću i pozvala nadležne institucije da pronađu i kazne počinitelje. Vladu Republike Hrvatske i Predsjednicu Republike iz Documente su pozvali da se obrate javnosti, osude devastacije mjesta stradanja, te pozovu na prestanak uništavanja spomenika nevinim žrtvama ustaškog, nacističkog i fašističkog terora

Prema istraživanjima koja su provedena, procijenjeno je da je u toj šumi pogubljeno više od 7.000 ljudi, ponajviše antifašista. Od poznatijih intelektualaca koji su ovdje našli

smrt, tu su Božidar Adžija, Otokar Keršovani, Ognjen Prica i August Cesarec.

Prostor dotršćinske šume uređivan je od 1960-ih godina te se u okviru spomen-parka nalazi pet monumentalnih spomenika, radovi

istaknutih umjetnika: Vojina Bakića (dva rada), Branka Ružića, Stevana Luketića i Koste Angelija Radovanija.

Grad je brzo reagirao i pobrisao ustaško-fašističke grafite, a počinitelji još nisu otkriveni.

S.T.

Razbijena ploča Društva Josip Broz Tito

•Nepoznati počinitelj razbio je ploču s natpisom Društva Josip Broz Tito ispred prostorija udruge u Demetrovoj ulici u Rijeci. Vandalski čin uočen je u ponedjeljak ujutro 14. ožujka 2016. godine, nakon čega je pozvana policija koja je napravila uvidaj

Oštećenja nastala na ploči su velika, no zasigurno nije riječ samo o materijalnoj vrijednosti, jer su ovim činom povrijeđeni osjećaji članova Društva. Na pročelju zgrade razbijena je ploča na kojoj piše Društvo "Josip Broz Tito", dok su ostale ploče s natpisima Udruga antifašista te ratnih i vojnih invalida ostale netaknute.

Predsjednica Društva **Biserka Perman** ističe da im se nikad dosad u svim godinama postojanja i djelovanja udruge nije dogodilo ništa slično.

"Moguće je da je to čak bio i slučajan incident, ali s obzirom na pojavu fašistoidnih skupina koji pozivaju na linč, na mržnju, na izražavanje neprijateljstva, teško je samo tako reći da je to slučajni incident", ističe Perman.

Na konferenciji za novinare Perman je rekla da se članovi Društva Josip Broz Tito zalažu za antifašizam, toleranciju, socijalnu pravdu, poštovanje drugih i drugačijih. Poštovatelji smo Tita, jednog od najvećih državnika 20. stoljeća i borca za mir u svijetu. Najoštire osuđujemo sve pojave fašizacije, pozive na linč i stigmatizaciju određenih društvenih skupina. Šutnja predsjednice RH, premijera i predsjednika Sabora o ovim pojavama shvaćamo kao prešutno odozivanje, kazala je Perman.

Predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Primorsko-goranske županije **Dinko Tamarut** je upozorio da je antifašizam kod vladajućih samo deklarativan. Tamarut je na-

glasio vrijednosti antifašizma na kojem je utemeljena Republika Hrvatska, ali i Europska unija. Kod nas „antifašizma bez Tita ne bi bilo”, upozorava Tamarut i dodaje da je Tito imao grešaka, ali je uloga Josipa Broza u Drugom svjetskom ratu i antifašističkoj borbi neupitna. Stoga „nećemo dopustiti njegovo omalovanje“, naglasio je.

Nadamo se da će razum prevladati. Huškanje i pozivi na linč ne vode dobrome i stoga apeliramo na razum, intelektualce i sve slobodoljubive ljudi da se odupru ovoj fašizaciji. Upozorio je da se danas prikazuju kao antifašisti i u aktualnoj Vladi. No svjesni smo da je antifašizam pojedincima u Vladi samo fasada prema vani i da realiziraju program začet prije puno godina, rekao je Tamarut.

Priopćenje gradonačelnika Vojka Obersnela

Gradonačelnik Rijeke **Vojko Obersnel** obratio se javnosti posebnim priopćenjem u kojem je najoštire osudio vandalizam.

U priopćenju gradonačelnika Rijeke se kaže:

„Atmosfera linča koju stvaraju akteri aktualne vlasti u Hrvatskoj, očito uzima maha. Nažalost, stvoreno je okružje u kojem nasilje polako, ali sigurno postaje

prihvatljiv oblik izražavanja pa i obračuna s neistomišljenicima i vjerujem da je razbijanje ploče Društva Josip Broz Tito rezultat takvog stanja u društvu.

Kao gradonačelnik, ali i kao građanin naše države najoštire osuđujem huškanja, potpirivanja mržnje, prijetnje te izvikivanja ustaškog pozdrava u središtu Zagreba, ali i izjave političara kojima se širi netrpeljivost i strah, poput one o "skakanju u Savu" kakva se ovih dana mogla čuti na općem Saboru HSP Ante Starčević. Pozivam članove svih stranki na vlasti i Predsjednicu, da dobro promisle što i kako govore te da pokušaju učiti iz grešaka počinjenih u povijesti, prije nego što bude kasno. Jer, iako svatko ima pravo na svoj stav i mišljenje, pa tako i osobe koje očito ne štuju Društvo Josipa Broza Tita, nitko nema pravo svoje stajalište braniti nasiljem, sirenjem straha i mržnje. No, koliko god puta razbili ploču ili neko drugo obilježje vezano uz Tita, njihova agresija ne može umanjiti značaj Josipa Broza u antifašističkoj borbi što, uostalom, priznaje i čitav svijet.“

Župan Komadina osudio razbijanje ploče Društva Tito

Razbijanje ploče nedvosmisleno je osudio i primorsko-goranski župan **Zlatko Komadina**.

„Moram izraziti žaljenje što je u našem gradu razbijena ploča s imenom Josipa Broza Tita, istoimenoga društva u Demetrovoj ulici“, rekao je Zlatko Komadina. Pozvao je vladajuće da zaustave širenje govora mržnje koji prerasta u nasilje.

Kaže da „retorika o bacanju ljudi u Savu, kakva se nedavno čula na skupu HSP-a dr. Ante Starčević, izaziva reakcije te da treba zaustaviti govor mržnje koji se širi u političkim kampanjama i na društvenim mrežama“.

„Mislim da je zadnji čas da odgovorni, pogotovo oni koji obnašaju vlast, u ovom slučaju Hrvatska demokratska zajednica, vrati u bocu ove duhove iz HSP-a koje su pustili“, rekao je Komadina.

S.T.

Razbijena ploča Društva „Josip Broz Tito“ u Rijeci

Završen 10. jubilarni Festival tolerancije

♦U Zagrebu je od 9. do 15. travnja održano deseto izdanje Festivala tolerancije – JFF Zagreb, na kojem je prikazano više od 60 filmova s temom holokausta i tolerancije. Festival je u zagrebačkim kinima Europa i Tuškanac prikazao po dvadesetak dugometražnih i kratkometražnih igranih filmova te gotovo trideset dokumentaraca

Organizatori ističu da je to jedinstveni filmski festival čiji bogati program uključuje filmske projekcije, tematske izložbe, edukacije, diskusije i glazbena događanja te ima zadatak širiti istinu i sjećanje na Holokaust i utjecati na stvaranje tolerancije u svakodnevnom životu i vremenu u kojem živimo.

Ocjenuje se da je od svog prvog izdanja 2007., Festival tolerancije bio i ostao mjesto koje spaja različitu publiku, njeguje različite afinitete i uvjerenja, ali i mjesto na kojem se potiče razmišljanje o drukčijim stajalištima i otvara dijalog.

Krenuli smo, kažu, s idejom o podizanju svijesti i odražavanju kolektivnog sjećanja na holokaust, koristeći ga kao primjer za prenošenje iskustava iz prošlosti no, osluškujući potrebe društva, kako kod nas tako i u svijetu, tijekom devet godina Festivala dotaknuli smo se i raznih drugih tema čije osvještavanje može i treba omogućiti zajedničko bolje sutra. Prepoznavali smo i upozoravali na problem rasizma, diskriminacije, ksenofobije, homofobije, govora mržnje, a ove godine bavili smo se i problemom migranata i njihove asimilacije.

Cilj je, kako naglašavaju, educirati mlade i one malo starije, pokazati da nismo svi isti, ali i da trebamo znati prihvati naše razlike, otvoreno razgovarati o njima i na taj način ostvariti uspješan suživot.

Branko Lustig: Svijet sve više nalikuje tamnim vremenima tridesetih godina

»Festival stalno radi na tome da 'nikada više' ne bude samo puka floskula, već da ima svoje opravdanje u budućnosti za koju se svi zajedno moramo boriti, kako bi bila svjetlija«, istaknuo je Branko Lustig, predsjednik i osnivač festivala, dodavši kako putem medija svakodnevno svjedočimo »strahotama koje ne poznaju geografska obilježja, vjeru, dob i spol«.

Upozorio je da je „u svijetu u kojem jačaju desničarska ideologija i mržnja nužno progovarati o čovječnosti i empatiji, kako bi naša djeca spoznala ljubav koja

Svečani završetak Festivala tolerancije

ne isključuje različite od nas, onu koja se istim imenom zove u svim kulturama, religijama i običajima«.

Ocijenivši kako današnji svijet sve više nalikuje »tamnim vremenima tridesetih godina prošlog stoljeća«, Lustig je izrazio uvjerenje da treba sve glasnije, ali mirnim putem, učiti djecu i upozoravati javnost, posebno političare i kulturnjake, da se izostankom kulturnog dijaloga srbla u tamna i opasna vremena, te da je sada zadnji čas da se to zaustavi.

Direktorica festivala Nataša Popović krunom desetogodišnjeg rada festivala smatra izvrstan filmski program i diskusije te njegovo širenje na druge zemlje. »Svi

zajedno moramo razvijati dijalog i graditi bolju budućnost, a posebno sam zahvalna volonterima, kojih je više od 65 i koji svojim radom, znanjem i dobrom voljom grade neko bolje društvo«, napomenula je.

Festival koji, kako je rečeno, ne odustaže od promicanja kulture mira i danas je potrebniji nego ikada, okupio je niz uzvanika iz hrvatskog kulturnog i političkog života.

Među ostalima, na otvorenju su bili ministar kulture Zlatko Hasanbegović, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, izaslanik hrvatske predsjednice Domagoj Juričić, rabin Luciano Moše Prelević, zamjenica ministra kulture Ana Lederer,

Jedan u nizu Okruglih stolova na festivalu

ravnateljica Spomen-područja Jasenovac Nataša Jovičić, izraelska veleposlanica Zina Kalay Kleitman.

Film »Kolonija«, koji je otvorio ovo-godišnji Festival tolerancije, temelji se na istinitim događajima iz vremena čileanskog državnog udara, a prikazuje zloglašnu Coloniju Dignidad koja se predstavljala kao dobrotvorna misija, a djelovala je uz pomoć najgorih metoda tajne policije. Redatelj Florian Gallenberger bio gost festivala i projekcije otvorena.

Među igranim filmovima na programu su bili i izraelski film 'Kapo u Jeruzalemu' Urija Barbasha, o bivšem logorašu za kojeg se proširi glasina da je bio sadistički nadzornik u Auschwitzu, belgijsko-francuski dječji film 'Ptice selice' Oliviera Ringera o prijateljstvu i pustolovini kakvu samo djeca mogu doživjeti te njemački filmovi 'Narod protiv Fritza Bauera' u režiji Larsa Kraumea, koji priča o čovjeku koji je priveo pravdi Adolfa Eichmanna. Jedan od filmova je bio i „Lazar“ u režiji Svetozara Ristovskog, a nastao je u koprodukciji hrvatskih s makedonskim, bugarskim i francuskim filmskim umjetnicima.

Među dokumentarcima istaknuo se nekonvencionalni češki film 'Prisutnost Arnošta Lustiga' Eve Lustigove, koja predstavlja svog slavnog oca, umjetnika i preživjelog u holokaustu s vječnom ljubavlju prema životu, njemački 'Od Caligarija do Hitlera' Rüdigera Suchslanda, o povijesti i značenju njemačke kinematografije za vrijeme Weimarske Republike, rumunjski 'Chuck Norris protiv komunizma Ilinca Calugareanua te nagradivani 'Toto i njegove sestre' Alexandra Nanaua.

Prešućivanje grafičkih simbola mržnje

U sklopu rado posjećivanih „Edukacijskih jutara“ u kinu Europa održano je predavanje "Svjedočanstvo preživjelog" Branka Lustiga koji je govorio mladima o tome kako je kao dječak prošao sve patnje nacističkog logora. Osim Branka Lustiga na festivalu su bili i drugi predavači, među kojima, Franko Stern u kinu Tuškanac koji je također koristio snagu filma za dopiranje do mladih i prenošenje poruke tolerancije. U isto vrijeme, u kinu Europa razgovor je vođen o drugoj značajnoj temi koja nas sve više optereće, a to su „Simboli mržnje“. Predavanjem o tome Mirko Ilić, svjetski poznati grafički dizajner, ilustrator i predavač, progovorio je o prešućivanju sveprisutnih grafičkih simbola mržnje neonacističkih grupacija i infiltraciji istih grupa u nogometne navijačke skupine.

Jubilarni Festival je organiziran pod

Izložba fotografija o migrantskoj krizi

pokroviteljstvom Grada Zagreba i prepoznat je od fonda „Europa za građane“, fondacije Anne Lindh, dugogodišnjih i novih partnera i prijatelja, donatora i sponzora koji su omogućili da ovakav bogat program bude besplatan za publiku.

Na festivalu je bilo posebno zapaženo i otvaranje izložbe "From Afar", talijanskog fotografa Alessandra Pense koji od samog početka prati najvažniju priču današnjice – migrantsku krizu. Na izložbu se nadeozao okrugli stol pod nazivom "Izazovi Europe", organiziran u suradnji s partnerima - Talijanskim kulturnim institutom, Laubom i UNHCR-om.

Poslije projekcija filma i drugih sadržaja u kinu Tuškanac, Festivalske večeri upotpunjavao je glazbeni program s tri koncerta i tri klupska programa.

Usljedio je okrugli stol pod nazivom Mladi - naša snaga, o tome kako mladi razvijaju interkulturalni dijalog. Cilj ovog okruglog stola bio je uključiti mlade u projekt i čuti njihovo mišljenje vezano za razvoj interkulturalnog dijaloga i stanja

u društvu. Moderator okruglog stola bio je glumac Zoran Pribičević, a sudionici profesorce Romina Makoter, Linda Šimunović Nakić, Lana Duka Zupanc, uz predstavnice partnera Festivala među kojima su Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću, British Council i Centar za kulturu Trešnjevka. Profesori i učenici koji su sudjelovali u okruglom stolu također su prisustvovali nekom od programa Edukacijskih jutara, te su na završnom okruglom stolu dali vrijedne povratne informacije o provedenim programima i samom razvoju interkulturalnog dijaloga.

Deseti Festival tolerancije u Zagrebu službeno je zatvoren kratkom ceremonijom u kinu Europa na kojoj su dvostruki oskarovac i preživjeli Holokausta Branko Lustig i direktorica Festivala Nataša Popović zahvalili, publici i sudionicima u programu, volonterima, sponzorima i svima koji su svojim trudom i radom omogućili da se ovaj Festival održi već 10. godinu zaredom.

S.T.

Preživjeli u Holokaustu Branko Lustig govori mladima

•Kao sljedbenici ideje i tekovina antifašizma, upravo zbog žrtava palih za našu slobodu, moramo promovirati mir, toleranciju, svijet i Vukovar bez mržnje – poručio je Lazo Đokić, član Predsjedništva SABA RH na komemoraciji u povodu 71. obljetnice oslobođenja Grada Vukovara i probaja Srijemskog fronta

Prije 71 godinu (12. travnja 1945.) probijen je Srijemski front, zadnje uporište fašističke koalicije u ovom dijelu Europe i oslobođen Vukovar s okolnim naseljima. Tim je povodom, pred Spomen-kosturnicom (djelom vukovarskih arhitekata **Slavka Marušića i Miodraga Jandrića**) na Trgu žrtava fašizma u Vukovaru upriličena komemorativna svečanost. Brojna izaslanstva položila su vijence, među njima i delegacija SABA RH – Petar Raić, Olivera Bolf i Mladen Matijašec te odana počast za 388 žrtava fašističkog terora, čiji su posmrtni ostaci preseljeni iz Dudika, 155 boraca 5. vodovanske udarne brigade i 62 pripadnika Crvene armije, poginulih 8. i 9. prosinca 1944. godine u desantu preko Dunava i u borbama za oslobođenje Vukovara.

Operacija probaja Srijemskog fronta započela je 12. travnja 1945. godine u 5 sati ujutro - kroz utvrđene linije koje su omogućavale njemačkoj fašističkoj vojsci i njenim pomagačima izvlačenje svih snaga s južnog bojišta. Toga dana ništa nije moglo zaustaviti jedinice Narodno-oslobodilačke vojske – Srijemski front je probijen, a iz tih linija su u kratkom vremenu oslobođeni mnogi gradovi i sela.

Svečana akademija

U popodnevnim satima upriličena je svečana akademija u Domu Lavoslava Ružičke (nobelovca, rođenog Vukovarca) na temu: Antifašizam i sloboda danas. Zajedno s brojnim poklonicima antifašizma skupu su nazočili predstavnici Veleposlanstva Republike Srbije u Vukovaru, Ruske Federacije, Srpskog narodnog vijeća, te **Kata Holjevac**, **Nikola Opačić** i **Petar Raić**, članovi Predsjedništva SABA RH, akademik **Svetozar Ivanović Vakanjac**, predsjednik Hrvatsko-ruskog društva prijateljstva i brojna izaslanstva udruga antifašističkih boraca i antifašista iz Vukovarsko-srijemske, Požeško-slavonske, Osječko-baranjske i Za-

Ne prihvaćamo govor mržnje

grebačke županije i Grada Zagreba, Sekcije 1. proleterske brigade iz Beograda...

Učestali govor mržnje

Pozdravljujući nazočne, **Lazo Đokić**, član Predsjedništva SABA RH, među inim je istaknuo da u godini kada obilježavamo 75. obljetnicu ustanka protiv fašizma i 71. godišnjicu oslobođenja Grada Vukovara, suočavamo se s ponovnim ozivljavanjem aveti prošlosti i pokušaja relativiziranja žrtava i izjednačavanja žrtava i dželata.

- Nema dana da se na javnim mjestima i u medijima ne čuje govor mržnje i poziv na linč neistomišljenika ili pripadnika drugog naroda, a i druge vjere. Problem je kada to rade obični građani, ali još veći je problem kada to rade javne osobe zadužene da štite i provode Ustav i zakone Republike Hrvatske. Često smo slušali: „To je u predizborne svrhe“, ali to traje i u postizbornom periodu, postaje „zaštitni

znak“ u nas. Čak ni povike i skandiranja na stadionima i u dvoranama „ne čujemo“ i ne vidimo prizvuke mržnje, rekao je Đokić.

- U vrijeme kad obilježavamo 71. obljetnicu slobode – oslobođenja od naci-fašizma, tu slobodu i njezine vrijednosti trebamo njegovati i čuvati. Sloboda nije život jednih pored „drugih“, jednih s „drugima“, jednih iznad „drugih“ – sloboda je zajednički život u miru, toleranciji i ljubavi, narodski rečeno „i u dobru i u zlu“, kazao je Đokić, dodavši da od silne želje za vlašću već se duže vrijeme podilazi donedavna manje radikalnim skupinama koje su danas sve glasnije i radikalnije.

- Antifašizam je univerzalna ideologija koja počiva na miru, toleranciji i životu bez obzira na nacionalnu, vjersku, rasnu i spolnu pripadnost. Nažalost, antifašizam i NOB se od devedesetih godina naovamo ne izučava u školama, a tamo gdje se to radi, povijest se iskriviljuje. Danas mlađi nemaju pravu sliku i predstavu o antifašizmu i NOB-u. Širenje ideje antifašizma je zalog za budućnost naših potomaka. Širimo mir, toleranciju i ljubav, to je vraćanje duga žrtvama fašizma. Neka ideje antifašizma budu pozitivna energija i snaga za bolju i perspektivniju budućnost, zaključio je Đokić.

O bitki za Vukovar i probaju Srijemskog fronta, kazivao je sudionik tih borbenih operacija **Zdenko Duplančić**, predsjednik Sekcije boraca 1. proleterske brigade iz Beograda.

Zahvalnice UABA Vukovara

Odlukom Predsjedništva UABA Vukovara, za doprinos u njegovanju i razvijanju ideje antifašizma i suradnje udruga koje baštine njegove vrijednosti, Lazo Đokić, predsjednik UABA Grada Vukovara, dodijelio je zahvalnice Zdenku Duplančiću, članu Predsjedništva SUBNOR-a Republike Srbije, **Iliji Pajiću**, predsjedniku SUBNOR-a Distrikta Brčko i **Đordu Miroslavleviću**, partizanskom veteranu i dugogodišnjem aktivistu UABA Vukovara.

- U kulturno-umjetničkom programu sudjelovali su članovi Srpskog pjevačkog društva „Javor“ pod ravnateljem **Aleksandrom Krtinićem**, učenici vukovarske Gimnazije s profesoricom **Ljiljanom Bajac** i Puhački orkestar Vatrogasnog društva Vukovar pod ravnateljem **Branka Medena**.

B.M.

BUDUĆNOST ANTIFAŠIZMA JE U MLADIMA

Moramo nastojati zainteresirati mlade za antifašističke i demokratske vrijednosti, jer oni će sutra biti nositelji antifašističkog svjetonazora i aktivnosti – poručio je Franjo Habulin, predsjednik SABA RH

Osim iznošenja podataka o rezultatima UABA Garešnice, predsjednik **Mihajlo Ceranović**, nakon zahtjeva za usvajanje izvještaja (za i protiv), primjetio je: „Kod nas sudržanih - nema!“ U toj poštalicici kriju se i rezultati članova ove udruge, koji u svakoj prilici imaju svoje mišljenje i svoj stav.

U izvještaju o prošlogodišnjem radu, rečeno je, kako je udruga primjereno realizirala programske zadatke. Stalna uzlazna linija zapožene prisutnosti u društvenoj zajednici potvrda su ne samo dobrog rada, već i snaženja antifašističke misli u vlastitoj sredini, što je i jedan od osnovnih zadataka udruge.

Naglašeno je kako nije dovoljno učinjeno na podmlaćivanju i omasovljenuju UABA Garešnice. No, jedan od težišnih zadataka u prošloj godini uspješno je realiziran. Riječ je o svečanosti što su je organizirali UABA Garešnica i ZUABA Bjelovarsko-bilogorske županije, u povodu prošlogodišnjeg Dana antifašističke borbe i jubileja pobjede nad fašizmom u Podgariću, pod pokroviteljstvom bjelovarsko-bilogorskog župana **Damira Bajsa**. Njegovanje i razvijanje tradicija i tekviona NOB-a je bila jedna od značajnih aktivnosti udruge: odlazak na obilježavanje obljetnica u Jasenovcu, Kumrovcu, Banskom Grabovcu, Andigoli, Gudovcu, Brezovici... U „Jami“ Hrastovac, gdje je **dr. Pavle Gregorić** potaknuo na oružani otpor 1941. godine u zapadnoj Slavoniji i Moslavini ove

će se godine obilježiti 75. obljetnica početka antifašističkog ustanka u Hrvatskoj.

Skupštini su prisustvovala izaslanstva udruga antifašista Bjelovarsko-bilogorske i Sisačko-moslavačke županije, a pozdravne riječi, među ostalim, uputili su **Antun Maruski**, potpredsjednik SABA RH, **Milan Ivančević**, potpredsjednik ZUABA Bjelovarsko-bilogorske županije, **Zrinka Čorić**, u ime UABA Petrinje i **Predrag Ivančević**, predsjednik Vijeća srpske nacionalne manjine Garešnice.

Obraćajući se naznacima, **Franjo Habulin**, predsjednik SABA RH izrazio je zadovoljstvo radom UABA Garešnice, ukazavši na nužnost kontinuiranog rada s mladima. „Ako ne budemo radili s mladima postoji mogućnost da u jednom trenutku, ne samo vaša udruga, nego sve naše antifašističke organizacije ostanu bez članova. Moramo biti uporni i nadalje nastojati da zainteresiramo mlade, prvenstveno u vlastitim obiteljima, školama, sportskim društvima, u političkim strankama i nevladinim udrugama, za antifašističke i demokratske vrijednosti. Osim podmlaćivanja udruga, valja se pozabaviti još jednim bitnim problemom, a to je naš kontakt s javnošću. Na web. stranici SABA RH treba prezentirati još više naše stavove o aktualnim društvenim i političkim pitanjima, progovoriti znanstveno i stručno o povijesnim događajima iz NOB-a,

dakle utemeljeno na činjenicama razotkrivati pokušaje i ciljeve povijesnog revizionizma. Želja nam je da uz web. stranicu krene i portal SABA RH te da „Glas antifašista“ bude dostupniji široj čitalačkoj populaciji, a ne samo našim članovima. To je velik i ozbiljan posao, uz ostalo potrebno je osigurati sredstva, ali ne smijemo odustati, kazao je Habulin.

Upozorio je da je u Hrvatskoj došlo do ozbiljnog jačanja ekstremne desnice i do njenog udruživanja, koordiniranog rada i sinkroniziranih akcija. Najoštire osuđujemo pokušaje revizije povijesti Drugog svjetskog rata, a mi u SABA RH uvijek reagiramo na izrečene neistine i klevete i upozoravamo na odgovornost državnih institucija u rješavanju ovih i ostalih pojava, zaključio je Habulin.

U raspravi je potencirana neophodnost daljnog očuvanja i promicanja izvornih antifašističkih vrijednosti, kao što su tolerancija, suživot i demokracija, zaštita ljudskih i građanskih prava, uključujući i stečena, ali i oduzeta prava antifašističkih boraca, skrb o spomeničkoj baštini iz NOB-a, suradnja s drugim demokratskim udrugama i tijelima vlasti. Nužno je djelotvorne „povezivanje“ i sa braniteljskim udrugama iz Domovinskog rata. Trebamo se bolje organizirati i djelotvornije suprotstaviti pojama negiranja antifašizma – zaključeno je na skupu.

B. M.

Matulji

Oštećen spomenik borcima NOR-a

Na mjesnom groblju u naselju Rukavac na području općine Matulji oštećen je spomenik palim borcima NOB-a. Nepoznati počinitelj razbio je glavu partizana na kamenom reljefu u sklopu spomen-obilježja. **Branko Afrić**, predsjednik UABA Liburnije, osudio je vandalski čin. Vidi se da je udaren po spomeniku sa strane i čini se da do toga nije došlo slučajno. Nevjerojatno je što se počelo događati, rekao je Afrić.

Slučaj je prijavljen policiji, a počinitelj je još nepoznat.
S.T.

Podsjećanje na Bolmansku bitku

UBolmanu je nedavno svečano obilježena 71. godišnjica Bolmanske bitke. Program obilježavanja sastojao se od polaganja vijenaca na spomenike u Petlovcu i Baranjskom Petrovom Selu, te na središnjem spomeniku na križanju puteva Bolman – Baranjsko Petrovo Selo – Petlovac (na koti 92) i na spomeniku u Bolmanu, koji pripadaju Općini Jagodnjak.

Obilježavanje su organizirali Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Osječko-baranjske županije, koju je predstavlja predsjednik **Nikola Opačić**, i Općina Jagodnjak, koju je zastupao načelnik **Andelko Balaban**.

Na obilježavanju se okupilo preko sto antifašista iz antifašističkih udruga i zajednica iz Apatina, Belog Manastira, Borova, Osijeka, Požege, Slatine, Sombora, Sremske Mitrovice – Laćarka, Trpinje i Vukovara te predstavnici SABA RH, Osječko-baranjske županije, Vijeća srpske nacionalne manjine OBŽ, Zajedničkog vijeća općina i SDSS-a (**Dragan Crnogorac**), Općine Petlovac (načelnik **Milan Knežević**), Općine Jagodnjak, Općine Kneževi Vinogradi (načelnik **Deneš Šoja**), Grada Belog Manastira (gradonačelnik **Ivan Doboš**), Pokrajinskog odbora SUBNOR-a Vojvodine, Ambasade Republike Srbije u Hrvatskoj (generalni konzul **Živorad Simić**) i Baranjsko-ruskog društva prijateljstva.

Prigodna akademija održana je središnjem spomeniku. Skupu su se obra-

U ime Osječko-baranjske županije vijenac su položili Domagoj Hajduković, Antun Kapraljević i Jovan Jelić

tili **Andelko Balaban** (načelnik Općine Jagodnjak), **Nikola Opačić** (predsjednik ZUABA OBŽ), **Antun Kapraljević** (predsjednik Skupštine OBŽ), **Domagoj Hajduković** (saborski zastupnik), **Stevo Drača** (potpredsjednik Pokrajinskog odbora SUBNOR-a Vojvodine) i **Vlado Juric** (predsjednik UABA Slatine i potpredsjednik SABA RH), a kod spomenika u središtu Bolmana i **Rade Korica** (predsjednik Gradskog odbora SUBNOR-a Sremska

Mitrovica). Akademija je završena recitalom koji su izvele učenice **Jelena Kozolić** i **Isidora Tovjanin**, članice recitatorske sekcije jagodnjačkog pododbora SKD-a "Prosvjeta".

Općina Jagodnjak, domaćin obilježavanja, za sve učesnike priredila je domjenjak u bolmanskom Domu kulture, gdje su gosti mogli i razgledati prošle godine otvorenu Spomen-sobu Bolmanske bitke.

Jovan Nedić

Učka

Hrvatska se udaljava od vrijednosti antifašizma

Brojni predstavnici antifašističkih udruga i organizacija iz Istarske i Primorsko-goranske županije kao i gosti iz Slovenije, tradicionalno su se okupili na obroncima Učke, na istom mjestu gdje je 1. travnja 1944. osnovana Prva Istarska brigada "Vladimir Goran".

Uz domaćina **Brunu Starčića**, predsjednika UABA Grada Opatije i **Ivu Dujmića**, opatijskog gradonačelnika, na Učki su bili **Dinko Tamarut**, predsjednik SABA PGŽ i **Tomo Ravnić**, predsjednik SABA Istarske županije.

Sjećanje na jedan od važnijih dana u Narodnooslobodilačkom ratu, ove godine proteklo je u kritici aktualne hrvatske politike koja se, kako su rekli, "opasno udaljava od vrijednosti antifašizma, kao temelja hrvatskog Ustava".

-Nažalost, svjedočimo tome da da-

našnje generacije antifašizam ne uče kroz školske udžbenike i zbog toga su ova naša okupljanja na Učki izuzetno važna, upozorio je predsjednik opatijskih antifašista **Bruno Starčić**.

Predstavnici antifašističkih udruga zamjerali su što je u Republici Hrvatskoj dopušteno da čak i ministri u Vladi sudjeluju u povijesnim revizijama NOR-a. Upozorili su i da **Kolinda Grabar - Kitarović** često zaboravlja na činjenicu da je predsjednica svih građana Hrvatske. Posebno su podsjetili na dva, kako su rekli, "sramotna čina - izjavu ministra kulture **Zlatka Hasanbegovića** da je antifašizam floskula, odnosno odluku predsjednice Grabar-Kitarović da iz svog ureda na Pantovčaku makne bistu Josipa Broza Tita". To su nedopustive politike revizija i nepoštivanja, kojima se treba oštvo protstaviti, kazali su antifašisti na Učki.

Tomo Ravnić je izvjestio prisutne o sastanku delegacije SABA RH-a s Predsjednicom RH Kolindom Grabar Kitarović. Ravnić je među ostalim kazao: Otvoren smo Predsjednicu upozorili na to da je nedopustivo njezino svrstavanje – ona je predsjednica svih nas, ne samo jednog dijela naroda. Osim toga, poručili smo Predsjednici da je nedopustivo prešučivati postrojavanje i paradiranje crnokosuljaša, kao i izvikivanje fašističkih parola i zloglasnog pozdrava „za dom spremni“, što nas podsjeća na najmračnije epizode iz naše povijesti.

Ravnić je naveo i da umirovljenici iz NOR-a imaju prosječnu mirovinu od 2.600 kuna, dok ona za sudionike Domovinskog rata iznosi 5.100 kuna.

Nakon polaganja vijenaca I cvijeća, antifašisti su nastavili druženje uz partizanski grah.

S.T.

POČAST SLOVENSKIM I HRVATSKIM PARTIZANIMA

♦Komemorativnim svečanostima kod spomen-obilježja poginulim borcima i žrtvama fašističkog terora ispred zelinske Gradske vijećnice te u naseljima Prepolno, Žitomir i Bedenica odana je počast slovenskim i hrvatskim partizanima

Grad Sv. Ivan Zelina je po tradiciji s velikim gostoprivrštvom primio partizanske borce i poklonike antifašizma iz Slovenije (iz općina Sevnica, Krško i Brežice – njih oko 150) i Hrvatske (Grada Zagreba i Zagrebačke županije), koji su prisustvovali komemorativnim svečanostima u Zelini i u naseljima Prepolno, Žitomir i Bedenica. Susret partizanskih veteranova Slovenije i Hrvatske simbolizira poštovanje i zahvalnost poginulim i ranjenim borcima Kozjanskog odreda iz sastava 14. divizije NOV Slovenije i brigade Matija Gubec 10. korpusa zagrebačkog.

Položeni su vijenci i evocirana sjećanja na ratne dane ispred spomen-obilježja poginulim borcima i žrtvama fašističkog terora ispred zelinske Gradske vijećnice te grobovima i spomenicima palim partizanima u Bedenici, Prepolnom i Žitomiru. Sudionike su pozdravili **Hrvoje Koščec**, gradonačelnik Sv. Ivana Zeline, **Ivan Bukovec**, zamjenik načelnika Općine Bedenice, predsjednici Združenj boraca za vrednote NOB **Alojz Štih** (Krško), **Slavica Gospodarić** (Sevnica) i **Stane Preskar** (Brežice) te **Petar Raić**, predsjednik ZUABA ZŽ i GZ. O borbenom djelovanju Kozjanskog odreda kazivao je njegov ratni pripadnik **Vinko Blažinčić**.

Kako je istaknuto na skupovima, 23. ožujka 1945. godine, neprijatelj je

snimio: J. Kotra

Polaganje vijenaca kod spomenika u Sv. Ivanu Zelini uz postrojene zastave partizanskih jedinica

uspio izenanditi partizanske jedinice u Žitomiru i nanijeti im gubitke u neravnopravnoj borbi: poginulo je 13 boraca Gupčeve brigade (Matija Gubec brigada NOV Hrvatske, o njoj je ovdje riječ – djelovala je i 2. slovenska brigada istog imena) na čelu s komandantom **Mijom Bobetkom**.

U graničnom području duž Sutle, zajedno s hrvatskim partizanskim jedi-

nicama, borbeno je djelovao i Kozjanski NOP odred iz sastava 14. divizije NOV Slovenije. Dana 12. travnja 1945. godine na području naselja Prepolno, Kozjanski odred upao je u ustašku zamku i tom je prigodom poginulo 8 boraca. Poginuli su odmah bili pokopani na mjestu stradanja, a kasnije su njihovi pomrtni ostaci prebačeni na groblje u Bedenici.

B.M.

Duga Resa

NA ZAJEDNIČKOM ZADATKU

♦Dogovorena suradnja udruga antifašističkih boraca i antifašista „Jug“ Zagreb i Duga Resa

U dugoreškom hotelu upriličen je susret brojnih članova udruga antifašističkih boraca i antifašista „Jug“ Zagreb i Duga Resa i njihovih rukovodstava. Dogovorena je suradnja u cilju daljnog jačanja i razvijanja antifašističkih vrijednosti i realiziranja programskih zadataka. O modalitetima suradnje govorili su **Ratomir Bošnjak**, predsjednik UABA Duga Resa i **Stjepan Šafran**, predsjednik UABA „Jug“ Zagreb. Skup su pozdravili **Ivan Barešić**, gradonačelnik Duge Rese i **Branko Kljajić**, predsjednik Saveza udruga antifašista Karlovačke županije. Nazoči-

li su, i **Jelka Glumičić**, predsjednica karlovačkog Odbora za ljudska prava i **Mirko Miladinović**, predsjednik karlovačkih antifašista.

Prije skupa su članovi UABA „Jug“ Zagreb položili vijenac na spomenik žrtvama fašizma u parku „Franjo Tuđman“ u Dugoj Resi i u Ivanović Jarku blizu Krnjaka na spomenik za 380 civilnih žrtava. Načelnik općine Krnjak **Dejan Mihajlović** u općinskoj vijećnici primio je zagrebačke antifašiste i upoznao ih s razvojem NOP-a, ali i s aktualnom stvarnošću u naselju i okolini. Kazao je kako je iz Krnjaka u

NOB stradalo 1145 ljudi, među kojima 355 partizanskih boraca i 108 djece do 14 godina starosti. Načelnik općine je mladi čovjek i s velikim uvažavanjem primio je poklonike antifašizma. Na tome su mu zahvalili **Branko Božić** i **Franjo Egri**, partizanske veterani koji su sudjelovali u borbenim akcijama i na tom području.

Zagrebački antifašisti položili su vijenac u Perjasici na obnovljeni spomenik Perjasičkom partizanskom odredu i žrtvama fašizma koji je obnovljen nakon rušenja u Domovinskom ratu.

B. M.

Međunarodna suradnja – prvi susret antifašista Dubrovnika i Herceg Novog nakon 25 godina

DA SE ZLO NIKADA VIŠE NE PONOVI

♦U povodu Međunarodnog dana žena, Udruga antifašista Dubrovnik organizirala je u subotu, 5. ožujka, tradicionalni jednodnevni izlet, ovaj put u Herceg Novi, susjedni grad u Crnoj Gori. U prostoru Instituta „Dr. Simo Milošević“ u Igalu ostvaren je susret antifašista Dubrovnika, koje je predvodio tajnik Marinko Vlašić, s domaćinima iz UBNORA Herceg Novi, na čelu s predsjednikom Petrom Vlaovićem

Unatoč dugom i upornom kišnom vremenu i lošim prognozama, u autobusu u Dubrovniku se okupilo četrdesetak, većinom izletnica, koje je organizator na početku puta podario crvenim karanfilima uz čestitku za nadolazeći Dan žena. Tako je uobičajeno prigodno i veselo počelo putovanje prema svega 45 kilometara udaljenom, ali i 25 godina „dalekom“ Herceg Novom, jer je to bio prvi organizirani izlet Udruge antifašista Dubrovnik u taj susjedni grad u susjednoj državi poslije više od četvrt stoljeća. Naime, zbog ružnih ratnih zbivanja i agresije i na šire dubrovačko područje i slobodarski Dubrovnik, a koja je dolazila i iz hercegnovskog područja Crne Gore, u kojoj su počinjeni mnogi zločini te prouzročene mnoge žrtve i neprocjenjive štete, sa susjednim mjestima i državom, odnosi su prekinuti. Istina, pojedinačni kontakti i promet ljudi postepeno su uspostavljeni, ali bez zvaničnih kontakata udruga i udruženja boraca NOR-a i antifašista. Onda su se, prije svega zahvaljujući tadašnjoj predsjednici Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske **dr. Vesni Čulinović Konstantinović** i predsjedniku Saveza udruženja boraca NOR-a i antifašista Crne Gore, gospodinu i drugu **Andriji Nikoliću**, u Dubrovniku, 8. lipnja 2008. godine, sastale delegacije dvaju Saveza i dogovorile nastavak suradnje zasnovane na temeljima dobrosusjedstva i antifašizma. Predstavnici dviju organizacija boraca NOR-a i antifašista usvojili su dokument kojim su, uz ostalo, „osudili ratna zbivanja na prostoru bivše Jugoslavije, posebno blokadu i agresiju na Dubrovnik i dubrovačko područje.“

Na donesenom dokumentu nije se stalo, već se s riječi prešlo na djela, od tada, iz godine u godinu, traje suradnja dubrovačkih antifašista sa SUBNORA Crne Gore preko godišnjih susreta sa UBNORA, naročito u Podgorici, ali i Danilovgradu, Kolašinu, Žabljaku, Baru, Cetinju, Tivtu i Kotoru. Osnivanje UBNORA u Herceg Novom pokazalo se kao dobar temelj za proširenje suradnje dubrovačkih antifašista u Crnoj Gori i za prošlo-

godišnjeg susreta u Kotoru dogovorenog je da se ostvari susret i suradnja s Herceg Novim. Tako je, povodom ovogodišnjeg Međunarodnog dana žena, organiziran tradicionalni izlet dubrovačkih antifašista u susjedni crnogorski grad.

Poslije ugodne jednosatne vožnje i brze procedure na oba granična prijelaza između Republike Hrvatske i Crne Gore, u prostoru Instituta „Dr. Simo Milošević“ u Igalu ostvaren je susret sudionika izleta Udruge antifašista Dubrovnik, koje je predvodio tajnik **Marinko Vlašić**, s domaćinima iz UBNORA Herceg Novi, kojeg su, uz predsjednika **Petra Vlaovića** predstavljali i članovi Predsjedništva: **prof. Kiko Kosić, Mitar Krivokašić, dr. Slobodan Radaković te Rade Samardžić**, a pridružile su im se iz kotorskog UBNO-RA **Daliborka Seferović** i **Anka Perović te Dragiša Čosović**, predsjednik UBNO-RA Tivat. Uz piće dobrodošlice i priklike, izmijenjeni su pozdravi u kojima su domaćini, uz ostalo, istakli da su Dubrovnik i Herceg Novi ranije ostvarivali suradnju dobrih susjeda, a onda je početkom prošlih devedesetih došlo zlo i njegove horde su krenule u agresiju na hrvatski jug. Zato ih još pritiče osjećaj stida, makar ni kao Udruženje, ni kao pojedinci, ni kao velika većina građana Herceg Novog i Crne Gore nisu krivi za tada prouzročena zla Dubrovniku i dubrovačkom području. No taj još uvijek prisutan osjećaj nadjačala je radost susreta sa susjedima dubrovačkim antifašistima i taj prvi organizirani dola-

zak iz Dubrovnika veliki je dan za Herceg Novi, rečeno je.

Dubrovački izletnici su uz domaćine obišli i villu „Galeb“ u Igalu, koja je izgrađena kao rezidencija predsjednika Jugoslavije Josipa Broza Tita, a u kojoj je on boravio u tri navrata. Posjetili su u Herceg Novom središnji spomenik NOB-i na groblju u Savinskoj dubravi i položili vijenac, prošetali potom dijelom starog grada i nastavili druženje na ručku u klobni „Krušo“ poznatog hercegnovskog ugostitelja **Slobodana Radonića**. Druženju se priključio i kapetan bojnog broda **Darko Vuković**, komandant Mornarice Crne Gore, mladi čovjek koji je temeljno vojno obrazovanje stekao u splitskom vojnom učilištu. U ugodnom i prijateljskom ozračju, uz razgovore, jelo, piće i pjesmu, trasirano je dobrosusjedstvo. Čulo se i „oprosti nam Dubrovniče“, a za istinsko opredjeljenje, izrečeno na kraju susreta susjeda, da se zlo rata i agresije više nikada ne dogodi, potrebno je stalno imati na umu i osuđivati razorne razmjere zla, koje se početkom prošlih devedesetih obrušilo na Dubrovnik i na cijeli hrvatski jug.

Tako su Hercegovičani iz svog Udrženja boraca NOR-a i antifašista dočekali svoj „veliki dan“, a Dubrovačani u organizaciji svoje Udruge antifašista ostvarili još jedan nezaboravan izlet, zahvalni domaćinima na iskazanoj susretljivosti, prijateljstvu i gostoprимstvu. Po svemu, bio je to susret vrijedan poštovanja.

Krešimir Ladik

Susret antifašista Dubrovnika s domaćinima iz Herceg Novog u Crnoj Gori

Mladi u međunarodnom projektu Treno della memoria 2016.

VLAK SJEĆANJA ZA AUSCHWITZ

♦Na ovogodišnjoj manifestaciji „Vlak sjećanja za Auschwitz“ sudjelovala su 23 učenika iz Republike Hrvatske. Većina naših učenika bila je iz Opatije, Krka, Rijeke i Matulja te okoline Varaždina

Na tisuće srednjoškolaca i studenata ide na višednevno putovanje vlakom prema jednom od najstrašnjih mjesto ljudske prošlosti, bivšem logoru smrti Auschwitz-Birkenau.

Put naših učenika je započeo u Rijeci gdje je sve sudionike pozdravio i ispratio Oleg Mandić koji je kao dječak i sam bio u Auschwitzu i posljednji koji je iz njega izašao 1945. godine. Tijekom puta održavana su predavanja i radionice te projekcije filmova.

Učenici su sudjelovali na natječaju 27. siječnja na Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta. Cilj natječaja je osvijestiti srednjoškolce o opasnostima diskriminacije, predrasuda i netolerancije, upoznati ih s temom holokausta i stradanjima stanovnika u konlogorima, važnosti poštivanja ljudskih prava i sloboda te ih potaknuti na kritičko razmišljanje i kreativno izražavanje. Za nagradu su bili članovi u hrvatskoj delegaciji koja je od 10. do 14. ožujka 2016. godine sudjelovala u manifestaciji „Vlak sjećanja za Auschwitz“. Cilj putovanja je bio Memorijalni centar i muzej Auschwitz-Birkenau te

komemoracija na kojoj se svake godine okupljeni prisjećaju žrtava Auschwitza te im odaju počast.

Po dolasku u Krakow sudionici su razgledali povjesno središte grada i židovsku četvrt Kazimierz. Drugi dan krenulo se s obilaskom Auschwitza.

Nakon ručka u Oswiecimu krenulo se u Birkenau, Logor II koji je trideset puta veći kompleks od prethodnog. Tu je ona zloglaska kula u koju su ulazili vlakovi ispunjeni logorašima iz cijele Europe. Kod središnjeg spomenika u Birkenau održana je komemoracija – po jedan vijenac položen je od talijanske i hrvatske ekipe. U ime hrvatskih učenika govorila je mlada Eva Žužić iz gimnazije na Krku. Nedjeljno

Dio hrvatske delegacije u posjetu Auschwitzu

prijepodne iskorišteno je za posjet Schindlerovo tvornici u kojoj je suvremeniji muzejski postav. Na povratku u vlaku opet izlaganja, filmovi, dogовори. Ekipu iz Hrvatske u kojoj je bio i Milivoj Dretar, član Predsjedništva SABA RH, predvodila je Suzana Cvjetković iz UABA Opatija.

S.T.

Koprivnica

Spomendan za logor Danicu

Upovodu 75. godišnjice osnutka prvog koncentracijskog logora u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, u Koprivnici je održan Spomendan za Danicu. Organizatori ovog skupa su Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, Muzej grada Koprivnice, Gimnazija "Fran Galović" i Udruga za edukaciju i promicanje ljudskih prava Židovska općina Koprivnica.

Logor „Danica“ bio je prvi koncentracijski logor u NDH. Osnovan je 15. travnja 1941. godine. Nalazio se na prostoru zatvorene istoimene tvornice kemijskih proizvoda. Prvi zatvorenici počeli su se dovoditi iz okolice Koprivnice već 18. travnja. Zatvorenici su kasnije dovođeni s prostora čitave NDH, a razlikovali su se po političkim, nacio-

nalnim, vjerskim i socijalnim obilježjima. „Danica“ je prvenstveno služila kao sabirni logor iz kojeg su zatvorenici bili transportirani u druge logore: Gospic i Jadovno, a kasnije u Jasenovac i Staru Gradišku.

Zbog blizine Koprivnice, te jačanja partizanskog pokreta, ustaške vlasti logor su zatvorile 1. rujna 1942. godine.

Učesnike skupa pozdravili su Marian Špoljar, ravnatelj Muzeja, Milivoj Dretar, predstavnik SABA RH i Mišel Jakšić, dogradonačelnik Koprivnice. Na ulaznim vratima položeno je cvijeće i zapaljeni lampički. Odmah potom u Muzeju grada Koprivnice otvorena je velika izložba „Donacija dr. Zdravka Dizdara: Danica, prvi koncentracijski logor u NDH 1941.-1942.“

– S humanističkog aspekta ovo je najznačajnija donacija Muzeju grada Koprivnice u njegovo povijesti jer končno objelodanjuje istinu o najtraumatičnijem periodu povijesti Koprivnice u 20. stoljeću – piše autor izložbe, viši kustos Dražen Ernečić. – Kroz logor je prošlo oko 5.600 logoraša, poimence su utvrđeni podaci za njih 4.269, dok je prema dosadašnjem istraživanju ubijeno njih tridesetak.

Velik broj Koprivčanaca nikad nije posjetio Danicu, ali su čuli za nju te podržavaju komemoraciju za logoraše. Zamjenik župana Ivan Pal stoga je nudio da će se Spomendan za Danicu održavati i narednih godina na datum 15. travnja.

S.T.

Tradicionalna proslava oslobođenja otoka

•Dan oslobođenja otoka Krk od njemačkog okupatora obilježava se tradicionalno u jednoj od jediničica lokalne samouprave. Ove godine svečanost je pripremila Općina Baška u Dragi Baščanskoj uz Udrugu antifašista i antifašističkih boraca (UABA) otoka Krka

Program je započeo ispred Društvenog doma himnom Republike Hrvatske u izvođenju skupine Bona forma iz Krka i himnom Županije Primorsko-goranske koju je otpjevao školski zbor OŠ „Fran Krsto Frankopan“ - Područne škole Baška.

Nakon minute šutnje, voditeljica programa **Gordana Gržetić** pozdravila je prisutne, među kojima su bili predsjednik SABA PGŽ **Dinko Tamarut**, predsjednik Skupštine PGŽ **Erik Fabijanić**, krčki gradonačelnik **Darijo Vasilić**, općinski načelnici, uz domaćina **Tonija Juranića**, **Mirela Ahmetović** (Omišalj), **Marinko Žic** (Punat), **Neven Komadina** (Dobrinj) i **Robert Anton Kraljić** (Malinska-Dubašnica), predsjednik Udruge veterana Domovinskog rata otoka Krka **Zdenko Petrk**, predstavnik krčke HVIDRA-e **Nenad Žnidarić** te živući sudionici NOR-a **Ivan Simunić** i **Mladen Lolić**. Iznenadna kiša prisilila je sve da se presele u dvoranu Društvenog doma.

Skupu se najprije obratio predsjednik UABA **Darko Fanuko** koji je podsjetio da je u akciji oslobođenja otoka 17. travnja 1945. sudjelovalo preko 3.900 boraca, a život je izgubilo njih 17. Od oko 16.600 stanovnika otoka Krka tijekom rata živote je dalo 539 otočana. Najmlađi poginuli je imao 11, a najstariji 82 godine. UABiA otoka Krka danas broji 602 člana, ima 8 podružnica te Forum mladih i Forum

žena. Sljedeće godine svečanost će se održati u Malinskoj.

U ime Općine Baška, prisutne je pozdravio načelnik **Toni Juranić**, naglasivši kako je otok Krk oslobođen jednodnevnom akcijom partizana te da su upravo partizanke i partizani budućim generacijama dale slobodu, perspektivnost i pri-padnost antifašističkoj Evropi.

Jedan od sudionika u oslobođenju otoka Krka **Mladen Lolić** na zanimljiv je način opisao tijek oslobođenja Baščanske doline.

Akademik **Petar Strčić** u svom je izlaganju naglasio da je u podvizima hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu pronašao isti slobodarski način razmišljanja kao i sedamdesetak godina ranije u NOR-u.

Prisutne su pozdravili predsjednik SABA PGŽ **Dinko Tamarut**, predsjednik Skupštine PGŽ **Erik Fabijanić** i predsjednik Udruge veterana Domovinskog rata otoka Krka **Zdenko Petrk**, koji, iako su svi prethodnici pokušali izbjegći

dnevnu politiku, nije mogao a da oštro ne upozori na lažni i licemjerni antifašizam današnje vlasti u Hrvatskoj.

U pauzama između govora nastupao je KUD Vrh pod vodstvom **Sandre Mra-kovčić**.

Učenica **Nicol Čačić** recitirala je pjesmu „Kip domovine“ A.G.Matoša, **Vanja Milosavljević** svoju pjesmu „Moj kraj“, gimnazijalka **Anamarija Fugošić** pjesmu „Rođeni '23. strijeljani '42.“ Izeta Sarajlića, a **Mauro Hrast** „Jadikovku kamena“ Jure Kaštelana.

Nakon svečanosti položeni su vijenci i zapaljene svijeće na spomenik palim borcima. **D.F.**

Osijek

Svečanost u povodu Dana oslobođenja grada

Udruga antifašističkih boraca i antifašista grada obilježila je 71. godišnjicu oslobođenja Osijeka polaganjem vijenaca na spomen-kosturnicu u Perivoju kralja Tomislava.

Vijence su položili i delegacija Osječko-baranjske županije koju je predvodio predsjednik Skupštine **Antun Kapraljević**, delegacija Grada Osijeka, Gradonačelnik **Ivica Vrkić**, delegacije SDP-a Osijek, Židovske općine Osijek, županijskog Vijeća srpske nacionalne manjine te antifašističkih udruga Belog Manastira i Osijeka.

Održan je i povijesni sat na kojem je **Jovan Nišević**, sudionik NOB-a podsjetio na ratna zbivanja u Slavoniji i Osijeku. Prisutnima su se obratili i **Antun Kapraljević** i **Ivica Vrkić** i u svojim govorima istaknuli ulogu i povijesni značaj antifašizma.

U prigodnom kulturno umjetničkom programu sudjelovali su glumci HNK Osijek **Sandra Lončarić-Tankosić** i **Vjekoslav Janković** te Ženski pjevački zbor Matice umirovljenika Grada. **S.T.**

POMACI U AFIRMACIJI ANTIFAŠIZMA

•Planirani zadaci u prošlom mandatnom razdoblju primjereno su realizirani, rečeno je na izbornoj Skupštini UABA Samobora. Usvojen je program aktivnosti za naredni period, a za predsjednika ponovno izabran Petar Raić

Na izbornoj Skupštini UABA Samobora sumirani su rezultati u prošlom mandatnom razdoblju i usvojen program djelovanja. U raspravi je nagašeno da se članovi trebaju više baviti aktualnim antifašizmom ali i time što će biti s antifašizmom sutra. Ne inzistiramo dovoljno na oživotvorenju saborske Deklaracije o antifašizmu radi njegovanja i promicanja vrijednosti i tekovina NOB-a, zaštite prava i socijalnog položaja sudionika NOB-a i mobilizacije cje-lokupne hrvatske javnosti protiv neofašističkih i retrogradnih snaga. Mladi su već više od dva desetljeća izloženi političko-propagandnoj akciji usmjerenoj na uklanjanje antifašizma iz naših života.

I novoj vlasti antifašizam služi kao ukras demokracije za vanjsko-političke potrebe, a vrlo često se javno ističu fašistički simboli, čuje se govor mržnje, održavaju se tribine i okrugli stolovi na kojima se revidira povijest, sustavno se napada Tita i partizanske borce, relati-

viziraju se žrtve fašizma, a veličaju pri-padnici domovinske vojske i ekstremni desničari koji se prikazuju kao istinski borci za Hrvatsku. U nastavnim programima i udžbenicima povijesti ima puno iskrivljavanja i falsificiranja povijesnih činjenica, i to na svim razinama obrazovnog sustava. Veliki je utjecaj katoličkog klera na aktualna zbivanja. Naš je zadatak da i nadalje okupljamo mlade, da im prenosimo istinu o NOB-u i anti-fašističkim tekovinama, jer mladi naraštaj o tome ne uči u školama.

Skupštini su prisustvovala brojna izaslanstva, poglavito iz boračkih organizacija u Sloveniji s kojima UABA Samobora ima plodonosnu dugogodišnju suradnju. Nazočili su i Stjepan Šafran i Mladen Matijašec, članovi Predsjedništva ZUABA ZŽ i GZ, Boris Bilićić, predsjednik UABA Jug Zagreb, Alojz Gross, predsjednik Udruge umirovljenika Samobora i Višnja Hotko, predsjednica Odbora za koordinaciju udruga žena antifašistkinja SABA RH.

Pozdravne riječi uputili su Zvjezdana Sečen, predsjednica Gradskega vijeća Samobora, Franjo Golenko, predsjednik Društva „Josip Broz Tito“ iz Samobora, Branko Jurman, predsjednik UABA Zaprešića, Alojz Štih i Stane Preskar, predsjednici boračkih udruga iz Krškog i Brežica, Andrija Noršić, u ime Foruma mlađih SDP-a Samobora i Radislav Aleksić, predsjednik SRP-a Samobora.

Za predsjednika je izabran Petar Raić, potpredsjednice su Jasna Juračić i Barbara Bašić, tajnik Franjo Golenko, blagajnica Vlasta Milakara Požgaj. U Nadzorni odbor izabrane su Ivanka Zamostni, Dragica Esterrajher i Katica Tkalić. Petar Raić primio je priznanje boračkih organizacija Slovenije kao i Povelju SABA RH koja je dodijeljena i Ljubici Mulec. Posebna priznanja uručena su Jasni Juračić, Miroslavu Peniću i Vlasti Milakara Požgaj a zahvalnice Josipu Grgosu i Udrizi umirovljenika Samobora.

B.M.

Udruga antifašista Pule – Podružnica „Stari grad“

Istra je antifašistička bila i ostala

•Na zvještajnoj skupštini UABA grada Pule - podružnica "Stari grad", među brojnim je gostima bio i Robert Cvek, predsjednik Gradskega Vijeća Pule. Cvek je dao punu podršku Udruzi i poručio da su uvijek spremni pomoći u radu udruga antifašističkih boraca i antifašista Pule i Županije

UPuli djeluje 16 podružnica, a ova je, sa 66 članova, među najaktivnijima. Predsjednik Podružnice Davor Šerović posebno je naglasio da je duh Istre ostao nepokoren i dodaо da na ovim prostorima nikad nije bilo sukoba među narodima, ali je bilo sukoba naroda i fašista. Izrazio je zahvalnost građanima Istre i rekao: "Naši sinovi se nisu dali zatruditi u Domovinskom ratu ustaštvom i fašizmom, već su pokazali veličinu tolerancije, fratelance i antifašizma".

Na skupštini je govorio i branitelj iz Domovinskog rata Zlatko Ramić i izazvao veliki pljesak i odobravanje: „Ja sam branitelj, četiri godine proveo sam na ratištu. Ima puno poštenih branitelja te u njihovo i svoje ime izražavam žaljenje što nas dio brani-

teljske populacije okupljene u udrugama, stožerima i šatoru u Savskoj 66 u Zagrebu, sramote. Oni su desničari i ekstremni nacionalisti, traže privilegije koje im ne pripadaju, a ja i mnogi pošteni branitelji zahvaljujemo Hrvatskoj državi i svim građanima, poreznim obveznicima, što smo dobro zbrnuti, prema mogućnostima države za koju smo se borili“.

Ramić je dodaо da je 1991. u Puli napustio JNA u činu majora i stavio se na raspolaganje Hrvatskoj vojsci. "Otišao sam u Domovinski rat kao antifašist", nastavlja Zlatko Ramić i napominje da je „vidio dosta toga što se njemu i drugima nije sviđalo, kao što je pjevanje ustaških pjesama, stavljanje slike Ante Pavelića na vozila Hrvatske vojske i

druge fašističke simbole, kada se ulazilo na oslobođenu područja.“

Upozorava da se ne treba čuditi što je „toliko desničarenja i nacionalizma među braniteljima jer se to od početka toleriralo“. Ramić je u mirovinu otišao 2004. godine, aktivno djeluje u Udrizi antifašista, zalaže se da partizani, antifašisti, dobiju isti status kao branitelji.

Na izvještajnoj skupštini Udruge uz usvajanje programa rada za naredni period, najviše se isticalo da je Istra antifašistička bila i ostala, ali je izražena i zabrinutost „zbog širenja nacionalne mržnje u Hrvatskoj“, posebno po dolasku de-snice na vlast.

Zdravko Tovirac

KONTINUITET USPJEŠNOG DJELOVANJA

•Na izbornoj Skupštini UABA Jug Zagreb istaknuta primjerena aktivnost u prošlom mandatu. Plani-rani zadaci realizirani su valjano. Za novog predsjednika izabran Boris Biličić, sudionik Domovinskog rata

Boris Biličić, novi predsjednik UABA Jug Zagreb

Izborna Skupština UABA Jug Zagreb sumirala je rezultate u proteklom dvogodišnjem mandatu i usvojila težišne zadatke za naredni period. Izabrano je novo Predsjedništvo od 13 članova – **Boris Biličić**, predsjednik (hrvatski branitelj), **Mira Radosavljević**, zamjenica, **Stjepan Šafrań**, tajnik i **Vlasta Lećek**, blagajnica. U Nadzorni odbor izabrani su **Dimitrije Mitev**, **Dušanka Stjelja** i **Josip Kota**.

Kako je u izvještaju naglašeno, kraj dvogodišnjeg mandata UABA Jug je dočekala u izrazito nepovoljnim općim uvjetima za funkcioniranje demokratskog društva, a samim tim i za opstanak i daljnje djelovanje članova i organizacije antifašističkih boraca i antifašista. Na političku scenu stupile su nazadne desne profašističke snage, čiji prvi koraci i najave govore da predstoji urušavanje demokratskih institucija, pa i vrijednosti antifašizma na svim razinama društvene zbilje.

Realizirani težišni zadaci

Udruga je u proteklom mandatu uspješno realizirala planirane zadatke, a po aktivnosti i rezultatima je među boljima u okviru Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista u Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu (to je ocjena i Predsjedništva ZUABA ZZ i GZ). Na očuvanju i promicanju tekovina antifašističke borbe, udruga je bila uključena u brojna događanja u Gradu Zagrebu i šire u Hrvatskoj, kako u organizaciji SABA RH, ZUABA ZZ i GZ ili

u vlastitoj režiji. Kroz sve te aktivnosti njegovane su humanističke i demokratske vrijednosti antifašizma, nasuprot govorima mržnje raznih revizionista, koji i dalje nastoje omesti demokratske civilizacijske poruke antifašista, a u tome su imali i imaju vrlo jaku potporu u tijelima vlasti, medijima i dijelu Katoličke crkve. Čak ni u Zakonu o udrugama iz 2014. godine nisu poimenice navedene udruge antifašističkih boraca i antifašista. Kako je i u raspravi kazano, na sve značajnije manifestacije što ih je organizirala udruga Jug – iako su pozivani – nisu se odazivali predstavnici lokalne samouprave iz vijeća Gradske četvrti i mjesnih odbora u Zagrebu.

UABA Jug je činila okosnicu tima koji je pripremao svečano obilježavanje 70. obljetnice oslobođenja Zagreba, a dala je pečat organiziranjem dvije uspjele tribine o fašizmu i antifašizmu u mjestima Odra i Horvati (sudjelovali su mještani i predstavnici Mjesnog odbora, a polaganju vijenaca na Spomenik borcima NOR-a bili su nazočni i učenici osnovne škole). Doprinos promociji antifašizma su i redoviti obilasci i održavanje spomen-obilježja dva puta godišnje – uz Dan antifašističke borbe i Dan mrtvih. Svečano je obilježen i Međunarodni dan žena u dvorani Češke besede. Također, upriličen je odlazak na komemoraciju prvih žrtava ustaškog terora u Gudovcu. Tom prilikom ostvareni su kontakti i suradnja sa UABA Bjelovar i lokalnom samoupravom Veliko Trojstvo, posjećeni su grobovi djece Josipa Broza Tita i Etno muzej – paromlin u kojem je Tito radio. Realiziran je i posjet komemorativnom skupu u Sloboštini kod Požege za stradale žrtve ustaškog terora, svečanost u povodu obilježavanja Dana borca i skupština na kojoj je na-zočilo više od 30 partizanskih veterana.

Udruga je inicirala i uz angažman tijela lokalne samouprave Grada Zagreba, Gradske četvrti Brezovica i mjesnih odbora Remetinečki Gaj, Stupnik, Rakov Potok, Horvati, Kupinečki Kraljevec, Odra, Čehi i Gornji i Donji Dragonožec uredno održavanje spomenika borcima NOB-a i žrtvama fašizma na ovom području. Skupština Grada Zagreba je imenovala Ulicu 8. svibnja 1945., na dijelu desne obale Save od mosta Slobode do

mosta Mladosti, umjesto ukinutog imena Ulice 8. maja 1945., ali se ta ploča nažalost često devastira, a dana je i inicijativa da Nacionalna sveučilišna knjižnica u Zagrebu dobije ime Stipe Šuvara.

Osipanje članstva

U cilju kontinuiteta sjećanja na antifašističku borbu, oformljen je Odbor za izradu Monografije o antifašizmu, odnosno vodič kroz antifašizam Zagreb (Jug). Udruga danas ima 297 članova, od kojih je 126 žena. Članarinu je prošle godine uplatilo 245 članova, na Glas antifašista pretplaćeno je 60 članova (u listu je objavljeno devet priloga iz rada udruge). Članstvo se osipa, u proteklom mandatu umrlo je 17 članova – sudionika NOR-a, među kojima i dugogodišnji predsjednik Jovo Ivanović, narodni heroji Rade Bulat i Milutin Baltić, Josip Skupnjak, Adam Dupalo, Drago Mrkoci, Miladinka Pariček... Pristižu mladi – ali kako je rečeno i u raspravi – ne u onom broju koji se očekuje. U Ljetnoj školi mira – nije bilo polaznika „kvote“ udruge, pa je to jedna od budućih obveza.

Napravljen je veliki iskorak k suvremenom načinu komuniciranja i povezivanja sa članstvom: nabavljeno je računalo, uveden Internet i otvorena web stranica. Financijsko poslovanje je, kako je navedeno u izvještaju – ažurno i racionalno. Manjka dakako sredstava, a u proteklom mandatu zaprimljena je donacija od po pet tisuća kuna od **Željka Milića**, sina pokojnog člana i **Gorana Štroka**, sina narodnog heroja Izidora Štroka. Primjerena je suradnja sa UABA Samobor, Dubrava, Maksimir, Centar, Medveščak, Dugo Selo, a u začetku su i kontakti sa UABA Požega, Koprivnica, Bjelovar, Duga Resa, Karlovac i Zabok. Suradnja s udrugama hrvatskih branitelja na zagrebačkom području nije uspostavljena, iako je u članstvu desetak sudionika Domovinskog rata.

U sklopu UABA Jug djeluje i Sekcija zrakoplovnih vojnih umirovljenika koja je u proteklom razdoblju upriličila dvije manifestacije, uz evociranje sjećanja na borbena djelovanja partizanske avijacije i čiji se članovi aktivno uključuju u brojne redovne aktivnosti udruge.

B. M.

• Sedmu godinu zaredom Udruga antifašističkih boraca i antifašista Opatije i Gimnazija „Eugen Kumičić“ organizirali su manifestaciju Dani antifašizma u Opatiji koja je održana od 2. do 4. ožujka

Otvorenu manifestaciju, uz veliki broj građana, prisustvovali su zamjenici opatijskog gradonačelnika **Fernando Kirigin** i **Marina Gašparić**, talijanski konzul **Paolo Palminteri**, predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Primorsko-goranske županije **Dinko Tamarut**, glumica **Mira Furlan** te bivši logoraš na Golom otoku **Radoslav Hrast**. Dane antifašizma pozdravnim je govorom otvorio predsjednik UABA Opatija **Bruno Starčić**.

Program je nakon svečanog otvaranja započeo u srijedu navečer 2. ožujka u dvorani Vile Antonio projekcijom filma "Goli", redateljice Tihe K. Gudac. Taj dokumentarac govori o potrazi autorice za istinom o zatočeništvu njenog djeda na Golom otoku, a sama autorica je tijekom rasprave o filmu istaknula kako se radi o jednom obiteljskom mementu.

-Antifašizam je pozitivan dio naslijeđa naših zemalja, a nisam sigurna da se danas termin antifašizma na ispravan

Dani antifašizma s programom za mlade

način približava mladima i novoj generaciji, ali mislim da je bitno pričati o užasima koji su postojali, a koji nisu obrađeni na pravi način, kako bi se razumjelo koliko je borba protiv tih užasa bila bitna, kazala je **Tiha Gudac**.

Drugi dan uobičajeno je posvećen mladima, pa su tako srednjoškolci pod vodstvom **Tatjane Matetić** proveli u Spomen-domu Lipa u Matuljima, uz muzejski postav koji prenosi sjećanje na jedan od najgroznjih zločina Drugog svjetskog rata u Europi.

Posljednji, treći dan manifestacije organizirana je tribina „Kultura sjećanja“ čiji je moderator bio **Neven Šantić**, a gostovali su **Tihomir Cipek** i **Lordan Zafranović**.

Realizaciju Dana antifašizma omogućili su Grad Opatija, Primorsko-goranska županija, TZG Opatije, Općina Matulji i Pomorski i povjesni muzej

Dani antifašizma u Opatiji okupljuju brojne građane, a posebno mlade

Hrvatskog Primorja Rijeka.

Prije održavanja manifestacija u uredu gradonačelnika Opatije **Ive Dujmića** održana konferencija za medije na kojoj su organizatori detaljno najavili program koji se održavao tri dana. Gradonačelnik Dujmić odao je priznanje svima koji su pokrenuli organizaciju ove manifestacije, te se posebno zahvalio **Olegu Mandiću**, donedavnom čelniku opatijske UABA-e na njegovom ukupnom doprinisu. Posebnu važnost ovom projektu daje činjenica što su u njega uključeni mladi ljudi, rekao je gradonačelnik.

S.T.

Svečanost za 72. obljetnicu bataljuna „Pino Budicin“

• Svečanim skupom na Stanciji Bembo nedaleko Rovinja obilježena je 72. obljetnica partizanskog bataljuna „Pino Budicin“, koji je formiran na tom mjestu 4. travnja 1944. godine, a bio je sastavljen od boraca talijanske narodnosti. Ime je dobio po jednom od prvih organizatora antifašističkog otpora Pinu Budicinu koji je poginuo dva mjeseca prije formiranja bataljuna

Edi Pastrovicchio, načelnik općine Bale, pozdravio je mnogobrojne antifašiste Istre, dok je tajnik antifašista Rovinjštine **Romeo Matošević** podsjetio da je i talijanski bataljon ubrzo nakon formiranja, ušao u sastav brigade „Vladimir Gortan“. Na skupu je govorio gradonačelnik Rovinja **Giovani Sponza** i naglasio da je Stancija Bembo mjesto gdje se odaje dužno poštovanje časnim i hrabrim ljudima Rovinjštine koji su ustali protiv fašizma kao najvećeg zla dvadesetog stoljeća. Upozorio je na „sve glasnije obezvredivanje antifašizma obmanama i lažima, oživljavanjem ustaštva i nacionalizmom, puno gorim nego što je bio početkom devedesetih“.

Kod nas je na vlast uvedena i „radijalna desnica i zato nam se sve to događa. Budimo zajedno i budimo snažni, jer ako ova vlast ne promijeni pravac, morat ćemo nešto učiniti jer ne možemo dozvoliti dalju fašizaciju naše države“, poručio je predsjednik Saveza antifašista Istarske županije **Tomislav Ravnić**.

Istarski župan **Valter Flego** naglasio je kako je antifašizam civilizacijski temelj današnjeg svijeta i da su se, kako je rekao, ‘naši partizani borili za sudbinu cijelog čovječanstva i čovječnosti, i zato su dio naše kolektivne memorije i ponosa’.

Po njegovim riječima, 70 godina nakon završetka Drugog svjetskog rata još se živi u svijetu koji ‘gazi ljud-

ska prava’ pri čemu je Flego upozorio na probleme terorizma, izbjeglica, žica i ograda, ali i ‘fašističkih povika koji nas vraćaju u mračno doba povijesti’. Na skupu antifašista govorio je i **Marijan Mužinić**, veteran Domovinskog rata. Svi govornici na ovom veličanstvenom okupljanju istarskih antifašista su istaknuli da Istra čvrsto ostaje uz tradicije antifašizma te da šalju poruku svim dobromanjernim građanima da se ograde od onih povjesničara i političara koji lažu i falsificiraju povijest i obezvrijeduju veličanstvenu pobjedu partizanskih boraca nad fašizmom.

Prije skupa na spomenik ovom povijesnom događaju položeni su vijenci.

S.T.

Koprivnica

SVEĆANA AKADEMIJA ZA DAN ŽENA

♦U organizaciji UABA Koprivnica i Doma za starije i nemoćne u Koprivnici održana je tradicionalna svečana akademija u povodu 8. ožujka Dana žena

Ispunjenu dvoranu Doma za starije, u kojoj su najvećim dijelom bile žene kojima je prije početka programa na poklon darovana crvena ruža, pozdravio je u ime koprivničke UABA njezin predsjednik **Ivan Povijač Pipa**, podsjetivši na brojne žene partizanke iz Podravine koje su se herojski borile u NOB-u. Po vijeć je tom prilikom uručio Priznanje zborovođi i voditeljici Mješovitog pjevačkog zbora umirovljenika Koprivni-

ca **Ani Pleskalt** za suradnju i potporu u radu 2011.-2016. godine, dok je u ime ravnateljice doma prisutne pozdravila **Vera Šarlja**.

O međunarodnim proslavama Dana žena kroz prošlost detaljno je referirala **Anica Desnica**. Poseban slavljenički repertoar od himne Lijepa naša do prigodnih skladbi Majko naša, Stavi svjetiljku u prozor, Bit ćeš uvijek moja i Hižica za ftice, izveo je Zbor umirovljenika „Mariška“ pod ravnateljem Ane Pleskalt. Program su obogatili nastupom brojni solisti te recitatori **Terezija Horvat, Milica Pocza, Barbara Čolig i Jelena Plavšić**.

U sklopu programa otvorena je i prigodna samostalna izložba slika sli-

Članovi Kluba "Mariška" u Koprivnici na svečanoj akademiji u povodu Dan žena

karice **Branke Šinko** koja se obratila publici objasnivši svoju inspiraciju i tematiku koja ju nadahnjuje, dok je predsjednica županijskog Odbora za udruge i amatersko stvaralaštvo **dr. Nada Šešić** pohvalila značaj, rezultate i uspjeh udruge i pojedinaca koji su nastupili na ovoj svečanosti posvećenoj ženama.

Buzet

U povodu 8. ožujka Međunarodnog dana žena, Udruga umirovljenika Buzet s podružnicom Roč i Udruga antifašista Grada Buzeta u Narodnom domu su upriličili svečanost „Ženama u čast“. Bogatim programom, plesom, osmijehom i zahvalom, sudionici programa i predstavnici organizatora uputili su čestitke ženama, ali i upozorili na njihova prava, borbu za ravnopravnost, današnju ulogu u svijetu.

- U Republici Hrvatskoj posljednjih godinu dana od strane čelnika konzervativnih stranaka sve češće se plasira govor mržnje, ksenofobije, rasizma i netrpežljivosti. U takvom okruženju stечena ženska prava postaju upitna. Danas smo zabrinute najavama ukidanja zakona kojima su osigurana temeljna ženska prava na seksualno i reproduktivno zdravlje, a posebno pravo na slobodno odlučivanje o rađanju djece i umjetno potpomognutu oplodnju, zabrinute smo s kojim su teškoćama suočene žene na tržištu rada, s diskriminacijom na temelju majčinstva, s postotkom nezaposlenih visokoobrazovanih žena i njihovom zastupljenosti u

Stečena ženska prava se moraju poštivati

Svečanost i cvijeće ženama u čast

Hrvatskom saboru. To je istakla predsjednica Povjerenstva za ravnopravnost spolova Grada Buzeta, **Silvana Pavletić**, te dodala kako je u Hrvatskoj napravljen korak unatrag kada je u pitanju ravnopravnost spolova.

Jedno od rješenja za navedeno, smatra predsjednica buzetskih umirovljenika **Nadija Jermaniš**, jest udruživanje.

- Možemo se udružiti u udružu kućanica, udružu majki, udružu žena,

BILJEŽEN U NAŠIM UDRUGAMA

udrugu radnica, čistačica, kuharica, spremaćica i u još 220 zanimanja s popisa zanimanja koja prepoznaće naše zakonodavstvo. Ako se ponašamo samo kao pasivni promatrači, iz dana u dan sve više raste nezadovoljstvo, jer ne znamo na koji bismo način ostvarili svoja prava. Preko takvih udruženja civilnog sektora itekako možemo utjecati na kreiranje naših života, poručila je Jermaniš.

Upravo je obilježavanje Dana žena

način i prilika da se druženjem i darivanjem cvijeća iskaže poštovanje prema nježnjem spolu, drži predsjednik buzetskih antifašista **Edo Jerman**. Opovrgnuo je one koji drže da se ovakvim slavljem podsjeća na komunistička vremena.

Buzetski gradonačelnik **Siniša Žulić** najviše se ponosi činjenicom što na od ukupno 120 funkcija u javnim ustanovama i institucijama u gradu, ima čak 75 posto žena. Izdvojio je dva

najistaknutija kolektiva: Dom za starije i Dječji vrtić Grdelin te dodao kako je Program pomoći u kući od strane Ministarstva zdravstva i socijalne politike ponovno proglašen jednim od najboljih u Republici Hrvatskoj.

U programu su sudjelovali učenici Srednje škole Buzet i članovi Udruge Mali veliki mikrofon. Gost večeri bio je **Serđo Valić**, dok su mališani Dječjeg vrtića Grdelin na ulasku u Narodni dom žene darivali crvenim karanfilom.

Pazin

Antifašisti upozoravaju na kršenje prava žena

•Zbog ovog što se danas događa u našem društvu mora se reagirati i upozoriti na sve teži položaj žena, posebno majki i radnica koje još uvijek nemaju ona prava koja im pripadaju, naglasio je Milan Antolović, predsjednik Udruge antifašista

Obilježavajući 8. ožujak, Međunarodni dan žena Udruga antifašista Pazina organizirala je prigodnu svečanost u hotelu "Lovac" u kojem se okupio veliki broj članova, većinom žena kojima je taj skup i bio posvećen. **Milan Antolović**, predsjednik pazinskih antifašista s posebnom je pažnjom govorio o značaju tog datuma, te je podsjetio i na narodnu izreku u kojoj se kaže da "žena drži tri kantuna u hiži". To je naša istina, a posred toga moramo priznati i jasno reći da su žene, a to znači i naše none i matere, uložile mnogo energije kako bi stekle ravnopravnost u društvu.

Žene još uvijek nemaju prava koja im pripadaju

Antolović je podsjetio kako je obilježavanje Dana žena započelo u Sjedinjenim Američkim Državama 1900. godine. Za ideju da se jednim danom u godini oda počast doprinosu žena ljudskom rodu i njihovoj patnji kroz minula vremena, najzaslužnija je njemačka socijalistica Clara Zetkin, koja je zajedno s još 100 žena delegatkinja iz 17 zemalja svijeta, 8. ožujka 1911. organizirala proslavu prvog međunarodnog Dana žena. Danas je Dan žena u zapadnom svijetu marginaliziran, ali još se uvijek obilježava u zemljama nekadašnjeg istočnog bloka, rekao je Antolović, dodajući kako ovo što se danas događa u našem društvu zavrijeđuje da se ukaže na sve teži položaj žena u našoj zajednici. Stoga Udruga antifašista, obilježavajući ovaj dan, podsje-

ća i u našem društvu danas žene, majke i radnice još uvijek nemaju ona prava koja im pripadaju. Pogotovo su u teškom položaju zaposlene žene koje najprije kao trudnice, a potom i kao majke, često ostaju bez posla. Stoga poslodavce u Hrvatskoj, ako nemaju humanosti, zakonima treba prisiliti na drugačije ponašanje prema ženama, naglasio je Antolović.

Govoreći na svečanosti, zamjenica pažinskog gradonačelnika **Mirjana Galant** podsjetila je kako iza svakog uspješnog muškarca stoji žena. Proslavi antifašista u povodu Dana žena prisustvovala je vokalna skupina Osnovne škole Vladimira Nazora Pazin koja je pod ravnateljem prof. **Miloša Pernića** izvela prigodni program.

S.T.

Godišnja skupština Udruge Status antifašističkih boraca mora se poboljšati

Udruga antifašista Pazina prije obilježavanja Međunaodnog dana žena održala je godišnju skupštinu na kojoj je prihvaćeno izvješće o radu i plan aktivnosti za naredno razdoblje. Podnoseći izvještaj o do-sadašnjem radu predsjednik Udruge **Milan Antolović**, ocijenio je da su "socijalne prilike i zdravstvena zaštita članova UA sve lošije". Udruga, kako je rekao, vodi posebnu skrb o svojim bolesnim i socijalno ugroženim članovima kroz dopunske mjere zaštite koja osigurava zahvaljujući Županiji, Gradu i općinama. Na području Grada Pazina i općina Pazinštine, lani je bilo 29 korisnika invalidske boračke zaštite. Odnos prema sudionicima antifašističke borbe trebao bi se promjeniti, tako

da se poštuju standardi zemalja saveznica Međunarodne antifašističke koalicije, čije vrijednosti i stečevine baštini Europska unija, naglasio je Antolović.

U planu za ovu godinu stoji da će Udruga nastaviti skrbiti o svojim bolesnim i socijalno ugroženim članovima, voditi brigu o spomenicima, a zalagat će se i za gradnju doma umirovljenika u Pazinu. Na ovoj skupštini Udruge antifašista Pazina za članove Skupštine Saveza udruga antifašista Istarske županije predloženi su: **Milan Antolović, Aleksa Ladavac, Viktor Vojsković, Josip Sloković, te Gracijano Modrušan i Silvan Gortan**, a za članove Predsjedništva SUAIŽ predloženi su **Milan Antolović, Josip Sloković i Aleksa Ladavac**.

Osijek

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Osijek organizirala je ove kao i prethodnih godina, druženje povodom 8. ožujka Međunarodnog dana žena na koje su pozvani članovi Udruge i novinari te je isto zabilježeno u medijima.

Nakon pozdravne riječi i čestitke Stanislava Marijanovića, predsjednika Udruge, Dušanka Stojnović je u razgovoru s novinarima govorila i o povijesnom traženju ravnopravnosti žena u odnosu na muškarce vezano na obrazovanje, ukidanje dječjeg rada, borbe za opće pravo glasa žena, bolje radne uvjeti, izjednačavanje zarada za isti posao, što do danas nije ostvareno.

Nakon konferencije za novinare članovi Udruge su nastavili obilježavanje kulturnim programom u kojem su nastupali članovi Udruge koji se bave pisanjem pjesama, pa su neke od njih i recitirali. Pjevački zbor Udruge je izveo prigodan program, nakon kojega je uslijedila zakuska i druženje uz podjelu crvenih karanfila ženama.

S.T.

Druženje uz prigodni program posvećen ženama

Druženje u UABA Osijek u povodu Dana žena

Zadar

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Grada Zadra dostoјno je obilježila 8. ožujak Dan žena. Još je Clara Zetkin uz sva ostala vrlo važna prava, tražila da se ženama širom svijeta, barem taj jedan dan u godini pokloni crvena ruža. No, kod nas se nažalost, žene i danas još uvijek s pravom osjećaju diskriminiranim jer imaju deset posto manje plaće, teže se zapošljavaju, na poslu često doživljavaju mobbing, iako 60 posto žena ima višu i visoku stručnu spremu - poručila je svojim kolegicama, uz čestitke za Dan žena, tajnica UABA Grada Zadra Ana Mirić.

- O značajnom sudjelovanju i doprinosu žena - boraca, svjedoče i podaci prema kojima je u NOB-u sudjelovalo 43.660 žena, poginulo njih 4.579, a 40.150 žena bile su žrtve fašističkog terora. Nakon rata među 290 proglašenih narodnih heroja našlo se samo 18 žena. No, žene su se izborile za pravo glasa, ravnopravan položaj u braku, pravo na rodiljni dopust, na abortus..., nglasila je Ana Mirić, podsjećajući kako je

Žene trebaju biti aktivnije u društvu

bivša država 1979. godine potpisala Deklaraciju o eliminiranju svih oblika diskriminacije žena, usvojenu na generalnoj Skupštini UN-a.

Svečanost u UABA Zadar

Desanka Parenta, 74-godišnja umirovljena prosvjetna radnica danas kaže kako se nikada nije osjećala diskriminiranom i mišljenja je kako je ženama danas u društvu čak i teže.

- U vrijeme kad sam radila, učila, građila obitelj bilo nam je lakše nego žena-

ma danas jer smo vjerovale u bolje sutra. Znale smo da ako se budemo educirale i radile, da to neće biti uzalud. Znale smo da ćemo dobiti posao u struci, a puno lakše je bilo doći i do stana. Danas mladi nemaju posla, mlade obitelji ne mogu do krova nad glavom pa stoga i ne čudi što nam je demografska slika katastrofalna. Možda nam standard nije bio kao danas, ali je sigurnost bila puno veća, rekla je Parenta.

Njezina kolegica Anka Ševerdija (72) kaže da se ona u životu uvijek borila za svoje "mjesto pod suncem" i da je u tome uspijevala.

- Poručujem i današnjim ženama ne samo da rade i imaju obitelj, već i da budu aktivne u društvu. Poručujem im da se bave i politikom, da budu tamo, gdje se donose odluke i na taj način doprinesu još boljem položaju žena u društvu, da se ne daju - kaže Anka Ševerdija.

Mislim da je žena danas u svemu ravnopravna, a hoće li ostvariti svoje planove i snove, ovisi samo o njoj - dodala je.

S.T.

Zagreb

Primjer ženskog prkosa i hrabrosti

♦Na Dan žena položeni vijenci na biste sestara Rajke i Zdenke Baković, u znak sjećanja na heroine koje su kao mlade djevojke podlegle mučenju od strane ustaškog terora

U organizaciji Odbora za koordinaciju Udruga žena antifašistkinja pri SABA RH, prigodno je obilježen 8. ožujak – Međunarodni dan žena. U prolazu sestara Baković u Zagrebu ženama antifašistkinjama pridružili su se i brojni muškarci, te članice Ženskih studija Zagreba i Foruma žena SDP-a. Položeni su vijenci i cvijeće na biste sestara Baković, u znak sjećanja na heroine koje su kao mlade djevojke prije 75 godina podlegle mučenju ustaškog terora. One predstavljaju simbol antifašizma i primjer ženskog prkosa i hrabrosti. Obavljajući zadatake kao ilegalke NOP-a, provaljene su

i uhićene. Rajka (proglašena narodnim herojem) je od torture umrla u bolnici, a Zdenka je prekinula svoj život skočivši kroz prozor.

Istog dana upriličena je svečanost u središnjici SABA RH. Čestitajući ženama praznik, **Višnja Hotko**, predsjednica Odbora za koordinaciju Udruga žena antifašistkinja pri SABA RH, podsjetila je da su žene sudjelovale u Narodno-oslobodilačkom pokretu, opredjeljujući se svjesno za borbu protiv fašizma, nacizma i ustaškog režima, za slobodu, za borbu, za ravnopravnost s muškarcima, pravo glasa i emancipaciju na svim poljima društveno-političkog života. Podsjetila je da je početak obilježavanja 8. ožujka kao Međunarodnog dana žena povezan s akcijama i protestima koje su predvodile žene socijalističkog i komunističkog opredjeljenja, a u kojima su tražile bolje uvjete rada, poboljšanje položaja u društvu, ravnopravnost

s muškarcima i pravo glasa. Sva prava koja danas imaju, žene su izborile u teškoj i dugotrajnoj borbi. Mnoge žene još uvijek ta prava nemaju ili su im ona znatno smanjena. Solidarnost prema tim ženama, kao i prisjećanje na sve one koje su se hrabro borile za postizanje tih prava, upućuju na činjenicu da nam je taj praznik i dalje potreban, zaključila je Hotko.

Čestitke u povodu Dana žena uputili su **Petar Raić**, predsjednik ZUABA ZŽ i GZ, **Dušan Vitas**, predsjednik UABA Maksimir, **Zdenka Brčić**, pripadnica 2. moslavacke brigade i **Jelka Glumičić**, predsjednica karlovačkog Odbora za ljudska prava. U kulturno-umjetničkom programu recitirana je poezija „sa ženskim štim“ a Partizanski zbor pod ravnjanjem **Salamona Jazbeca** otpjevao je nekoliko pjesama iz svog sve bogatijeg repertoara.

B. M.

Oborovo

SKUPO PLAĆENA SLOBODA

♦„U grobnici ovoj mrtve ne traži, heroji žive i stoje na straži“ – poruka književnika i prvoborca Jože Horvata na zajedničkoj grobnici 152 poginula partizana – podsjeća na žrtve krvave bitke i skupo plaćenu slobodu koja je stigla poslije nešto više od godine dana

Godine 1944. (29. ožujka) u posavskom kraju između rijeke Save i potoka Črnca, od sela Rugvice do Pećna, a poglavito u naselju Oborovo vodila se jedna od većih bitaka tijekom NOR-a. Kao spomen na tu bitku, održana je komemorativna svečanost. Ispred zajedničke grobnice 152 poginula partizanska borca i spomenika (rad kiparice **Vere Dajth-Kralj**), položeni su vijenci i odana počast palim borcima. Nazočili su poklonici antifašizma iz ZUABA ZŽ i GZ, sudionici Narodno-oslobodilačke vojske Hrvatske, predstavnici lokalnog SDP-a i poveća skupina mlađih. Na skupu su se prigodnim riječima obratili **Milovan Bojčetić**, potpredsjednik SABA RH i **Petar Raić**, predsjednik ZUABA ZŽ i GZ te **Darko Hrdan**, vijećnik Općine Rugvice. U ime organizatora komemoracije pozdrave je uputio **Marjan Krivec**, predsjednik UABA Dugo Selo, a o značaju bitke u Oborovu govorio je

njezin sudionik borac **Bogdan Petković**.

Podsjetimo, u proljeće 1944. godine selo Oborovo bilo je sjedište organa narodne vlasti i političkih organizacija Zagrebačkog okruga i Dugoselskog kotara. Tu su boravili i slušatelji partijskog tečaja i nekoliko vijećnika ZAVNOH-a, a u širem području i veće partizanske jedinice. Bile su to okolnosti koje su pogodovale odluci da se u Oborovu preuzme transport s oružjem koji je pristazio s Banje i Korduna koje je 10. korpusu uputio Glavni štab Hrvatske. Prihvati naoružanja i druge ratne opreme povjeren je 2. moslavackoj brigadi 33. Divizije 10. korpusa i Posavskom partizanskom odredu.

Konvoj s oružjem trebao je prispjeti do 25. ožujka, no ratne okolnosti uzrokovale su njegovo višednevno kašnjenje. Zbog toga je 570 boraca 2. moslavacke brigade i Posavskog odreda ostalo na području Oborova nekoliko dana duže. Ne treba tajiti: rukovodstva partizanskih

jedinica nisu poduzela sve mjere borbenog osiguranja radi sprečavanja izenadnog djelovanja neprijateljskih snaga. I – dogodilo se iznenađenje! Dakako, od strane jakih njemačkih i ustaško-domobranksih snaga (4790 vojnika) koji su 29. ožujka u ranim jutarnjim satima napali partizanske jedinice i okružili ih.

Teška bitka s nadmoćnjim neprijateljskim snagama vođena je do kasnih popodnevnih sati. Druga moslavacka brigada pretpjela je velike gubitke. Poginuo je i komandant Posavskog odreda **Stjepan Bobinec-Šumski**. Među poginulima su bila i 32 vojna i politička rukovodioca i tri vijećnika ZAVNOH-a. Nakon iscrpljujuće borbe, partizanske jedinice uspjele su pred večer probiti neprijateljski obrub i izvući se u Moslavini. Posavski odred je ubzo popunjeno novim borcima kao i 2. moslavacka brigada – te su nastavili uspješna borbena djelovanja.

B. M.

Crnom ceradom prekrivena skulptura Sunca

•Ovaj čin prekrivanja Kožarićevog Sunca metafora je za pomrčinu svijesti i savijesti našeg društva, za mrak koji se nadvija ne samo nad hrvatsku kulturu, već i nad cijelu zemlju. Htjeli smo upozoriti na to da živimo u danima u kojima se počinje ponavljati ono što je počelo prije 75 godina i suprotstaviti se reustašizaciji društva, poručili su „Kulturnjaci 2016“

Inicijativa „Kulturnjaci 2016“, koja je osnovana prilikom traženja ostavke ministra kulture Zlatka Hasanbegovića, organizirala je niz prosvjeda i performansa u Hrvatskoj, a među njima je onaj na obljetnicu proglašenja „NDH“, u središtu Zagreba, u Bogovićevoj ulici, gdje su crnom ceradom prekrili skulpturu „Prizemljeno Sunce“ Ivana Kožarića.

Podsetili su da je 1941. godine osnovana „tvorevina koja je označila najmračnije razdoblje naše povijesti, zločinčka Nezavisna država Hrvatska koja je progonila i ubijala po nacističkom programu sve one koji se nisu uklapali u jasnu viziju fašističkog društva“.

Ovaj čin prekrivanja Kožarićevog Sunca metafora je za pomrčinu svijesti i savijesti našeg društva, za mrak koji se nadvija ne samo nad hrvatsku kulturu, već i nad cijelu zemlju. Htjeli smo upozoriti na to da živimo u danima u kojima se počinje ponavljati ono što je počelo prije 75 godina, a to je reustašizacija društva, poručili su „Kulturnjaci 2016“.

Također su, kako kažu, željeli još jednom upozoriti na jačanje desničarskih svjetonazora u hrvatskom društvu kroz retoriku vladajućih elita. To je, smatraju, „ponajprije evidentno u stavovima ministra kulture Zlatka Hasanbegovića“ zbog čega pozivaju na njegovu smjenu, za što su dosad prikupili pet tisuća potpisa kulturnih radnika raznih profila iz Hrvatske i inozemstva.

Drugi performans je bio pod naslovom „O lijepa, o draga, o slatka slobodo“ umjetnika Brune Isakovića, kojeg je taj istaknuti plesač i koreograf izveo u foajeu zagrebačkog Muzeja suvremene umjetnosti, služeći se drevnom kineskom metodom podvrgavanja mučenju kojoj je cilj izluđivanje žrtve.

Isaković se i ovaj put bavio riječima i crnilom, ali ovog puta riječima koje je napisao i izrekao tijekom svoje znanstvene i političke karijere aktualni ministar kulture, na način da se podvrgnuo drevnoj kineskoj metodi mučenja „koja ima za svoj cilj izluđivanje žrtve“. Umjetnik se podvrgnuo, kako je objašnjeno, „jednoj domaćoj i tek osmišljenoj metodi psihičkog mučenja - dugotrajnom čitanju tekstova i izjava ministra Zlatka Hasanbegovića“. Rad „O lijepa, o draga,

o slatka slobodo“ sastoji se od ukupno tri dijela u kojima se umjetnik referira na neprihvatljivo ukidanje slobode govora, umjetničkih sloboda te slobode medija, a riječ je o nastavku inicijative kojom „Queer Zagreb Sezona“ kontinuiranom serijom performansa želi ukazati na „neodrživost bilo kakvih prijetnji spram slobode govora u javnom medijskom prostoru ili ograničavanja slobodnog umjetničkog izražavanja“.

U ovogodišnjoj Noći knjige, u petak 22. travnja, „Kulturnjaci 2016“ izveli su akciju čitanja *In memoriam Umberto Ecce homo* u 25 gradova, na 40 lokacija

Na javnim mjestima diljem Hrvatske čitali su ulomke iz knjige čuvenog talijanskog književnika i mislioca Umberta Eca ‘Esej o vječnom fašizmu’. Za Kulturnjake taj Ecu esej „rezonira s nekim pojavama našeg političkog trenutka u kojem nositelji vlasti amnestiranjem simboličkog nasilja otvaraju prostor ne-toleranciji, mržnji i fizičkom nasilju“.

U priopćenju su naveli kako „ne pristaju na relativizaciju ustaškog režima i rasnih zločina motiviranih paradigmom nacionalne homogenosti, na njihovo puzajuće uvođenje u škole i normalizaciju u svakodnevici“.

Podsetili su da u Ecovu eseju piše da „naša je dužnost“ da fašizam „razotkrijemo i pokažemo prstom na svaki njegov primjer, svakoga dana, na svakom

mjestu na svijetu“ i poručio „Sloboda i oslobođenje zadaci su kojima nikada nema kraja“.

Pulski umjetnik Josip Pino Ivančić svojim se antifašističkim performansom izvedenim na pulskoj tržnici, pri-družio umjetnicima koji ne prihvataju Zlatka Hasanbegovića na mjestu ministra kulture.

Umjetnik se u performansu uspro-tivio procesu povjesnog revizionizma, tj. procesu relativizacije i revitalizacije ustašta, rastežući po zidu zvijezdu petokraku uz glazbenu pratnju antifašističkih pjesama i udarce bubnja.

Josip Pino Ivančić performansom se bavi još od ranih 70-ih kada je propitavao socijalističke vrijednosne sustave. U početku poznat alternativnim kulturnjacima, svoje je umjetničko djelovanje kasnije proširio na glazbu, film i likovno stvaralaštvo, a od 90-ih šira ga javnost upoznaje kao jednog od najprovokativnijih hrvatskih performera.

Svojim performansima i originalnim načinom prosvjeda kulturni radnici su se širom Hrvatske suprostavili pojama, kako su naglasili, fašizacije društva i relativizacije zločina počinjenih u vrijeme tzv. NDH. Poručili su: „Hrvatska se ne voli skandiranjem i rukom na srcu, Hrvatska se voli borbot za njen humanizam, za slobodu mišljenja i integritet svakog njenog građanina“. S.T.

Kožarićovo Sunce u središtu Zagreba prekriveno crnom ceradom

Pluralizacija relativizacije prošlosti

Nakon dugo vremena u Jasenovcu ove godine nije bila samo jedna komemoracija. Zahvaljujući novoj vlasti bile su čak tri kod Cvijeta spomenika. To je tri puta veće odavanje počasti, nego što se to činilo prethodnih činjenja. Vlast je omogućila posljednjih mjeseci da procvjeta tisuće drugačijih cvjetova. I doista cvjetovi ustaštva i neofašizma su naišli na plodno tlo, čak i na asfaltu, recimo Savske ulice u Zagrebu, uz omiljene fašističke povike po domaćem „Za dom spremni“, inače inačici za „Sieg Heil“.

No, puno je povijesno važnije, da je baš na toj državnoj manifestaciji 22. travnja prvi put položen vijenac s natpisom ‘Stradalima logora Jasenovac od 1941. do 1951.’ Položili su ga „Hrvatska nacionalna platforma“ i „Društvo za istraživanje trostrukog logora Jasenovac“.

U performansu kojem je baš svim „slučajno“ nazočio i ministar kulture Zlatko Hasanbegović, odobreno je da se taj vijenac može postaviti, bez obzira što već u natpisu na vijencu stoji neistina koja vrijeda žrtve. Poslije izmišljotina druge vrste i dokumentarca Jakova Sedlara „Jasenovac - istina“, prionulo se poslu pluralizacije relativizacije i falsificiranja povijesti. No, mnogi ozbiljni ljudi smatraju da Sedlarovom filmu treba izmijeniti samo pola naslova. I nazvati ga „Jasenovac - laž“.

Na državnoj komemoraciji u Jasenovcu baš zbog takvih rabota je bio i gurao se u prve državne redove čak i Josip Jurčević, što se vidjelo i u prijenosu državne dalekovidnice. Jurčević je poznati trudbenik, za „istine“ o Jasenovcu i Bleiburgu, poput četverorednog filmaša Sedlara.

Kad smo već spomenuli HTVidnicu, vidjeli smo da je ponovila prikazivanje mraka. Naime upravo su reprimirali u udarnom terminu seriju Antuna Vrdoljaka „Duga mračna noć“ koja također služi reviziji, odnosno zamračenju, prošlosti.

Nova vlast je već prilično očistila HTV redove. Metla novog v.d. ravnatelja Siniše Kovačića, pod ravnanjem nekih drugih ravnatelja, uvodi red i čistoću. Kako je prenio Večernji list, s HTV-a je poručeno da se više „ne

smije dogoditi slučaj Zdravka Tomca koji je već nekoliko godina praktično ‘zabranjen’ na HRT-u. Kažu da Kovačić i njegovi suradnici imaju zadatku osigurati „pluralizam stavova“.

Eto kako će konačno HRT povratiti. Gledanost. Jer Tomac je jako gledljiv, a ovi prije su mislili da nije.

Kažu da se trebaju čuti različita mišljenja. I točno je da to treba pa, recimo, kontra Tomca dovesti Šeparovića, Jurčevića i njima slične Letice. I doista nedavno na središnjem Dnevniku priopustiše i Tomca i Šeparovića odjednom. Obojica ustaše protiv kandidiranja Vesne Pusić za glavnu tajnicu UN-a. Oba su pluralistički razmišljali i najavili da pišu pismo sadašnjem glavnom tajniku UN-a Ban Ki Munu. Upozorile oni Bana i poslaše mu svoje mišljenje koje se sad dama i noćima s nestavljenjem očekuje u Svjetskoj organizaciji, a koliko li će tek vremena trebati da se, ne samo pročita, nego razumije.

Uglavnom HTV eto uvodi pluralizaciju, iako na HTV nedostaje humor. Još ako bi Tomac bio sam onda bi tek bila prava demokratska rasprava – Tomac protiv Tomca. Toliko bi se oni raspalili jedan protiv drugoga da bi moglo doći i do tuče. I kad bi Tomac Tomca ozlijedio, ovaj bi ga mogao tužiti. I onda bi „etičko sudište“ osudilo jednog od Tomača. Pa nije etički da se tuku jedan protiv drugoga, odnosno jedan protiv samoga sebe. Recimo jednog Tomca osude na zatvorsku kaznu, a drugoga oslobole.

A zanimljivo je to „Hrvatsko nacionalno etičko sudište“ u kojem su Šeparović, Tomac, Jurčević i njima slični. Objavljeno je da su početkom ožujka ove godine osudili Vojislava Staničirovića, „hrvatskog psihijatra i političara srpske nacionalnosti“. Na stranu to što im je trebao psihijatar za to suđenje, nego ovaj put izgleda da su se mogli nazvati i „etičkim sudištem“.

Inače to „Sudište“ osudilo je „jugoslavenskog komunističkog diktatora i zločinca Tita i njegove ideološke sljedbenike“. Tako su se doveli u situaciju da se mogu komotno nazvati i ideološkim sudištem.

Kad zapne ovakvima, tu su neki iz redova Črkve da ih podrže i pridr-

že. Evo, recimo glavni urednik „Glasa koncila“ Ivan Miklenić, baveći se vjerom piše da bi se ljevica trebala konično u Hrvatskoj, odlijepiti od „svoje strane“ u 2. svjetskom ratu i početi živjeti u aktualnim izazovima suvremenog ljudskog društva.

Upravo tako kaže Miklenić i poručuje: „U modernoj hrvatskoj državi sve osim toga, a osobito prošireno njeđovanje tzv. antifašističke ‘kulture’ posve je anakrono, zastarjelo i suvišno“.

Znači li ovo da se antifašisti trebaju odreći pobjede nad fašizmom, sve to relativizirati te prihvati revizije povijesti i laži. Tu Miklenić može pomoci, a nije kazao treba li doći kod njega na ispovijed. To vjerojatno ne bi bilo zastarjelo niti anakrono.

Ministarstvo kulture RH je u ovoj godini prepolovilo dotaciju talijanskoj zajednici, koja izdaje manjinski dnevnik „La Voce del popolo“, najavivši da će je dogodine potpuno ukinuti, jer da sufinanciranje Edita pripada na Ured za nacionalne manjine. Formalno uništiti novine na ovaj način logički je podjednako uvjerljivo kao svojedobno rušenje Sinagoge jer se odjednom baš 1942. godine nije više uklapala u „sredibeni plan“, upozorio je Jutarnji list.

I jedna zanimljivost. Na uvjetnu kaznu od pola godine zatvora uz rok kušnje od 2 godine te po 2.000 kuna za sudske troškove, osuđeni su na Županijskom sudu u Splitu bivši zapovjednik policijskog broda „Sveti Mihovil“ te petorica pomorskih policajaca. Na teret im se stavljao slučaj osam zaplijenjenih jastoga u travnju 2009. godine kada su ribara uhvaćenog u krivolovu procesuirali, a jastoge pojeli.

Jedan od njih je sastavio neistiniti zapisnik da su vrtili jastoge u more, a ostali su ga ovjerili. USKOK ih je tretirao za zloporabu položaja i ovlasti, ali ih je sudsko vijeće osudilo za krivotvorjenje službene isprave.

Zašto su to policajci pojeli sami? Nisu li bar jednog jastoga trebali odnijeti suci? I to ne bi bilo mito. Jer sudac je bio Slavko Lozina. Svojevremeno je u jednoj presudi napisao obrazloženje da davanje nagrade za obavljen posao nije mito i kazneno djelo, „nego stara navada na ovim prostorima“.

Tito je bio ratni heroj i svjetski državnik

•Ovog 4. svibnja članovi Društva Josip Broz Tito obilježavaju 36. godišnjicu smrti državnika, vojsko-vode i predvodnika antifašističke borbe Josipa Broza

Pamte ga i o njemu čitaju, a sjećaju ga se svi oni koji su bili njegovi suvremenici i sudionici vremena u kojem je živio, a u povijesti i u svjetskim kronikama je zapisano da je Josip Broz Tito organizirao i pokrenuo ustank protiv okupacijskih njemačkih, talijanskih, bugarskih i mađarskih vojnih formacija, da je bio vrhovni komandant narodnooslobodilačkih odreda i partizanskih jedinica koje su se borile i protiv ustaških, četničkih i bjelogardejskih postrojbi.

Bio je vođa najsnažnijeg partizanskog i gerilskog pokreta u okupiranim područjima Europe. U tom je ratu (skupa sa svojim partizanima) bio heroj i pobjednik, objedinio je sve hrvatske krajeve i vratio Zadar, Istru, Rijeku i otoke svojoj matici zemlji.

Nakon ratnih i neposredno poratnih trauma, Tito se znao suprotstaviti staljin-skim i hladnoratovskim nametnjima i bio

je inicijator izgradnje ratom opustošene zemlje. Još među nama ima onih koji pamte entuzijazam izgradnje i obnove gradova, tvornica, željezničkih pruga i prometnica, koji pamte razdoblja optimistične industrializacije.

A posebno i samoupravljanje - "tvornice radnicima" koje je donosilo i ono čega se danas s nostalgijom sjećamo - mnogo novih objekata, besplatne stanove za brojne radnike, besplatno školovanje, naprednu i ne skupu zdravstvenu zaštitu, povoljne kredite, radnička odmarališta, topli obrok, djeće vrtiće u tvornicama, pa i direktora kojeg je birao radnički savjet.

Za Titovog doba država nam je bila prosperitetna, srednje razvijena, ali ugledna i za ljude i posjetitelje sigurna zemlja. Tito je bio priznati vođa svjetskog pokreta nesvrstanih država koji se suprotstavlja

blokovskoj podjeli svijeta, priznati prvak pokreta s politikom aktivne međunarodne koegzistencije.

Bio je značajan, velik, vješt, mudar i uspješan državnik. Na njegovu je pogrebu bilo više svjetskih državika i delegacija nego na pogrebu čuvene britanske kraljice Viktorije u Londonu, više nego na Kennedyjevu pogrebu i ispraćaju Winstona Churcilla. Bili su kraljevi, predsjednici država, princevi i premijeri, ministri iz 128 zemalja (iz oba hladnoratovska bloka i nesvrstanih zemalja). Doista je bio titanska figura na svjetskoj sceni.

Čak i oni koji danas Tita osporavaju svjesni su njegova međunarodnog utjecaja i ugleda, znaju da ulice i trgovi u brojnim gradovima svijeta nose njegovo ime. Bio je vojnik, državnik i Čovjek.

Nikola Dobre, Zadar

Pismo Podružnice SUH-a vojnih umirovljenika Zagreb Predsjednici RH

Predsjednica ne želi razgovarati o nepravdama koje trpimo

•Predsjednik Podružnice Kluba vojnih umirovljenika Zagreb Sindikata umirovljenika Hrvatske Milivoj Boroša uputio je 7. ožujka ove godine pismo Predsjednici RH Kolindi Grabar-Kitarović u kojem podsjeća da je u svibnju prošle godine zatražio razgovor delegacije ove Podružnice s njom o „diskriminirajućem i revanšističkom statusu“ vojnih umirovljenika bivše SFRJ u Republici Hrvatskoj

Pretpostavljamo, da Vi gospođo Predsjednica ne želite s nama razgovarati o revanšizmu, o nepravdama koje su nama učinjene, jer da ste htjeli mogli ste to učiniti u proteklih deset mjeseci“, naglašava u pismu Boroša.

U zahtjevu za prijem kod Predsjednice prošle godine Boroša je upozorio da je „Republika Hrvatska sve vojne umirovljenike, s prebivalištem u njoj, prihvatala kao sukcessor bivše države SFRJ, te svojim dokumentima o proglašenju samostalnosti i suverenosti zajamčila da sva prava stecena do 8. listopada 1991. godine vrijede u stečenom opsegu. Međutim, Republika Hrvatska nije poštivala svoje obaveze prema vojnim umirovljenicima, preuzete temeljnim dokumentima o proglašenju samostalnosti i suverenosti, već u nizu naknadnih propisa donijela diskriminirajuće odluke kojim je oduzela veliki dio njihovog zakonito stecenog i prvobitno zajamčenog prava.“

Podsetio je da su „u Republici Hrvatskoj 1991. godine, a i nešto ranije, na političku scenu stupili hrvatski radikalni

nacionalisti, povezani s vrlo utjecajnim sljedbenicima poraženih u Drugom svjetskom ratu. Pod udar tih snaga na vlasti i izvan nje, potpali su u prvom redu korisnici vojnih mirovina bivše Jugoslavenske narodne armije - borci i ratni vojni invalidi Narodnooslobodilačkog i antifašističkog rata 1941.-1945. godine. Nastala su teška vremena za vojne umirovljenike, koji su predstavljali vojni kadar iz Hrvatske u zadnjicičkoj JNA.“

U zahtjevu Predsjednici također je naveo da ih je Republika Hrvatska preuzeala u svoju nadležnost 1. siječnja 1992. godine. „Nakon tri mjeseca, 1. travnja 1992. godine dobili smo Uredbom Vlade RH Rješenje o akontaciji mirovine koja je određena u visini od 50% od pripadajuće iz prosinca 1991. godine. Ostatak akontacije nikada nismo dobili niti primili bilo kakvo objašnjenje.

Mirovine smo stekli iz radnog odnosa, s punim radnim stažom; mnogi imaju i preko četrdeset godina efektivnog radnog staža. Mi nikada nismo besplatno dobivali

stanove, automobile, dionice, zemlju, nismo dobivali ni oprost kredita itd.

Ni jedna država u tranziciji nije se tako surovo obračunala s vojnim umirovljenicima bivše vojske kao Republika Hrvatska“, napisao je u zahtjevu Boroša.

U sadašnjem pismu Boroša je poručio Predsjednici Grabar Kitarović: „Smatramo pored ostalih odgovornih, da i Vi gospođo Predsjednici snosite odgovornost za naš ponizavajući položaj u Republici Hrvatskoj. Vaša šutnja to potvrđuje.“

„Žalosno je i za svaku osudu da se zasluzni borci i narodni heroji pokapaju bez vojnih počasti i da je oskrnavljeno i uništeno oko tri i pol tisuće spomenika i spomen-obilježja Narodnooslobodilačkog rata, a da nitko nije odgovarao za ta barbarска zlodjela, suvremenih barbaru.

Vama ne odgovaraju činjenice, Vi se plašite suočiti s mnogobrojnim činjenicama koje su sadržane u Statusu. Mi od Vas nismo ništa očekivali niti očekujemo, ali to ne znači da ne treba razgovarati“, poručio je Boroša.

S.T.

Goranov vijenac pjesnikinji Sonji Manojlović

♦Najugledniju hrvatsku pjesničku nagradu Goranov vijenac za cjelokupan opus dobila je ove godine pjesnikinja Sonja Manojlović, a nagradu Goran za mlade pjesnike Mateja Jurčević

Prosudbeno povjerenstvo u sastavu: Tomislav Brlek, Lana Derkač, Miloš Đurđević, Branislav Oblučar i Delimir Rešicki jednoglasno je odlučio da "Goranov vijenac", nagradu za pjesnički opus i ukupan prinos hrvatskoj književosti ove godine dodijeli uglednoj pjesnikinji Sonji Manojlović. Žiri u sastavu Kemal Mujičić Artnam, Olja Savičević Ivančević i Ivica Prtenjača jednoglasno je odlučio da, između trideset i sedam ovogodišnjih pristiglih radova, nagradu Goran za mlade pjesnike dobije Mateja Jurčević za pjesnički rukopis Paranoja.

Nagrade laureatima dodijeljene su na tradicionalnoj svečanosti u Lukovdolu, rodnom mjestu istaknutog pjesnika i antifašističkog borca Ivana Gorana Kovačića na njegov rođendan, prvi dan proljeća - 21. ožujka. Goranovo proljeće, hrvatska najstarija i najuglednija pjesnička manifestacija, ove godine bilježi svoje 53. međunarodno izdanje. Program naše najznačajnije pjesničke manifestacije odvijao se ove godine između 18. i 21. ožujka 2016. u Zagrebu, Splitu i Lukovdolu.

Obrazloženje za dodjelu nagrade Goranov vijenac pročitao je član Prosudbenog povjerenstva Branislav Oblučar.

Poezija Sonje Manojlović već više desetljeća jedno je od najpouzdanijih i najpoticajnijih čitateljskih, doista trajnih boravišta u kontekstu suvremene hrvatske književnosti, njezina

trajna i nedvojbena vrijednost – rekao je uz ostalo Oblučar.

Zahvaljujući na nagradi, Sonja Manojlović je naglasila da joj je čest biti među dobitnicima »Goranova vijenca«, i izrazila posebno zadovoljstvo što su mnogi dobitnici »Gorana« za mlade pjesnike danas uvaženi pjesnici.

Sonja Manojlović rođena je u Zagrebu 1948. Pjesme su joj uvrštavane u antologije, a prevodene na dvadesetak jezika: albanski, bengalski, danski, engleski, esperanto, francuski, grčki, japanski, katalonski, kineski, mađarski, makedonski, njemački, poljski, rumunjski, ruski, slovenski, španjolski, švedski, talijanski, ukrajinski.

»Gorana« za mlade pjesnike ove godine osvojila je Mateja Jurčević (1995.) iz Vinkovaca, studentica komparativne književnosti i kroatistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a dio obrazloženja pročitao je član povjerenstva Kemal Mujičić Artnam.

– Komprimirana misao, malih, ali snažnih pomaka, u čvrsto organiziranom tijelu pjesme, svjedoči o talentu opremljenom dobrim uzorima, načitanoj mladoj pjesničkoj osobnosti koja manifestira suverenost vlastitog pjesničkog koncepta i hrabrost koja odlikuje mnogo zrelije pjesničke glasove – istaknuo je Artnam.

Pozornicu su prije glavnih laureata u lukovdolskom Domu kulture redom zauzimali mladi pjesnici, pobjednici Natječaja za literarne radove

Sonja Manojlović, dobitnica Goranovog vijenca za cjelokupni pjesnički opus

Mateja Jurčević dodijeljena je nagrada Goran za mlade pjesnike

učenika. Ukupno je u natječaju sudjelovalo 50-ak osnovnih i srednjih škola. Odlukom komisije u sastavu Miroslav Mićanović i Branko Čegec nagrade u kategoriji osnovnih škola dobili su: Lovro Antolić Delač, 8. razred OŠ Dragutina Tadijanovića, Petrinja, Lea Zelić, 4. razred OŠ Dobriše Cesarića, Zagreb i Veronika Lipovac, 7. razred, I. osnovna škola Vrbovec (PŠ Preseka), a u kategoriji srednjih škola: Anamarija Mutić, 3. razred, Gimnazija Požega, Josipa Lesinger, 2. razred, Srednja škola Otočac i Paula Brečak, 4. razred, X. gimnazija „Ivan Supek“, Zagreb.

Manifestaciju je i otvorio i zatvorio nastup folklornog ansambla SKUD-a »Ivan Goran Kovačić«.

Svečanost dodjele pjesničkih nagrada u Domu kulture u Lukovdolu

S. T.

Spomenik NOB-u u Dragi Baščanskoj na Krku